

АГУУЛГА

1. 2023 ОНЫ ДАЛТЫН ӨВӨР ОРДЫН АШИГЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	8
1.1. Төсөл хэрэгжүүлж буй газрын засаг, захиргааны харъяалал	8
1.2. 2023 оны ашиглалтын төлөвлөгөөний гүйцэтгэл:	9
1.3. Уурхайн дэд бүтэц, барилга байгууламжууд:	14
1.4. Хаягдлын байгууламж: Хүдэр баяжуулах үйлдвэрийн хаягдлын сан нь 3 хэсгээс	21
1.5. Баяжуулах үйлдвэрийн үйл ажиллагаа:	22
1.6. “Вояжерминерал ресурсес” ХХК-ийн Байгаль орчны үнэлгээ, холбогдох зөвшөөрлүүд:	22
2 ХӨХБУЛАГ УУРХАЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН НИЙТ ЗАРДАЛ	23
3 СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	23
3.1. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт	23
3.2. Гадаргын болон газрын доорх усны нөөцөд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний гүйцэтгэл	43
3.3. Газрын хэвлий, хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт	60
3.4. Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний гүйцэтгэл	69
3.5. Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний гүйцэтгэл	90
4. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	92
5. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	118
6. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	126
7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	126
8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ	131
9. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	159
10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	171
11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БОМТ-Г ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	187
12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БОМТ-НИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	191
ДҮГНЭЛТ	191

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Вояжерминерал ресурсес ХХК-ийн мэдээлэл	9
Хүснэгт 2. Вояжерминерал ресурсес ХХК-ийн холбогдох албан тушаалтнуудын мэдээлэл	9
Хүснэгт 3. Компанийн эзэмшдэг тусгай зөвшөөрөл	22
Хүснэгт 4. Холбогдох зөвшөөрлүүд.....	22
Хүснэгт 5. Газар ашиглах зөвшөөрлүүд.....	22
Хүснэгт 6. БОННУ-ний тайлангууд	23
Хүснэгт 7. БОМТ-ний тайлангийн задаргаа.....	23
Хүснэгт 8. Үйлдвэрийн агааржуулалтын системийн бүртгэл	40
Хүснэгт 9. Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийн хангалт.....	41
Хүснэгт 10. 2023 оны 1-10 сарын усны хэрэглээ	55
Хүснэгт 11. Хаягдлын сангийн шилжилт хөдөлгөөн, шүүрлийн хэмжилтийн үр дүн	59
Хүснэгт 12. Ургамлын судалгаа хийсэн цэг	69
Хүснэгт 13. 5-р биетийн отвалын координат	95
Хүснэгт 14. Шинээр тариалсан талбайн координат	104
Хүснэгт 15. Цэцэрлэгт хүрээлэнгийн талбайн координат.....	108
Хүснэгт 16. Дүйцүүлэн хамгааллаар нөхөн сэргээлт хийсэн газрын солбицол	119
Хүснэгт 17. Төслийн талбайн агаарын бохирдлын хэмжилтийн үр дүн, мг/м ³	172
Хүснэгт 18. Төслийн талбайн агаар дахь тоосны хэмжилтийн үр дүн, мг/м ³	174
Хүснэгт 19. Хөрсний механик бүрэлдэхүүн.....	179
Хүснэгт 20. Дээжснд хийсэн химийн үзүүлэлт	179
Хүснэгт 21. Гүний худгийн байришил	181

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Хөхбулаг уурхайн байршил	8
Зураг 2. Уурхайн байрзүйн зураг.....	8
Зураг 3. 5-р хүдрийн биетийн уурхай	10
Зураг 4. Тэсэлгээний холболтын схем, аюулгүй бүсийн зураг	12
Зураг 5. 5-р биетийн шимт хөрс хадгалах талбай.....	12
Зураг 6. 1, 2, 3, 4-р биетийн шимт хөрс хадгалах талбай	12
Зураг 7. Уурхайн ерөнхий дэвсгэр зураг	13
Зураг 8. Уурхайн баяжуулах үйлдвэр	14
Зураг 9. Ил уурхай	14
Зураг 10. Уурхайн авто граж, сэлбэгийн агуулах, засварын хэсэг.....	15
Зураг 11. Тэсрэх бодисын агуулах.....	16
Зураг 12. Шатахуун түгээх агуулах.....	16
Зураг 13. Удирдлагын байр	17
Зураг 14. Ажилчдын гэр кемп болон амрах байр	17
Зураг 15. 1 ОО болон халуун ус, 2 Угаалгын газар.....	18
Зураг 16. Угаалгын өрөө.....	18
Зураг 17. Ажилчдын ОО	19
Зураг 18. Шүршүүр	19
Зураг 19. Хаягдлын байгууламж.....	19
Зураг 20. Нам даралтын хаалалтын зуухнууд	20
Зураг 21. Дэд станц	20
Зураг 22. Баяжуулах үйлдвэрийн усан хангамжийн шугам хоолой.....	21
Зураг 23. 2-р худаг.....	21
Зураг 24. 1-р худаг.....	21
Зураг 25. Засварын цех.....	24
Зураг 26. Хөдөлгүүрийн тохиргоо, засвар үйлчилгээ хийж буй нь.....	24
Зураг 27. Утгуурт ачигчийн дугуй сольсон байдал	25
Зураг 28. Моторын тос, шүүр сольж буй нь.....	25
Зураг 29. Эскаваторын шүдийг гагнаж буй нь.....	26
Зураг 30. Дотоод замуудын усалгаа.....	27
Зураг 31. Баяжуулах үйлдвэрийн замын усалгаа	28
Зураг 32. Уулын ажил гүйцэтгэж буй үеийн усалгаа.....	28
Зураг 33. Зам усалгааг ус ашиглалтын дэвтэрт бүртгэсэн байдал.....	29
Зураг 34. Усалгааны машины автомат шүришгч ажиллаж буй байдал	29
Зураг 35. Зогсоолын тэмдэгүүд шинэчилж буй нь	30
Зураг 36. Зогсоолын талбайг сэргээн засаж буй нь	31
Зураг 37. Уурхайгаас Бөмбөгөр орох замд үүссэн замын эвдрэлийг тэгшилж буй нь.....	31
Зураг 38. Уурхайн замуудын бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьсан байдал.....	32
Зураг 39. Замын хурдны хязгаарлалтын тэмдэг	33
Зураг 40. Автотехникийн улсын үзлэгт хамрагдаж бүртгэл хийлгэсэн байдал.....	34
Зураг 41. Агаар бохирдуулсны төлбөрийн баримт.....	34
Зураг 42. Цахимаар авч буй цаг агаарын мэдээнүүд	36
Зураг 43. Агаар бохирдуулах эх үүсвэрүүд	37
Зураг 44. Автомат бороожуулагч	38

Зураг 45. Шинжилгээний өрөөний иж бүрдэл	39
Зураг 46. Химийн бодис найруулах хэсгийн иж бүрдэл.....	39
Зураг 47. Химийн бодисын агуулахын иж бүрдэл	39
Зураг 48. Баяжуулах үйлдвэрийн агааржуулалтыг шалгасан байдал	40
Зураг 49. Агааржуулалтыг засаж буй нь	41
Зураг 50. Ажилчдын байр болон бусад өрөөнүүдийн цэвэрлэгээ хийж буй нь	42
Зураг 51. Цэвэрлэгээний хэрэгслээр хангасан байдал	43
Зураг 52. Худгийн хашаа хайсанд хаалга хийсэн байдал	44
Зураг 53. Самбар байрлуулсан байдал.....	44
Зураг 54. Усны боломжит нөөцийн дүгнэлт	45
Зураг 55. Ус ашиглуулах дүгнэлт.....	45
Зураг 56. Ус ашиглах гэрээ.....	46
Зураг 57. Төлбөрийн баримт.....	46
Зураг 58. Хаягдал усны дүгнэлт	46
Зураг 59. 1-р худгийн усны тоолуурын баталгаажуулалт	47
Зураг 60. 2-р худгийн усны тоолуурын баталгаажуулалт	47
Зураг 61. 1-р тоолуурын Баталгаажуулалтын гэрчилгээ.....	47
Зураг 62. 2-р тоолуурын Баталгаажуулалтын гэрчилгээ.....	47
Зураг 63. Усны тоолуурын салгасан болон суурьлуулсан актууд	48
Зураг 64. Гүн өрмийн худгийн ус ашиглалтын бүртгэл.....	49
Зураг 65. 2023.02.02-ны өдрийн заалт	50
Зураг 66. 2023.03.09-ний өдрийн заалт	50
Зураг 67. 2023.05.19-ний хяналт	50
Зураг 68. 2023.06.09-ний хяналт	50
Зураг 69. 2023.07.15-ны хяналт	51
Зураг 70. 2023.08.16-ны хяналт.....	51
Зураг 71. 2023.10.30-ны өдрийн хяналт.....	51
Зураг 72. 2023.02.02-ны өдрийн заалт	52
Зураг 73. 2023.03.09-ний өдрийн заалт	52
Зураг 74. 2023.03.13-ны эхний заалт	52
Зураг 75. 2023.05.19-ний хяналт	52
Зураг 76. 2023.07.15-ны хяналт	53
Зураг 77. 2023.08.07-ны хяналт	53
Зураг 78. 2023.08.16-ны өдрийн хяналт	53
Зураг 79. 2023.10.30-ны өдрийн хяналт.....	53
Зураг 80. ХБХ-01 худгийн тоолуур салгасан байдал	54
Зураг 81. ХБХ-02 худгийн тоолуур салгасан байдал	54
Зураг 82. Тоолууруудыг суурьлуулж лацадсан байдал	55
Зураг 83. Шугам хоолойн битүүмжлэлийг шалгасан байдал.....	56
Зураг 84. Хаягдал усны зөвшөөрөл сунгах тухай	57
Зураг 85. Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрөл	57
Зураг 86. Хаягдал усны төлбөрийн гэрээ	57
Зураг 87. Зөвшөөрлийн сунгалт.....	57
Зураг 88. Хэмжилт хийж буй багаж хэрэгсэл	58
Зураг 89. Хаягдалын сангийн хэмжилт хийгдэж буй мониторингийн цэгүүд	58

Зураг 90. Хягдлын далангийн хяналтын цооног	60
Зураг 91. Самбарыг шинэчилж буй нь	61
Зураг 65. Засварын цехийн зүүн талын суваг шуудуу, хоолой	62
Зураг 93. Үйлдвэрийн баруун хойд талын суваг шуудуу, хоолой.....	62
Зураг 94. 2021 оны техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн газрын ерөнхий байдал.....	63
Зураг 95. 2022 онд нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн ерөнхий харагдах байдал.....	64
Зураг 96. Хог хаягдлын гэрээ.....	65
Зураг 97. Дагалдах бичиг.....	66
Зураг 98. Хог хаягдлын төлбөрийн баримт	66
Зураг 99. Бүх нийтийн хог цэвэрлэгээ	67
Зураг 100. Шатах тослох материал хадгалах цэгийг тохижуулсан байдал	69
Зураг 101. Ургамлын судалгаа хийсэн цэгийн байршил	70
Зураг 102. 1-р цэгийн ургамлын оройн болон суурийн бүрхэвч, ургамал хоорондын зай.....	70
Зураг 103. 1-р цэгийн Ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо	71
Зураг 104. 2-р цэгийн Ургамлын оройн болон суурийн бүрхэвч, ургамал хоорондын зай	71
Зураг 105. 2-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо.....	72
Зураг 106. 3-р цэгийн ургамлын оройн болон суурийн бүрхэц, ургамал хоорондын зай	72
Зураг 107. 3-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо.....	72
Зураг 108. 4-р цэгийн ургамлын суурийн болон оройн бүрхэц, ургамал хоорондын зай	73
Зураг 109. 4-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо.....	73
Зураг 110. 5-р цэгийн ургамлын суурийн болон оройн бүрхэц, ургамал хоорондын зай	73
Зураг 111. 5-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо.....	74
Зураг 112. 6-р цэгийн ургамлын оройн болон суурийн бүрхэц, ургамал хоорондын зай	74
Зураг 113. 6-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо.....	74
Зураг 114. 7-р цэгийн ургамлын оройн болон суурийн бүрхэц, ургамал хоорондын зай	75
Зураг 115. 7-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо.....	75
Зураг 116. Уурхайн ашиглалтын талбайн ойр орчимд ургамлын судалгаа хийсэн орчны байдал	75
Зураг 117. Цэцэг тарих газарт хайс хийж буй нь	77
Зураг 118. Цэцэг болон зүлэг услах багаж авсан төлбөрийн баримт	78
Зураг 119. Зүлэг, цэцэг арчлах болон услах усалгааны багаж	78
Зураг 120. Цэцэг тарьж буй нь	79
Зураг 121. Цэцгийн усалгаа хийж буй нь.....	80
Зураг 122. Цэцэг ургасан байдал	81
Зураг 123. Цэцгийн үр түүж буй нь	82
Зураг 124. Зүлэг тарих талбайн хөрсийг бэлтгэж буй нь	84
Зураг 125. Зүлэг тарьж буй нь	85
Зураг 126. Зүлэг тарьсны дараах усалгаа хийж буй нь.....	86
Зураг 127. Зүлэгний ургалтын байдал	87
Зураг 128. 10-р сарын цэнэг усалгаа хийж буй нь.....	88
Зураг 129. Зорчих хэсгийн замыг шинээр тавьж буй нь.....	89
Зураг 130. 24 цагийн харуул хамгаалалтын байр.....	90
Зураг 131. Шувуу үргээгчийн бүрэн бүтэн байдал	91
Зураг 132. Ил уурхайн карьерийн хаашаа хайсыг засаж сэлбэсэн байдал	92
Зураг 133. Хуурай хаягдлаар дүүргэлт хийж буй нь	93
Зураг 134. Нөхөн сэргээлтийн өмнөх байдал	94

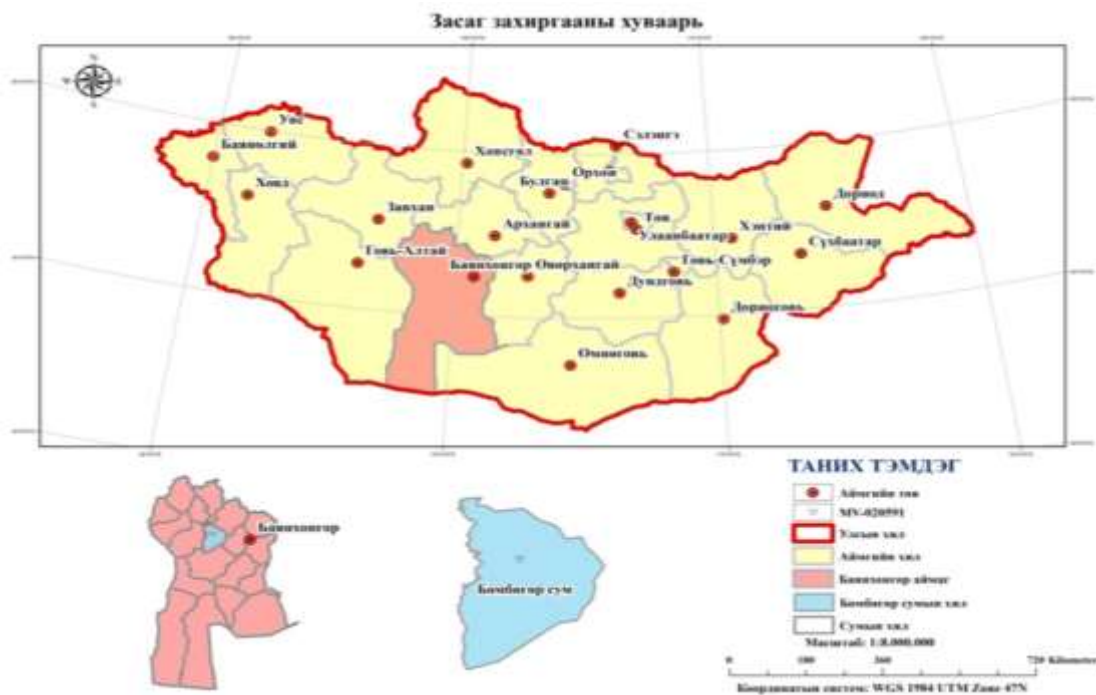
Зураг 135. Нөхөн сэргээлтийн дараах байдал.....	94
Зураг 136. Нөхөн сэргээлтийн өмнөх байдал.....	95
Зураг 137. 5-р биетийн ухшийн дотоод овоолгын нөхөн дүүргэлт хийхээс өмнөх байдал.....	96
Зураг 138. 5-р биетийн овтал нөхөн сэргээлт хийхийн өмнөх байдал.....	96
Зураг 139. 5-р биетийн шимт хөрсний овоолгыг тэмдэгжүүлсэн байдал.....	97
Зураг 140. Нөхөн сэргээлт хийхээс өмнөх байдлууд.....	97
Зураг 141. 5-р биетийн дотоод овоолгын нөхөн сэргээлт.....	98
Зураг 142. 5-р биетийн отвалын нөхөн сэргээлт хийж буй нь.....	98
Зураг 143. Нөхөн сэргээлт хийсний дараах байдал.....	99
Зураг 144. 5-р сард нөхөн тарилт хийж буй нь.....	100
Зураг 145. Нөхөн тарилт хийсэн талбайнууд.....	101
Зураг 146. 10-р сарын нөхөн тарилт хийж буй нь.....	101
Зураг 147. Зуны ургалтын байдал.....	103
Зураг 148. Уурхайн талбайд мод тарьсан талбайнуудын байршил.....	104
Зураг 149. Баяжуулах үйлдвэрийн баруун урд талд шинээр мод тарьсан талбайн байршил.....	104
Зураг 150. Шинээр тариалсан мод 5-9 сарын хугацаанд ургасан байдал.....	106
Зураг 151. 10-р сарын нөхөн тарилт.....	107
Зураг 152. Бөмбөгөр сумын Цэцэрлэгт хүрээлэнгийн талбайн байршил.....	107
Зураг 153. 5-р сарын нөхөн тарилт.....	109
Зураг 154. 10-р сарын нөхөн тарилт.....	109
Зураг 155. Бөмбөгөр сумын Цэцэрлэгт хүрээлэнд мод тарих талбайн хашаа хайсыг сэлбээж буй байдал.....	111
Зураг 156. Бөмбөгөр сумын Цэцэрлэгт хүрээлэнгийн модны усалгаа, арчилгаа.....	113
Зураг 157. Уурхайн талбайд нөхөн тарилт хийсэн мод суулгацын услагаа.....	116
Зураг 158. Шинээр тарьсан талбайн мод суулгацын усалгаа.....	117
Зураг 159. Дүйцүүлэн хамгааллаар нөхөн сэргээх газрын байршил.....	119
Зураг 160. Нөхөн сэргээлт хийгдсэн талбай.....	119
Зураг 161. Нөхөн сэргээлт хийхээс өмнөх байдлууд.....	122
Зураг 162. Нөхөн сэргээлт хийж буй байдлууд.....	123
Зураг 163. Нөхөн сэргээлт хийж дууссаны дараах зургууд.....	124
Зураг 164. Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайнуудад хаягийн самбар байрлуулж буй нь.....	126
Зураг 165. Буган хөшөөний хашаа хайсыг засаж, самбар байрлуулж буй нь.....	128
Зураг 166. кемтийн талбайд ориших хадны бичээс.....	129
Зураг 167. 5-р биетийн хойд талд ориших хадны бичээст самбар байрлуулсан байдал.....	130
Зураг 168. Хадны бичээсүүд.....	130
Зураг 169. Були, хиргисүүр.....	131
Зураг 170. Тогог төхөөрөмжийн аюулгүй ажиллагааны зааврыг шинэчилсэн байдал.....	133
Зураг 171. Ажлын байр тус бүрийн аюулгүй ажиллагааны заавар өөрчилсөн байдал.....	134
Зураг 172. Гал унтраагуурыг байрлуулж буй нь.....	135
Зураг 173. Гар унтраагуурын хяналтын пайз.....	137
Зураг 174. Галын сарайд багаж хэрэгсэл байрлуулж, шинэчилсэн байдал.....	138
Зураг 175. Галын хорны тэмдэг, тэмдэглэгээг байрлуулсан байдал.....	139
Зураг 176. Үйлдвэрийн цахилгааны хяналт хийж буй нь.....	139
Зураг 177. Төлөвлөгөө батлуулсан байдал.....	140

Зураг 178. Химийн бодис хадгалах агуулахад байрлуулсан эмийн сан	141
Зураг 179. Шинжилгээний өрөөнд байрлуулсан эмийн сан, галын хор	142
Зураг 180. Химийн бодис найруулах хэсгийн эмийн сан.....	143
Зураг 181. Химийн бодисын аюулгүй ажиллагаанб самбар байрлуулсан байдал	144
Зураг 182. Химийн бодисын тэмдэг, тэмдэглэгээ байрлуулсан байдал	145
Зураг 183. 1-р агуулахыг тохижуулж буй нь.....	146
Зураг 184. 2-р агуулахыг цэгцэлсэн байдал.....	147
Зураг 185. Химийн асгаралтын иж бүрдлүүд.....	149
Зураг 186. Аюулгүй ажиллагааны заавар.....	149
Зураг 187. Зарцуулалтын бүртгэлийн дэвтэр	150
Зураг 188. Химийн бодисын тайлан	150
Зураг 189. Хаяг байрлуулсан байдал	151
Зураг 190. Химийн бодис тус бүрийн ХАЛМ байрлуулсан байдал.....	152
Зураг 191. Аюултай хог хаягдлын агуулахыг цэгцэлсэн байдал	154
Зураг 192. Аюултай хог хаягдал хүлээлгэн өгсөн баримтууд болон тээвэрлэж буй нь....	156
Зураг 193. Хаягдлын далан.....	157
Зураг 194. Хаягдлын шинжилгээний дүгнэлт	158
Зураг 195. Шинэчилсэн хаяг болон тэмдэг	160
Зураг 196. Уурхайн ажилчдын сургалт.....	160
Зураг 197. Тамхи татах цэг болон хогийн сав байрлуулсан байдал.....	162
Зураг 198. Нийтийн бие засах газар /эр, эм/.....	163
Зураг 199. Хаягдал бохир соруулж буй нь	164
Зураг 200. Бохир ус зайлуулах гэрээ.....	164
Зураг 201. Цэвэрлэгээ, ариутгал хийж буй нь	165
Зураг 202. Хог хаягдлын гэрээ.....	166
Зураг 203. Дагалдах бичиг.....	167
Зураг 204. Хог хаягдлын төлбөрийн баримт	167
Зураг 205. Бүх нийтийн хог цэвэрлэгээ	168
Зураг 206. Хатуу хог хаягдлын цэгийн хаягжуулалт.....	169
Зураг 207. Аюултай хог хаягдлын агуулахыг цэгцэлсэн байдал	171
Зураг 208. Шинжилгээний дүгнэлт болон шинжилгээ хийлгэсэн газрын байришил.....	173
Зураг 209. Тоос хэмжигч байрлуулж буй нь	174
Зураг 210. Шинжилгээний үр дүн.....	176
Зураг 211. Хөрсний хүнд металлын шинжилгээний дүн.....	177
Зураг 212. Дээж хүлээлгэж өгсөн акт.....	178
Зураг 213. Хөрснөөс дээж авч буй нь	178
Зураг 214. Дээж хүлээлгэж өгч буй нь	179
Зураг 215. Хөрсний нянгийн шинжилгээний дүгнэлт	180
Зураг 216. Худгийн байришлын зураг	181
Зураг 217. Усны шинжилгээний дүгнэлтүүд	183
Зураг 218. Усны дээж авч буй байдал.....	183
Зураг 219. Усны шинжилгээний дүгнэлт	185
Зураг 220. Усны шинжилгээний баримтууд	187
Зураг 221. Хөдөлмөр хамгааллын хувцсаар хангасан жагсаалт.....	189
Зураг 222. Сургалтын хөтөлбөрүүд	190

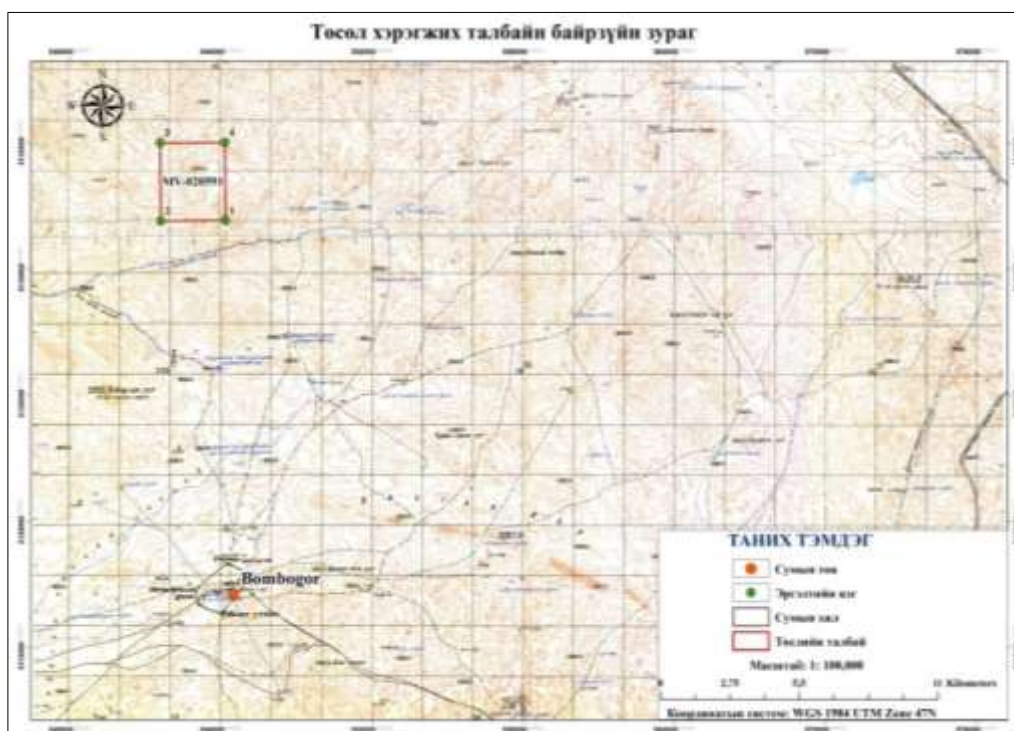
1. 2023 ОНЫ ДАЛТЫН ӨВӨР ОРДЫН АШИГЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төсөл хэрэгжүүлж буй газрын засаг, захиргааны харъяалал

Төслийн харьяаллын байршил: Хөхбулаг уурхай нь Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын Улаансайр багийн нутаг дэвсгэрт харьяалагддаг бөгөөд Улаанбаатар хотоос баруун зүгт 750 км, Баянхонгор аймгийн төвөөс баруун зүгт 120 км, Бөмбөгөр сумын төвөөс хойд зүгт 20 км-т байрладаг.

Зураг 1. Хөхбулаг уурхайн байршил

Зураг 2. Уурхайн байрзүйн зураг

Төслийн ангилал: Хөхбулаг уурхай нь алт-зэсийн үндсэн ордыг ил уурхайн аргаар олборлох, боловсруулах уул уурхайн төсөл бөгөөд 2011 оноос тусгай зөвшөөрлийг шилжүүлэн авснаар

хүдэр баяжуулах үйлдвэр барьж байгуулан ашиглалтад оруулах, тоног төхөөрөмжийг суурьлуулах, ажилчдын кемп байгуулах болон бусад тохижилтын ажлууд хийгдэж, баяжуулах үйлдвэрийг улсын комисст хүлээлгэн өгснөөр ил уурхайн олборлолт болон хүдэр баяжуулж боловсруулах үйл ажиллагаа явагдаж байна.

Жонш баяжуулах үйлдвэрийн төслийг хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжийн мэдээлэл:

Хүснэгт 1. Вояжерминерал ресурсес ХХК-ийн мэдээлэл

ААНэгжийн нэр	Улсын бүртгэлийн дугаар	Үйл ажиллагааны чиглэл	ААН-ийн хаяг, байршил
“Вояжерминерал ресурсес” ХХК	9011299047	Төлбөр эсвэл гэрээний үндсэн дээр хийгдэх бөөний худалдаа	Улаанбаатар, Сүхбаатар, 1-р хороо, олимп, Аюуд тауэр, 10-р байр, 1002 тоот

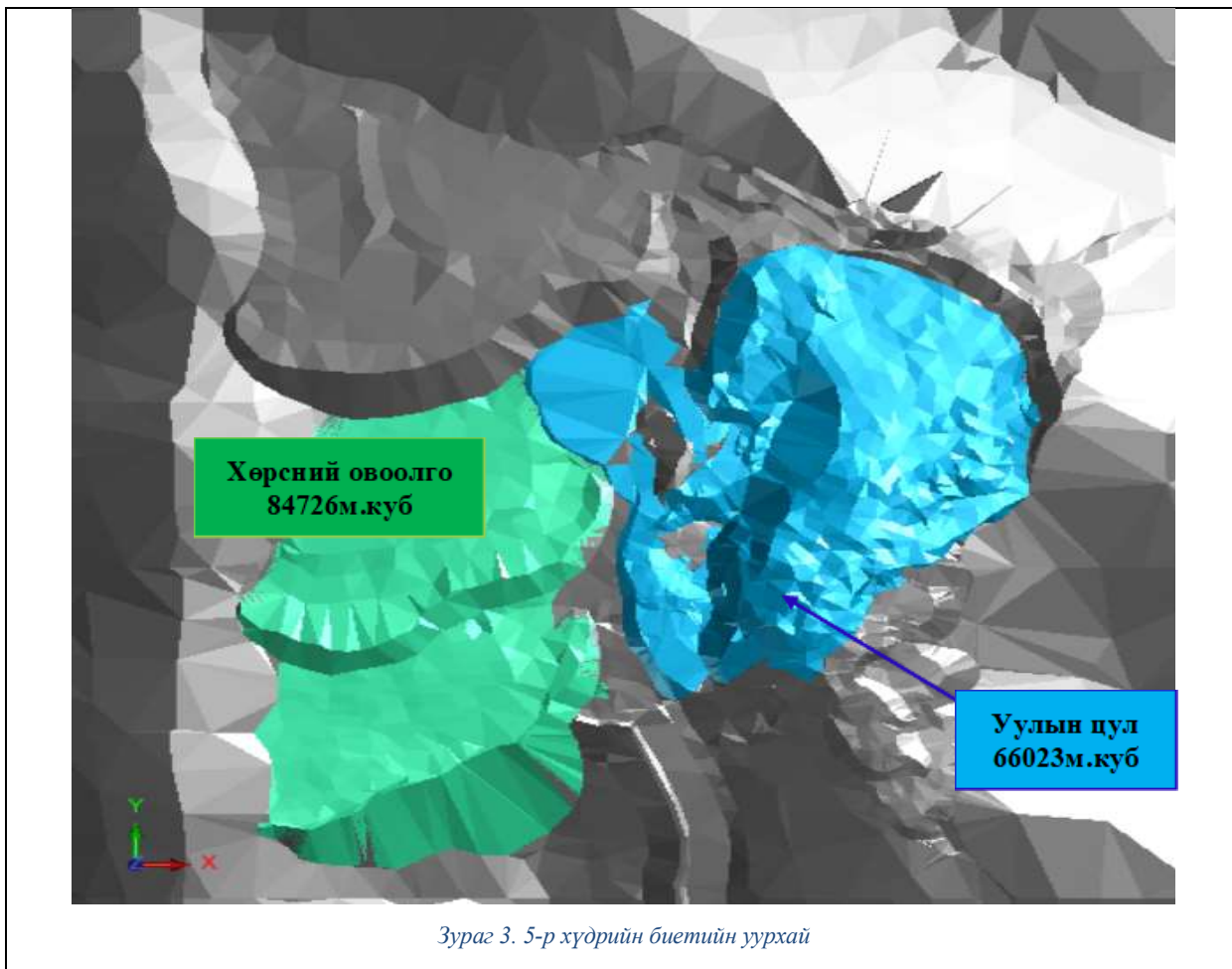
Хүснэгт 2. Вояжерминерал ресурсес ХХК-ийн холбогдох албан тушаалтнуудын мэдээлэл

№	Овог, нэр	Албан тушаалын нэр
1	Д.Бат-Эрдэнэ	Гүйцэтгэх захирал
2	Ю.Батаа	Уурхайн дарга
3	Б.Дуламсүрэн	ХАБЭА-ийн инженер
4	Н.Сугирбат	ХАБЭА-ийн инженер
5	Д.Батсайхан	Маркшейдер
6	М.Мөнхбат	Уулын мастер

1.2 2023 оны ашиглалтын төлөвлөгөөний гүйцэтгэл:

Ил уурхай: Уурхайн ашиглалтын хугацаа богино, нөөцийн хэмжээ бага тул 2023 онд 1, 2, 3, 5-р хүдрийн биетүүдийг бүрэн олборлож дуусгах ба 2022 онд шинээр батлагдсан ТЭЗҮ-д нэмэлт тодотгол оруулж батлуулснаар 6, 8, 9-р хүдрийн биетүүдийг мөн бүрэн олборлож дуусгахаар төлөвлөсөн. 2023 онд нийт 503.9 мян.м³ хөрс хуулж, 146.5 мян.тн хүдэр олборлохоор төлөвлөсөн боловч техник, тоног төхөөрөмжийн гэмтэл саатлаас шалтгаалан уулын ажлын гүйцэтгэл удаашралтай явагдаж байгаа тул 2023 оны уулын төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийг урьдчилсан байдлаар гаргах боломжгүй байна.

Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл: Баяжуулах үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн элэгдэл, гэмтлээс шалтгаалан үйлдвэрийн үйл ажиллагаа тогтмол явагдаагүй бөгөөд үйлдвэрийн өтгөрүүлэгч байнгын эвдэрч засварын ажлууд хийгдэж байна. Өтгөрүүлэгчийг байнгын ажилд оруулахын тулд засвар үйлчилгээний хугацаанд баяжмал үйлдвэрлэх туршилтын ажлууд хийгдэж байна. 2023 онд үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний мэдээллийг гаргах боломжгүй байна.

Зураг 3. 5-р хүдрийн биетийн уурхай

Уурхайн нээлт: Уурхайн нээлтийг үндсэн нээгч налуу траншейгаар нээн ашиглахаар тооцсон. Хөхбулаг алт-зэсийн үндсэн ордын хүдрийг баруунаас зүүн тийш уулын ажлын ахилттайгаар олборлохоор төлөвлөсөн. Хөрс хуулалт болон хүдэр олборлолтын ажлыг урьдчилан өрөмдлөг тэсэлгээний ажлын тусламжтайгаар сийрэгжүүлэлт хийсний дараа экскаватороор хутган автосамосвалд ачиж, хөрсний чулуулгийг ил уурхайн гадаад овоолгод, хүдрийг баяжуулах үйлдвэрийн хүдрийн овоолго хүртэл тээвэрлэн байршуулахаар төлөвлөсөн.

Уулын ажил: Тайлант хугацаанд ордын V биетийн олборлолтоос үлдсэн 16000 тн хүдрийг боловсруулж, IV хүдрийн биетээс олборлох 15683 тн, нийт 31683 тн хүдэр олборлохоор төлөвлөсөн. Уулын хэсэг нь нийт 20 хүний бүрэлдэхүүнтэй, өдрийн 1 ээлжээр ажиллахаар бэлтгэл ажлуудыг хангаж авто машин, тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээний ажлуудыг хийж гүйцэтгэж байна. Хөрс хуулалт болон хүдэр олборлолтод CAT-349 маркийн экскаватор, хөрс болон хүдэр тээвэрлэлтэд HOWO маркийн 25тн-ын даацтай автосамосвал, хөрсний отвол түрж тэгшлэхэд Shantui SD-45 маркийн бульдозер, Sem-660B маркийн утгуурт ачигч зэрэг техникүүдийг ашиглаж уулын ажлыг гүйцэтгэхээр бэлтгэл ажлуудыг хангасан.

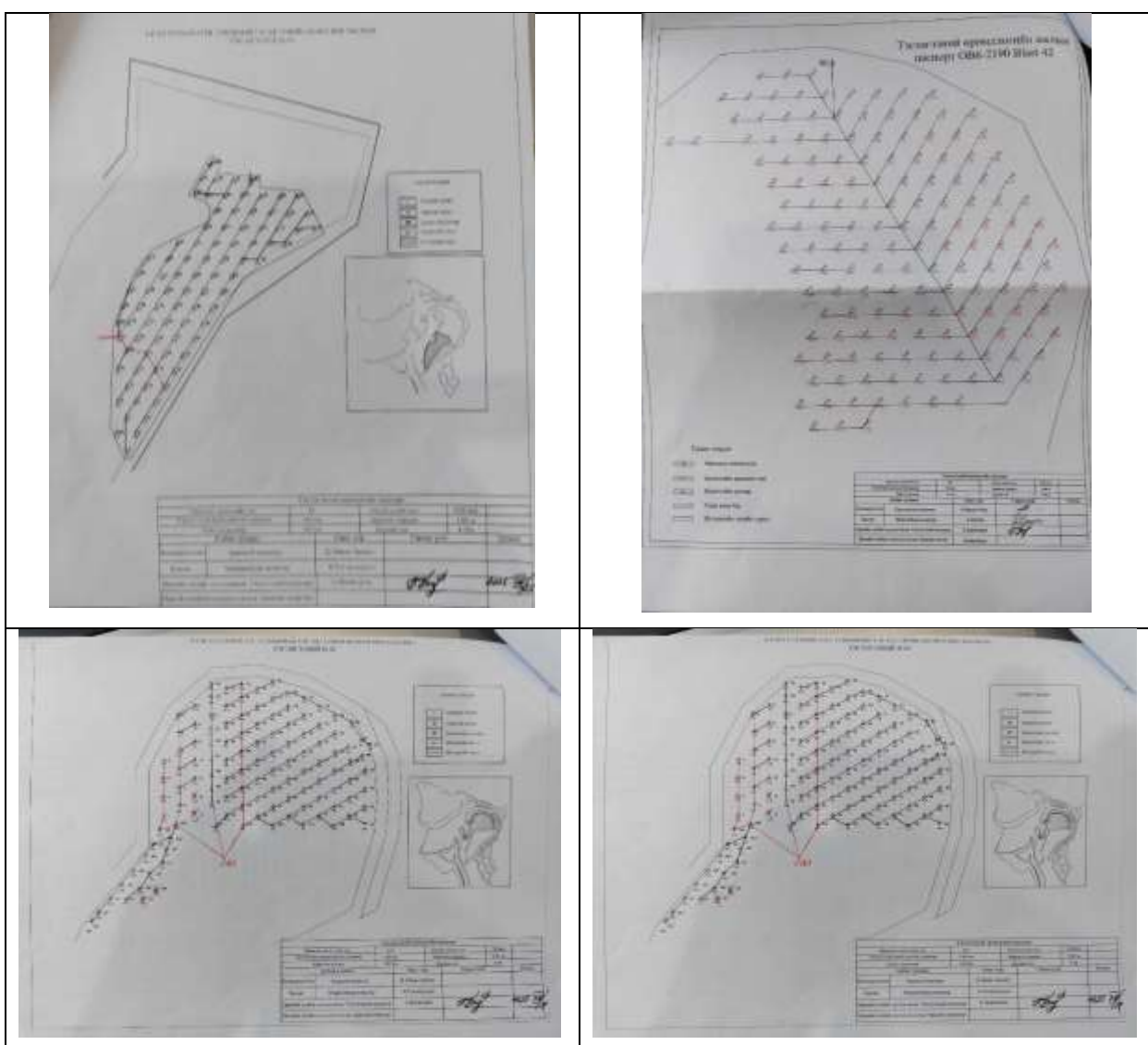
Өрөмдлөг тэсэлгээ: Өрөмдлөгийн ажлыг “Вояжер Минерал Ресурсес”ХХК өөрийн өмчид байгаа БНХАУ-д үйдвэрлэсэн HF-385Y маркийн өрмийн машиныг ашиглаж өрөмдлөгийн ажлыг хийж гүйцэтгэж байгаа бөгөөд 2023 онд тайлангийн хугацаанд 7 удаагийн уулын тэсэлгээний ажлыг хийж гүйцэтгээд байна.

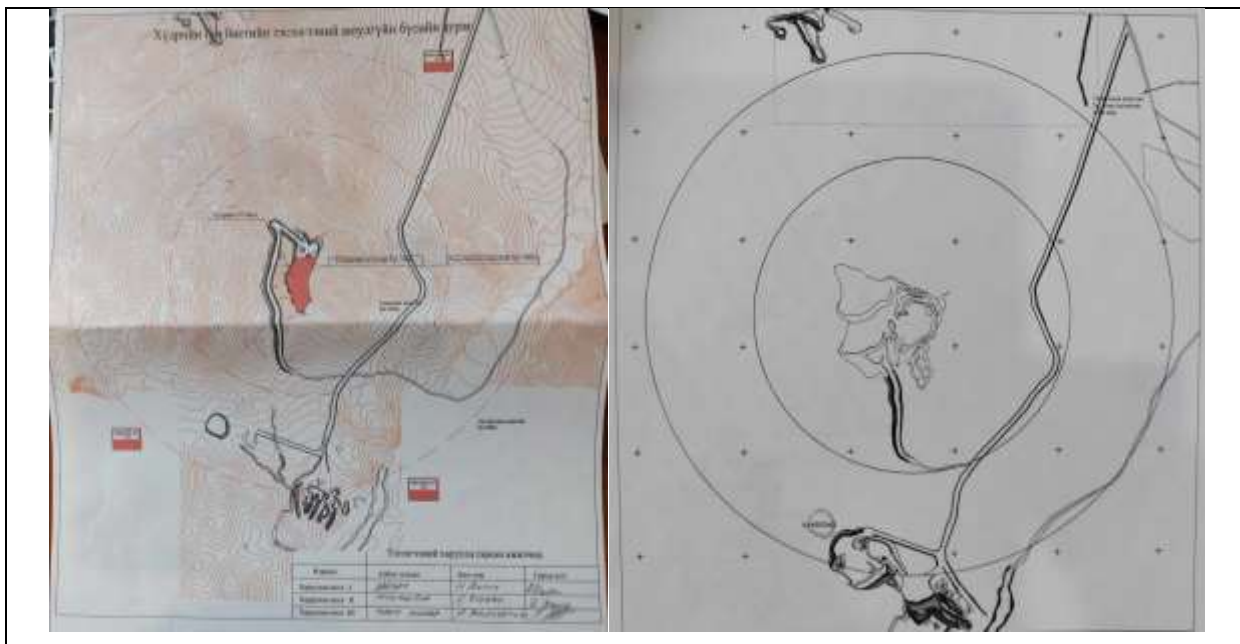
Хүдрийн биетийн бат бөх Протодьяконовын ангиллаар 15, хүдрийн эзлэхүүн жин дунджаар 3.2 тн/м³ байна. Ил уурхайн хөрсний чулуулаг нь боржиндиорит, карбонатлаг-силикатлаг найрлагатай шохойн чулуу зэргээс бүрдэх бөгөөд чулуулгийн эзлэхүүн жин дунджаар 2.5 тн/м³, бат бөх 16 байдаг. Уурхай нь 2018 оноос эхлэн өрөмдлөг тэсэлгээ, олборлолтын ажлыг хийж байгаа бөгөөд ордын талбайд өмнө нь хийгдсэн өрөмдлөг, тэсэлгээний ажлын үр дүнгүүдэд тулгуурлан тухайн

ордын хүдрийн биет, чулуулгийн бат бэх, ил уурхайн олборлолтын аргачлал, орон зайд зохицсон өрөмдлөгийн гүн болон торлолын оновчтой зайг тодорхойлж, амжилттай гүйцэтгэж байгаа билээ. Дээрх хүдрийн биетүүдэд илүү өрөмдлөг хийгээгүй бөгөөд тэсэлгээний нэгж блокын өрөмдлөгийн торлол 3.6x4.2м (хөрс), 3x3.5м (хүдэр), цооногийн гүн 5м-ээр зохион байгуулсан. Ингэснээр чулуулгийн бутлагдал сайтай, тэсрэх бодисын зарцуулалт бага, тэсэлгээний үеийн хүдрийн бохирдол хамгийн бага байлаа.

Тэсэлгээний нэгж блокийн хэмжээг ил уурхайн орон зай, ажлын гүйцэтгэл, гадаргуугын хэлбэр, аюулгүй ажиллагаа зэргийг харгалзан үзэж зохион байгуулав. Уг ажлыг туслан гүйцэтгэгч “Майн Тейх Бласт”ХХК-иар гүйцэтгүүлсэн бөгөөд аюулгүй ажиллагаа болон бусад тэсэлгээтэй холбоотой ажилбаруудыг тус компани бүрэн хариуцан ажиллаж байна. Тэсэлгээний аюулгүй зайг тэсрэх бодисын зарцуулалтаас хамааруулан тус бүрт холбогдох инженерүүд тооцоолон ажилласан.

Зураг 4. Тэсэлгээний холболтын схем, аюулгүй бүсийн зураг

Ажиллах горим: 2023 онд ил уурхай 190 хоног, 2 ээлжээр ажиллана гэж тооцсон Баяжуулалтын ажлыг 214 хоног явуулахаар тооцсон боловч 2023 оны 2-р сарын 20 хүртэл ажиллаад баяжуулах үйлдвэрийн үйл ажиллагаа доголдож тогтмол ажиллагаа явуулаагүй болно. 2023 оны 5-р сарын сүүлээс Баяжуулах үйлдвэрийн их засварын ажлууд болон хаягдлын өтгөрүүлэгчийн их засварыг хийж гүйцэтгэж байна. Уурхайд 2023 оны 1-р сарын 01-ээс 2023 оны 2-р сарын 20 хүртэл нийт 50 хоног 75 ажилчид, 2023 оны 2-р сарын 20-оос 5-р сарын 30 хүртэл 100 хоног 11 ажилчин, 2023 оны 6-р сарын 1-нээс баяжуулах үйлдвэрийн их засварын ажил, уулын ажлын техникийн засварууд, бусад ажлуудад нийт 71 ажилчид ажиллаж байна.

Хөрс хуулалт, хүдэр олборлолт, ил уурхай болон овоолго зохион байгуулалт: Ил уурхайн шимт хөрсийг хуулахдаа 0.2-0.5 метрийн зузаантай хуулан утгуурт ачигчаар автосамосвалд ачин уурхайн олборлолтын талбайн гадна удаан хугацаанд хадгалах овоолгод зөөвөрлөж хадгалсан ба үржил шимт хөрсийг уурхайн нөхөн сэргээлтэд эргүүлэн ашиглахаар нөөцөлж байна.

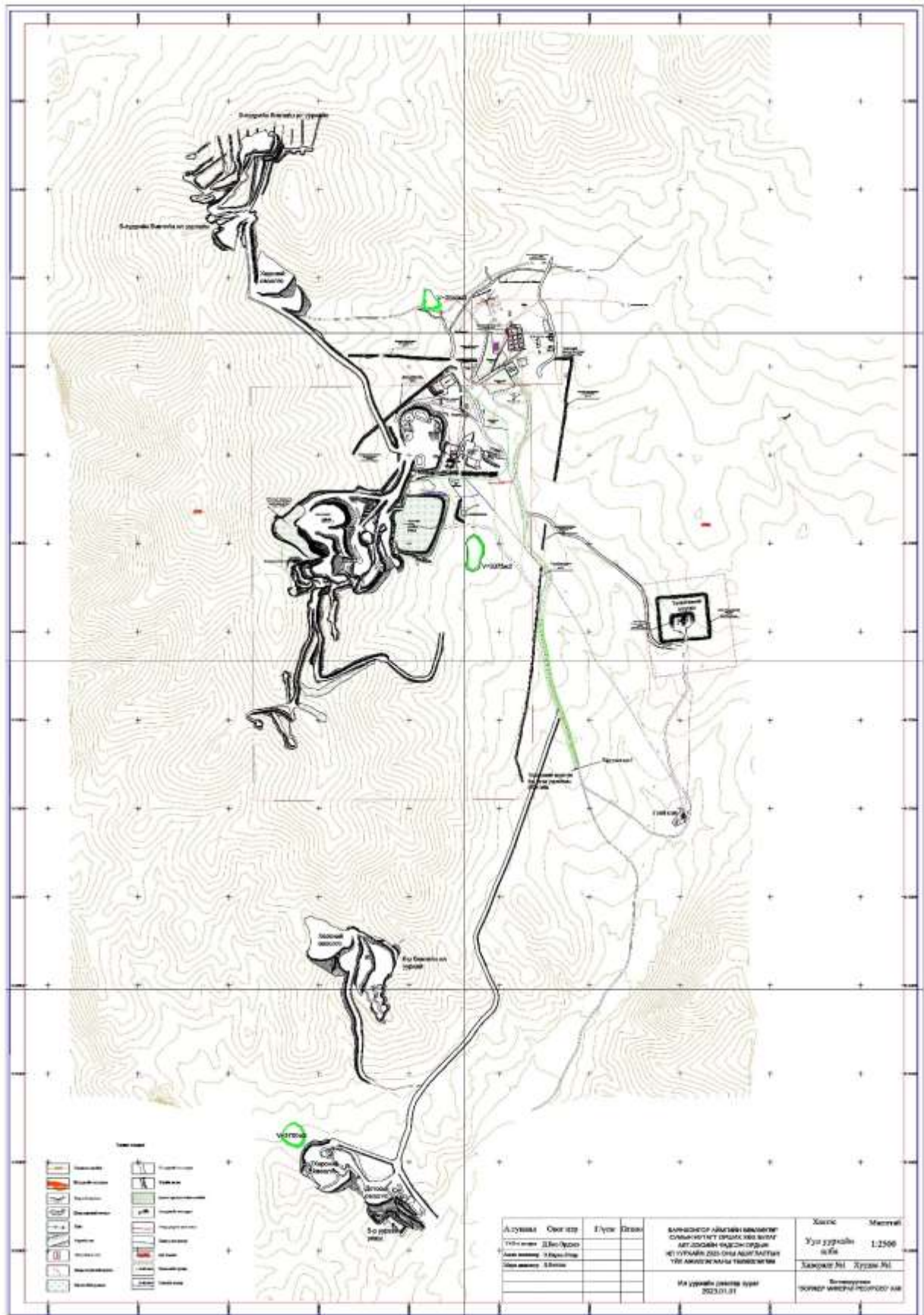
Уулын ажлыг ТЭЗҮ-нд тусгагдсаны дагуу гүйцэтгэж ажиллаа.

Зураг 5. 5-р биетийн шимт хөрс хадгалах талбай

Зураг 6. 1, 2, 3, 4-р биетийн шимт хөрс хадгалах талбай

Зураг 7. Уурхайн ерөнхий дэвсгэр зураг

1.3 Уурхайн дэд бүтэц, барилга байгууламжууд:

Зураг 8. Уурхайн баяжуулах үйлдвэр

Зураг 9. Ил уурхай

Уурхайн барилга байгууламжууд: Хөхбулаг алт-зэсийн үндсэн ордыг ашиглах төлөвлөгөө, Техник эдийн засгийн үндэслэл болон бусад бичиг баримтуудад уурхайн гол барилга,

байгууламжууд нь MV-020591 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайд байрлаж байхаар тусгасан байна. Үүнд:

1. Уурхайн авто засварын газар болон сэлбэгийн агуулах: Уурхайн засварын цех, сэлбэгийн агуулах, авто гражуудыг уурхайн хотхоны баруун талд 200-300 м зайд 2 давхар галд тэсвэртэй буюу шатдаггүй сендвичэн материалаар барьж байгуулан үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна.

Зураг 10. Уурхайн авто граж, сэлбэгийн агуулах, засварын хэсэг

2. Тэсрэх материалын агуулах: Тэсрэх материалын агуулахыг ашиглалтын талбайд ил уурхай болон уурхайн тосгон зэрэг барилга байгууламж объектуудаас зүүн тийш 500м-ийн зайтай барьж байгуулсан. Уурхайн жилийн хэрэглээ 300 орчим тн тэсрэх бодис хэрэглэнэ. Иймээс агуулахын багтаамж нь уурхайн нэг сарын хэрэглээг хангаж байхаар 50 тн-ын багтаамжтай байхаар төлөвлөж байгуулсан.

Зураг 11. Тэсрэх бодисын агуулах

3. Түлш шатах тослох материалын хангамж: Шатах тослох материалын түр агуулах болон ШТС нь торон хашаагаар хүрээлэгдсэн задгай талбайд үйлдвэрлэлийн цогцолбороос 100 м-ээс доошгүй зайд, уурхайн нэг сарын хэрэглээг хангах хэмжээний 50 тн-ыг багтаамжтай 2ш ёмкость бүхий ШТС, уурхайн түлш шатахуун, шатах тослох материалыг Баянхонгор аймгийн төвөөс зөөвөрлөж хангадаг бөгөөд ШТС-ыг галын аюулгүй байдлын үүднээс гал унтраах багаж хэрэгсэлээр хангаж, тоноглон ашиглаж байна.

Зураг 12. Шатахуун түгээх агуулах

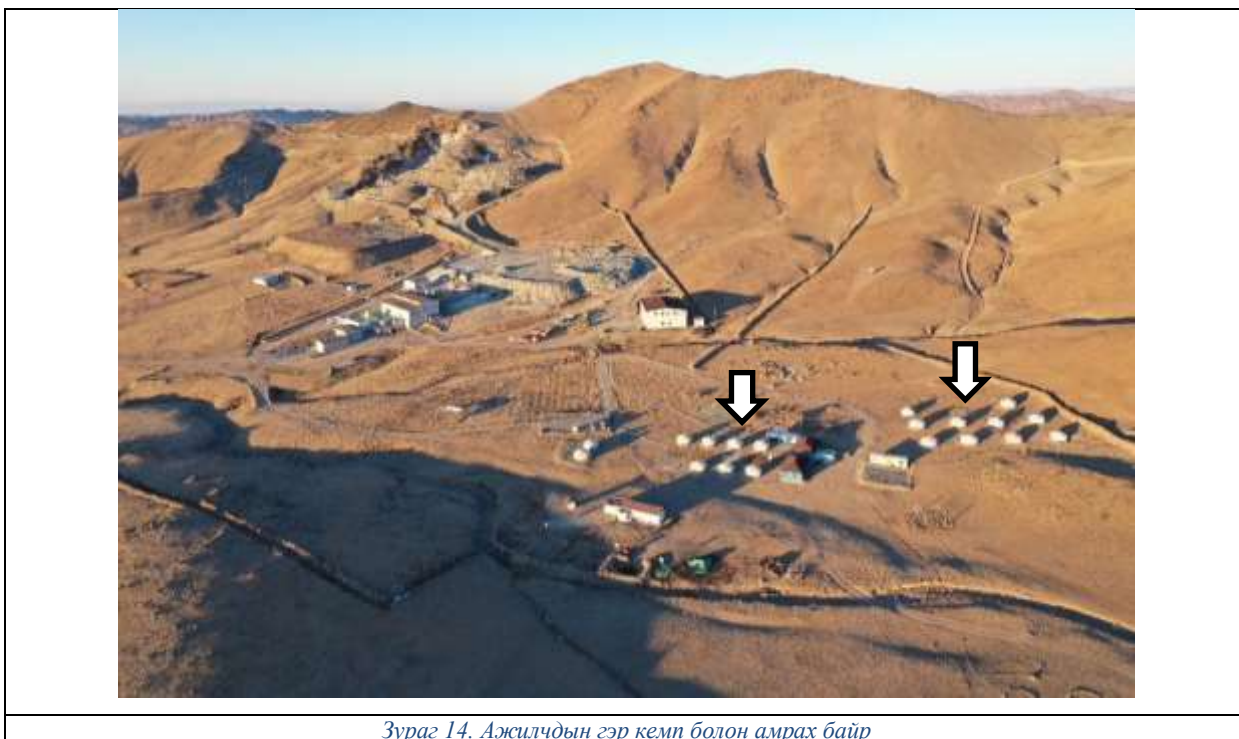
4. Уурхайн захиргаа удирдлагын байр: Уурхайн захиргаа болон инженер техникийн ажилчдыг ажиллах нөхцөлөөр хангах үүднээс уурхайн талбайд уурхайн захиргааны төв оффис барьж байгуулах ба үүнд уурхайн инженер техникийн ажилчид, санхүү эдийн засаг, уурхайн дарга, ажилчдад ажлын зааварчилгаа /наряд/ өгөх болон хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны сургалтын өрөө хурлын заал, уурхайн эмнэлэгийн хэсэг гэх мэт өрөө тасалгаатай байна.

Зураг 13. Удирлагын байр

5. Уурхайн ажилчдын хотхоны барилга байгууламж: Уурхайн хотхон 150 хүний багтаамж бүхий хоол цайны газар, сууц байхаар төсөлд тусгасан бөгөөд цаашид өргөтгөх боломжтой юм. 2022 оны байдлаар ажилчдын хотхон нь сендвичэн барилга, мөн 19 ш гэр кемп ашиглаж байна. Уурхайн кемпэд ажилчдын хоолны газар, уурхайн эмнэлгийн хэсэг байрлаж байна.

Зураг 14. Ажилчдын гэр кемп болон амрах байр

6. ОО болон угаалгын газар: Гэр кэмпийн зүүн урд талд ажилчдын ОО болон халуун ус, угаалгын газрыг байгуулан ашиглаж байна.

Зураг 15. 1 ОО болон халуун ус, 2 Угаалгын газар

Зураг 16. Угаалгын өрөө

Зураг 17. Ажилчдын ОО

Зураг 18. Шүршүүр

7. Хаягдал хадгалах байгууламж: Баяжуулах үйлдвэрийн хаягдлын аж ахуй нь Зунпируэ ХХК-тай хамтран ашигладаг бөгөөд 380м урт, 240м өргөн, 4.12м гүн, 375965 м³ эзэлхүүнтэй, геомембран доторлогоотой, үйлдвэрээс хаягдлыг насосны тусламжтайгаар хоолойгоор шахаж, хаягдлын сан дахь хөвөгч насосын системээр үйлдвэрт 80%-ийг буцаан шахах технологиор усны эргэлт явагддаг. Жил бүр хуурай хаягдлаас дээж авч байгальд хортой элементийн агуулгыг тодорхойлуулан, хортой элементийн агуулга илэрсэн нөхцөлд саармагжуулсны дараа далангийн өндөрлөгөөнд хэрэглэж байна. 2019 онд Баяжуулах үйлдвэрийн өргөтгөлийн ажилтай холбогдуулан шинээр 371.1м урт, 255.7м өргөн, 6.0м гүн, 53000м³ эзэлхүүнтэй хаягдал ус нөөцлөх хаягдлын байгууламж байгуулсан.

Зураг 19. Хаягдлын байгууламж

Дулаан хангамж: Баяжуулах үйлдвэрийн барилга, уурхайн захиргаа, удирдлагын байр, ажилчдын кемп, ОО, угаалгын газрууд бага оврын нам даралтын зуух ашигладаг бөгөөд гэр кемпүүд гар галлагаатай.

Зураг 20. Нам даралтын хаалалтын зуухнууд

Цахилгаан хангамж: Уурхайг нийтэд нь цахилгаанаар хангах зорилгоор Бөмбөгөр-Заг чиглэлийн 35 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын № 87-р тулгуураас салбарлуулан шугамын хажууд 35/15 кВ-н бууруулах трансформатор бүхий дэд станцыг хамгаалалтуудын хамт суурилуулан ашиглаж байгаа ба уг трансформаторын үзүүлэлт нь 2000/35/15 чадал бүхий трансформатор юм. Уурхай хүртэл 15 кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамыг АС-70 маркийн утастай MNS 4232-2005, MNS:4232-2006 стандартын шаардлага хангасан төмөр бетон тулгуураар 12 км татсан байна. Уурхай дээр 800 кВА чадалтай КТПН-750 маркийн 15/0.4 кВ-ын 2 ш, 93 кВА чадалтай АТП-75 маркийн 15/0.4 кВ-ын 1 ш трансформатор суурилагдан ажиллаж байна. Нийт суурилагдсан хүчин чадал 1.7 мВт буюу 1693 кВА чадалтайгаар ажиллаж байна.

Зураг 21. Дэд станц

Усан хангамж: Баяжуулах үйлдвэрийн нийт хэрэгцээт усны 85.0 %-ийг эргэлтийн усан хангамжаар шийдвэрлэх бөгөөд үлдсэн 15.0 %-ийг цэвэр усаар хангахаар ТЭЗҮ-д тооцоолсон. Баяжуулах үйлдвэрт шаардлагатай цэвэр усыг компанийн өөрийн хөрөнгөөр ашиглалтын талбай дотор гаргуулсан 2ш гүн өрмийн худгаас /83-86м-ийн гүнтэй/ хангаж байна.

Баяжуулах үйлдвэрийн усан хангамжийн хэсэг нь эргэлтийн усан сан, технологийн усны шугам хоолой, тоног төхөөрөмжийн хөргөлтийн усны шугам хоолой, тоос дарах болон бусад шаардлагатай усны шугам хоолой, аваарын усны сан, даралтын насос зэргээс бүрдэнэ. Эргэлтийн ус дамжуулах насосны станцын гарах аманд урсацын хэмжээ, даралтыг шалгах хэмжүүр суурилуулсан. Үйлдвэрийн төв байшин доторх баяжуулах ба бусад дамжлагад мөн дээрх хэмжих багажийг тохируулж хяналтын өрөөнөөс системийн ажлын байдал болон усны зарцуулалтад хяналт тавиж байна. Баяжуулах үйлдвэрийн хажууд цэвэр усны 1 ш, эргэлтийн усны 3 ш /тус бүрдээ 50 м³/ бүхий эзэлхүүнтэй усан сан байрлуулан, гүний худгаас ирэх цэвэр усыг үйлдвэрийн цэвэр усны 2.60*9.50=50 м³ багтаамжтай усан санд хуримтлуулан усны хэрэгцээг хангаж байна.

Тус уурхайн усны хэрэглээ нь унд ахуйн хэрэглээ, ил уурхайн технологийн, баяжуулах үйлдвэрийн технологийн ус хэрэглээнээс бүрдэнэ. 2023 онд баяжуулах үйлдвэрт 4815.2м³, ногоон байгууламжийн усалгаанд 2156.0м³, унд ахуйн хэрэглээнд 1618.8м³, нийтдээ тайлангийн хугацаанд 8590.0м³ ус хэрэглэсэн байна.

Зураг 22. Баяжуулах үйлдвэрийн усан хангамжийн шугам хоолой

Зураг 23. 2-р худаг

Зураг 24. 1-р худаг

1.4 Хаягдлын байгууламж: Хүдэр баяжуулах үйлдвэрийн хаягдлын сан нь 3 хэсгээс бүрдэхээр ТЭЗҮ-д тусгасан. Хаягдлын сан – 1: Эзлэхүүн 32000 м³ хүчин чадалтай ба баяжуулах үйлдвэрээс урд зүгт 250 м зхйд байрлана. Хаягдлын сан – 2: Эзлэхүүн 104000 м³ хүчин чадалтай, баяжуулах үйлдвэрээс урд зүгт 650 м зайтай

Хаягдлын сан – 3: Эзлэхүүн 92500 м³ хүчин чадалтай, баяжуулах үйлдвэрээс зүүн зүгт 650 м зайд байрлана. Нийт хаягдлын сангийн хүчин чадал 228500 м³ ба автосамосвалаар хаягдлыг тээвэрлэн санд байршуулна. Хаягдлын сан – 1 үйлдвэр ажиллаж эхлэхээс өмнө ашиглалтад орсон. Дараагийн хаягдлын сангуудыг ашиглалтад бэлэн болгох ажлыг үйлдвэрээс гарах хаягдлын хэмжээ, хаягдалд хийсэн итгэмжлэгдсэн лабораторийн хяналтын шинжилгээний үр дүнгээс хамааруулан зохион байгуулна.

1.5 Баяжуулах үйлдвэрийн үйл ажиллагаа:

Баяжуулах үйлдвэр нь 2018 онд ашиглалтад орсон ба Shandong Huali Electric Motor Group болон Fulinkuangii компаниудын нунтаглан баяжуулах, шүүн өтгөрүүлэх багц тоног төхөөрөмжүүдийг угсарч суурилуулан ажиллаж байна. Уурхайгаас ирэх -400 мм-ийн ширхэглэлтэй хүдрийг 2 шатны бутлалт, 1 шатны нунтаглалтаар -0.074 мм (75-80%) болгож үндсэн болон 3 шатны цэвэрлэгээ, 3 шатны хяналтын флотациар баяжуулан алт-зэсийн хам баяжмал үйлдвэрлэх бөгөөд хаягдлыг өтгөрүүлэгч, шүүлтүүрийн тусламжтай шүүн шахаж хуурай хаягдал гаргана. Баяжуулах үйлдвэрийн жилийн хүчин чадал 89.74 мян.тн бөгөөд үйлдвэрийн үндсэн тоног төхөөрөмжийн ашиглалт 90%-тай ажиллана. Баяжуулах үйлдвэрийн технологийн хаягдлыг өтгөрүүлэх, шүүх төхөөрөмжөөр усгүйжүүлж, эргэлтийн усыг технологид буцаан ашиглах, үйлдвэрээс чийглэг багатай хуурай хаягдал хаях ба уурхайн ашиглалт дууссан хоосон орон зайд нөхөн дүүргэлт хийнэ.

1.6 “Вояжерминерал ресурсес” ХХК-ийн Байгаль орчны үнэлгээ, холбогдох зөвшөөрлүүд:

1.6.1 Компанийн эзэмшдэг тусгай зөвшөөрлүүд:

Хүснэгт 3. Компанийн эзэмшдэг тусгай зөвшөөрөл

№	Тусгай зөвшөөрлийн төрөл	Дугаар	Хүчинтэй хугацаа
1	Ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл	MV-020591	2016.07.01-2046.07.01

1.6.2 Байгаль орчны холбогдох зөвшөөрөл

Хүснэгт 4. Холбогдох зөвшөөрлүүд

№	Зөвшөөрлийн зориулалт	Дугаар	Хүчинтэй хугацаа
1	Химийн хорт болон аюултай бодис ашиглах	0001645	2020.05.26-2023.12.31
2	Усны боломжит нөөцийн дүгнэлт	65	2021.05.13
3	Ус ашиглах зөвшөөрөл	A/18	2023.07.05
4	Ус ашиглуулах дүгнэлт	145	2023.06.27
5	Хаягдал усны дүгнэлт	114	2022.09.25
6	Химийн бодисын агуулахын дүгнэлт	05-04-002/130	2018.11.02
7	Хог хаягдал, бохир ус зайлуулах цэг тогтоох тухай	A/124	2019.10.21
8	Тэсэлгээний агуулах хүлээн авах, аюулгүйн бүс тогтоосон акт	19/32	2019.12.04

1.6.3 Газар ашиглалтын зөвшөөрөл

Хүснэгт 5. Газар ашиглах зөвшөөрлүүд

№	Газар эзэмших зориулалт	Гэрчилгээний дугаар	Газрын хэмжээ /га/	Хүчинтэй хугацаа
1				
2				
3				

1.6.4 Байгаль орчны үнэлгээ

Хүснэгт 6. БОННУ-ний тайлангууд

№	БОННУ тайлангийн нэр	Батлагдсан он
1	Хөхбулгийн алт-зэсийн үндсэн ордыг ил болон далд аргаар ашиглах төслийн БОННУ-ний тайлан	2017
2	Хөхбулгийн алт-зэсийн үндсэн ордыг ил уурхайн аргаар ашиглах төслийн БОННУ-ний тайлан	2021

2 ХӨХБУЛАГ УУРХАЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН НИЙТ ЗАРДАЛ

Хөхбулаг уурхайн MV-020591 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд явагдаж буй үндсэн олборлолт, хүдэр баяжуулалтын үйл ажиллагаа нь тоног төхөөрөмжийн эвдрэл саатлаас болж үйл ажиллагаа тогтмол явагдаагүй бөгөөд компани өөрийн дотоод нөөц бололцоогоо ашиглан дүйцүүлэн хамгаалал, овоолгын техникийн нөхөн сэргээлтийг хийж гүйцэтгэсэн. Мөн “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд төлөвлөгдсөн газруудад мод тарьж, баяжуулах үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээний ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн бөгөөд 2023 онд хэрэгжүүлэх БОМТөлөвлөгөөг БОАЖ-ын яамаар батлуулан ажиллаа. Тус уурхайн 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний зардал, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал зэргээс бүрдэх бөгөөд мөн дүйцүүлэн хамгаалал, нөхөн сэргээлтийн ажлын зардалд нийтдээ **35,488,500.00** /гучин таван сая дөрвөн зуун наян найман мянга таван зуун төгрөг/-ийг төсөвлөснөөс **75,781,002.54 төгрөг** зарцуулсан байна.

Хүснэгт 7. БОМТ-ний тайлангийн задаргаа

№	Зардлын төрөл	Дүн (төгрөг)
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний зардлын биелэлт	19,910,651.54
2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	18,180,380.0
3	Дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлт	22,761,193.0
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө	-
5	Түүх соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	158,400.0
6	Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	3,863,288.0
7	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	3,083,700.0
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт	5,823,390.0
9	Удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	2,000,000.0
10	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	0
	Нийт дүн	75,781,002.54

3 СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

3.1 Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт

3.1.1. Тоосжилт болон бохирдуулагч хийн нөлөөгөөр орчны агаар бохирдох

3.1.1.1. Хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, үйлчилгээг зориулалтын газарт хугацаанд нь хийж, орчноо бохирдуулахаас урьдчилан сэргийлэх

- ✚ Уурхай нь машин, механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, засвар үйлчилгээ хийх зориулалтын засварын цехтэй. Хүнд даацын автомашины хөдөлгүүрийн тохиргоо,

их засвар үйлчилгээг тогтсон хугацаанд хийж гүйцэтгэн уулын мастер өдөр тутмын хяналт тавин ажиллаж байна. Үүнд:

-CAT-349 -ийн моторын тос, шингэн шүүр, гидро шингэн шүүр, Автосамосвалуудын моторын тос, шүүр, SET-660 ковшийн гидро шингэн, 4ш дугуй шинээр, Shantai дозерийн моторын тос, шүүрийг шинээр сольж мото цагийн үйлчилгээг бүрэн хийж дуусгасан.

-Экскаваторын утгуурын шүдний гэмтлийг гагнаж засварласан.

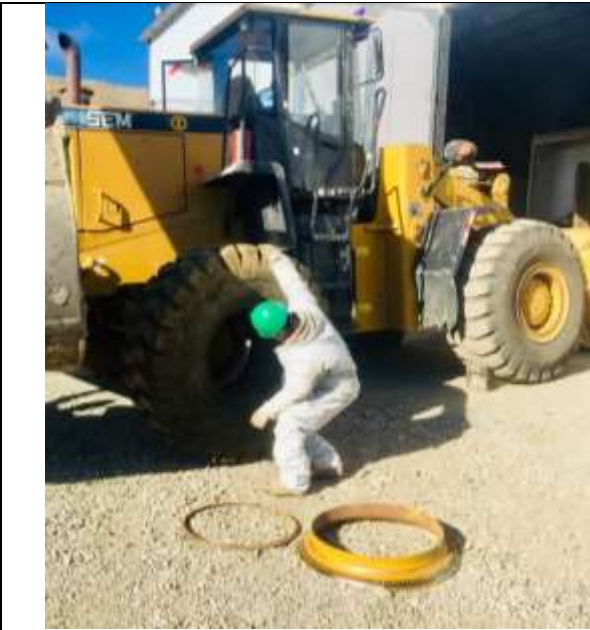
-Засварын ажил хийж гүйцэтгэсний дараа ажлын байраа цэгцлэн, орчноо цэвэрлэж, засварчид болон операторууд ээлж хүлээлцэхдээ машин механизмын бүрэн бүтэн байдлын үзлэг шалгалтыг хийж, бохирдлыг цэвэрлэн хүлээлцэж хэвшсэн.

Зураг 25. Засварын цех

Зураг 26. Хөдөлгүүрийн тохиргоо, засвар үйлчилгээ хийж буй нь

Зураг 27. Утгуурт ачигчийн дугуй сольсон байдал

Зураг 28. Моторын тос, шүүр сольж буй нь

Зураг 29.Экскаваторын шүдийг гагнаж буй нь

3.1.1.2. Технологийн замд усалгаа хийж, ус ашиглалтын бүртгэлд бүртгэн, төлбөрийг тухай бүр төлөх

Уурхайн ашиглалтын зам нь баяжуулах үйлдвэрийн хүдэр тээврийн зам, ил уурхайн зам, хаягдлын сангийн тээвэрлэлт, ус зөөврийн гэх мэт нийт замын урт нь 900 м, замын өргөнийг 12 м –ээр /ГЭЗҮ-д тусгаснаар авав/ тооцож усны хэрэглээг гаргалаа. 2023 онд уурхай нь тоног төхөөрөмжийн эвдрэл гэмтэл,

хөрөнгө оруулалтын дутагдлын улмаас тогтвортой ажиллагаагүй бөгөөд 5-р биетийн нөхөн сэргээлт, отвалын нөхөн сэргээлт, өрмийн ажил гүйцэтгэх, мөн дотоод замуудад тоосжилт дарах усалгааг 15 удаа хийсэн бөгөөд БОАЖНХЯ-ны сайдын 2015 оны 07 дугаар сарын 30-ны өдрийн А/301 тоот тушаалын 13-р хавсралтын 7-д баталсан ус хэрэглээний нормын дагуу 1 м^2 зам талбайг 2.0 л усаар усална гэсэн нормоор усны хэрэглээг тооцвол: Уурхайн талбай доторх замын урт нь 900 м буюу 10800 м^2 талбайн 1 удаагийн усалгаанд $10800 \text{ м}^2 * 2.0 \text{ л} = 21.6 \text{ м}^3$ ус зарцуулагдана.

15 удаагийн усалгаанд ашигласан усны тооцоо: $21.6 \text{ м}^3 * 15 \text{ хоног} = 324.0 \text{ м}^3$ ус зарцуулах нормтой боловч ус ашигласан бүртгэлээр 15 удаагийн усалгаанд 150.0 м^3 ус зарцуулсан байна. **Төлбөрийн тооцоог ус ашиглах нормоор тооцлоо: $324.0 \text{ м}^3 * 188.16 = 60,963.84$ төгрөг /Ус ашиглуулах дүгнэлтээс 1 м^3 усны үнэлгээг авч тооцов./**

Замын усалгаанд 4.0 тн-ын багтаамжтай ЗИЛ-130 маркийн автомашин, 18 тн-ын даацтай HOWO маркийн автомашинаар, 2 жолооч, 2 туслах ажилтан ажилласан бөгөөд, нийтдээ /ус зөөврийн замыг нэмж тооцсон, 4.0 тн нэг удаагийн тээвэр, нийт 18 удаагийн тээвэр хийсэн, 18тн-оор 14 удаагийн тээвэр хийсэн/ 162000 м^2 зам талбайг усалсан. Замын усалгаанд усны төлбөр **60,963.84 төгрөг**, нийтдээ 108км замыг туулж, 64 л түлш, **264,320.00 төгрөг**, 4 ажилчны цалин хөлс **1350000 төгрөг**, бусад зардал, нийт **1,675,283.84 төгрөг** зарцуулав. / 1 хүний өдрийн дундаж цалин **90 000 төгрөг**, 1 л түлш 4130 төгрөг-өөр тооцлоо // <https://petrovis.mn/oron-nutgiin-shatahuunii-une/>

Зураг 30. Дотоод замуудын усалгаа

Зураг 31. Баяжуулах үйлдвэрийн замын усалгаа

Зураг 32. Уулын ажил гүйцэтгэж буй үеийн усалгаа

Төрөл	Ажил үйлчилгээний нэр	Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр	ҮС АШИГ БА ТӨЛӨӨ ГЭЖ		Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр	Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр	Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр	Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр
			Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр	Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр				
1	100	100	100	100	100	100	100	100
2	100	100	100	100	100	100	100	100
3	100	100	100	100	100	100	100	100
4	100	100	100	100	100	100	100	100
5	100	100	100	100	100	100	100	100
6	100	100	100	100	100	100	100	100
7	100	100	100	100	100	100	100	100
8	100	100	100	100	100	100	100	100
9	100	100	100	100	100	100	100	100
10	100	100	100	100	100	100	100	100

Төрөл	Ажил үйлчилгээний нэр	Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр	ҮС АШИГ БА ТӨЛӨӨ ГЭЖ		Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр	Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр	Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр	Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр
			Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр	Тусгай зориулалтын үйлчилгээний нэр				
1	100	100	100	100	100	100	100	100
2	100	100	100	100	100	100	100	100
3	100	100	100	100	100	100	100	100
4	100	100	100	100	100	100	100	100
5	100	100	100	100	100	100	100	100
6	100	100	100	100	100	100	100	100
7	100	100	100	100	100	100	100	100
8	100	100	100	100	100	100	100	100
9	100	100	100	100	100	100	100	100
10	100	100	100	100	100	100	100	100

Зураг 33. Зам усалгааг ус ашиглалтын дэвтэрт бүртгэсэн байдал

3.1.1.3. Технологийн зам албайг услах автомашинд усалгааны автомат шүршигч байрлуулан усалгаа хийх, засвар үйлчилгээг тогтмол хийж хэвийн ажиллагааг хангах

Технологийн болон уурхайн дотоод замын усалгааг 26-70 УЕЕ улсын дугаартай ЗИЛ-130 маркийн 4 тн-ын даацтай автомашин, 37-92УАН улсын дугаартай HOWO маркийн автосамосвал дээр 18 тн-ын багтаамжтай зөөврийн усны сав байрлуулан усалгааг хийж гүйцэтгэсэн бөгөөд 2 машины усалгааны автомат шүршигчийн ажиллагаа хэвийн, жолооч нар засвар үйлчилгээг тогтмол хийж, ээлж солилцох үед автомашины бүрэн бүтэн байдлыг байнга хянаж, хүлээлцэж хэвшсэн.

Зураг 34. Усалгааны машины автомат шүршигч ажиллаж буй байдал

3.1.1.4. Технологийн замын арчилгаа тордлогоо хийж засаж сайжруулах, хурдны хязгаарлалтын тэмдэг тэмдэглэгээ болон автомашины зогсоолын тэмдэгүүдийг засварлах

Уурхайн ашиглалтын талбайн дотоод замуудад үүссэн дэржигнүүр болон уурхайгаас Бөмбөгөр сум явах замд үүссэн замын эвдрэлийг өөрсдийн техникээр түрж, тэгшилж зассан бөгөөд уг ажилд бульдозер 1, 1 оператор ажиллаж, 30 л түлш, **123,900.00** төгрөг зарцуулав. 5-р биет рүү явах тээвэрлэлтийн замд 20 км/ц заасан хурдны хязгаарын тэмдэг тэмдэглэгээ 1ш, эргэлтийн тэмдэг 2ш-ийг шинээр байрлуулан, ХАБЭА-н мэргэжилтэн тээврийн

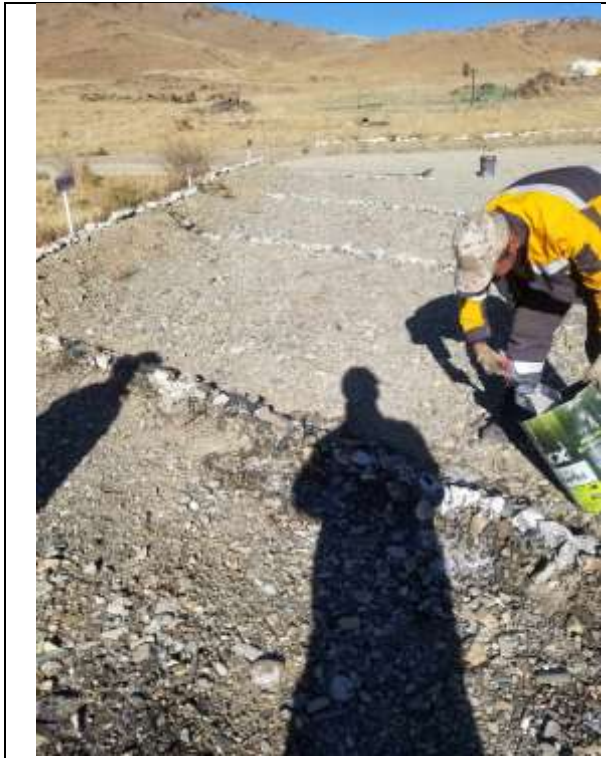
машины операторуудад хурдны хязгаарыг мөрдөж ажиллах талаар аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа тогтмол өгч ажиллаж байна. Уурхайн гадаад болон дотоод тээвэрлэлтийн замыг ХАБЭА-н ажилтан болон ИТА-ууд байнга хяналт тавьж, тайлангийн хугацаанд замын эвдрэл гараагүй байна. Манай компани нь үйл ажиллагааны туршид уурхайн ашиглалтын бүх замуудад хурдны хязгаарын тэмдэг тэмдэглэгээг шаардлагатай газруудад бүрэн байршуулан ажиллаж байна. Кемпийн өмнөх авто зогсоолын тэмдэгүүдийг шинэчлэн засаж, зогсоолын ойр орчны хог хаягдлыг цэвэрлэн, зогсоолын байрлалыг сэргээн шинэчлэв. Уг ажилд нийтдээ **522,100.00 төгрөг** зарцууллаа.

Замын тэмдэг 3ш, 330000 төгрөг, зогсоолын тэмдэгүүд 68200 төгрөг, түлш 123900 төгрөг

Зураг 35. Зогсоолын тэмдэгүүд шинэчилж буй нь

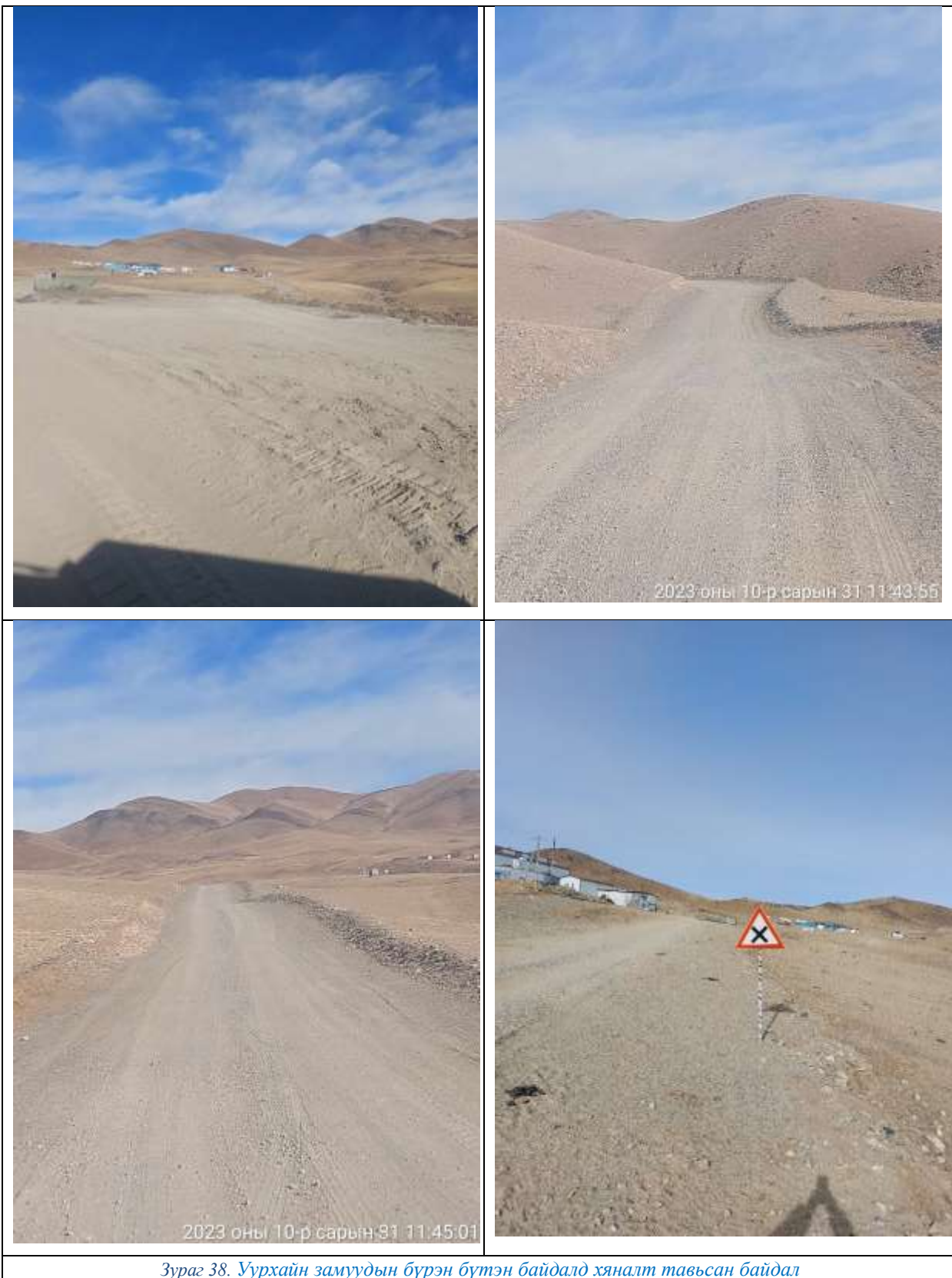

Зураг 36. Зогсоолын талбайг сэргээн засаж буй нь

Зураг 37. Уурхайгаас Бөмбөгөр орох замд үүссэн замын эвдрэлийг тэгшилж буй нь

Зураг 38. Уурхайн замуудын бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьсан байдал

Зураг 39. Замын хурдны хязгаарлалтын тэмдэг

[3.1.1.5. Авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэлийг техникийн улсын үзлэгт хамруулах, агаар бохирдлын төлбөр төлөх](#)

2023 оны 10-р сарын 15-ны өдөр компанийн нийт 13 авто техник Авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн техникийн улсын үзлэгт бүрэн хамрагдлаа. Тээврийн хэрэгслийн бүртгэлийн хураамжид нийт **429000** төгрөг төсөвт төвлөрүүлсэн. Мөн агаар бохирдуулсны төлбөр нийт 11 автомашин, **78300 төгрөгийн** төлбөрийг бүрэн барагдуулсан. Нийт **507300 төгрөг** зарцуулсан.

2023 оны 10-р сарын 30 17:23:53

2023 оны 10-р сарын 30 17:23:33

Зураг 40. Автотехникийн улсын үзлэгт хамрагдаж бүртгэл хийлгэсэн байдал

Зураг 41. Агаар бохирдуулсны төлбөрийн баримт

[5.1.1.6. Цаг агаарын урьдчилан сэргийлэх мэдээг тогтмол авч бүртгэл хийн, хүчтэй салхитай үед уурхайн ажлыг хязгаарлах \(bavankhongor.tsag-agaar.gov.mn сайтаас цаг агаарын урьдчилсан мэдээг 1-5 хоногоор авч архив үүсгэх\)](http://bavankhongor.tsag-agaar.gov.mn)

bavankhongor.tsag-agaar.gov.mn сайтаас цаг агаарын урьдчилсан мэдээг 5 сараас эхлэн 1-5 хоногоор авч ИТА -уудад танилцуулж ажилласан бөгөөд, ИТАжилчид уулын ажил болон өрөмдлөгийн ажил гүйцэтгэхийн өмнө цаг агаарын урьдчилсан мэдээг солилцож ажлаа төлөвлөн ажиллаж хэвшсэн. Мөн гар утасны апп болох **[weather man](#)** ээс өдөр тутмын мэдээллийг авч ажиллаж байна.

Баян-Хонгор аймаг Урьдчилсан мэдээ

Урьдчилсан мэдээ

2023 оны 05 дугаар сарын 20 цагаас 29-ний 20 цаг хүртэлх 1 хоногийн цаг агаарын урьдчилсан мэдээ

Тус үеэр нийт нутгаар бороо орно. Салхи баруундас өсгөрцөлд 5-10 метр. Хамгийн уулархаг нутгаар шандра $+6...+5$ градус дундаж, өдрөтэй $+13...+16$ градус, тэг эсрэгийн нутгаар шандра $+1...+6$ градус, өдрөтэй $+13...+18$ градус, тэнгэйн нутгаар шандра $+8...+13$ градус, өдрөтэй $+8...+24$ градус, Замгийн Баян-Бүрд орчмоор шандра $+17...+19$ градус, өдрөтэй $+24...+26$ градус дундаж байна.

Баянголзгор сумын нутгаар бага зарим бороо орно. Салхи баруундас өсгөрцөлд 6-9 метр. Шандра $+6...+8$ градус, өдрөтэй $+17...+19$ градус дундаж байна.

2023 оны 05 дугаар сарын 30-наас 06 дугаар сарын 03-ыг хүртэлх 5 хоногийн цаг агаарын урьдчилсан мэдээ

Нэгж нутгаанд бага зэрэг сэрүүн.

30-аг Хамгийн уулархаг болон хээр талын нутгаар, 31-нд хамгийн уулархаг нутгийн зарим газраар бороо орно. Салхи нийт нутгаар шандра $7-12$ метр. Хамгийн уулархаг нутгаар шандра -3 градус, өдрөтэй $+2$ градус дундаж, өдрөтэй $+5...+13$ градус, хээр талын нутгаар шандра $+4...+9$ градус, өдрөтэй $+10...+15$ градус, тэнгэйн нутгаар шандра $+8...+13$ градус, өдрөтэй $+19...+24$ градус, Замгийн Баян-Бүрд орчмоор шандра $+10...+15$ градус, өдрөтэй $+22...+27$ градус дундаж байна.

Баян-Хонгор аймаг Урьдчилсан мэдээ

Урьдчилсан мэдээ

2023 оны 05 дугаар сарын 20 цагаас 29-ний 20 цаг хүртэлх 1 хоногийн цаг агаарын урьдчилсан мэдээ

Тус үеэр нийт нутгаар бороо орно. Салхи баруундас өсгөрцөлд 5-10 метр. Хамгийн уулархаг нутгаар шандра $+6...+5$ градус дундаж, өдрөтэй $+13...+16$ градус, тэг эсрэгийн нутгаар шандра $+1...+6$ градус, өдрөтэй $+13...+18$ градус, тэнгэйн нутгаар шандра $+8...+13$ градус, өдрөтэй $+8...+24$ градус, Замгийн Баян-Бүрд орчмоор шандра $+17...+19$ градус, өдрөтэй $+24...+26$ градус дундаж байна.

Баянголзгор сумын нутгаар бага зарим бороо орно. Салхи баруундас өсгөрцөлд 6-9 метр. Шандра $+6...+8$ градус, өдрөтэй $+17...+19$ градус дундаж байна.

2023 оны 05 дугаар сарын 30-наас 06 дугаар сарын 03-ыг хүртэлх 5 хоногийн цаг агаарын урьдчилсан мэдээ

Нэгж нутгаанд бага зэрэг сэрүүн.

30-аг Хамгийн уулархаг болон хээр талын нутгаар, 31-нд хамгийн уулархаг нутгийн зарим газраар бороо орно. Салхи нийт нутгаар шандра $7-12$ метр. Хамгийн уулархаг нутгаар шандра -3 градус, өдрөтэй $+2$ градус дундаж, өдрөтэй $+5...+13$ градус, хээр талын нутгаар шандра $+4...+9$ градус, өдрөтэй $+10...+15$ градус, тэнгэйн нутгаар шандра $+8...+13$ градус, өдрөтэй $+19...+24$ градус, Замгийн Баян-Бүрд орчмоор шандра $+10...+15$ градус, өдрөтэй $+22...+27$ градус дундаж байна.

Баян-Хонгор аймаг Урьдчилсан мэдээ

Урьдчилсан мэдээ

Урьдчилсан мэдээ > СУМДЫН 1-5 ХОНОГ

Сумдын 1-5 хоног

2023 оны 05 дугаар сарын 20 цагаас 29-ний 20 цаг хүртэлх 1 хоногийн цаг агаарын урьдчилсан мэдээ

Тус үеэр нийт нутгаар бороо орно. Салхи баруундас өсгөрцөлд 5-10 метр. Хамгийн уулархаг нутгаар шандра $+6...+5$ градус дундаж, өдрөтэй $+13...+16$ градус, тэг эсрэгийн нутгаар шандра $+1...+6$ градус, өдрөтэй $+13...+18$ градус, тэнгэйн нутгаар шандра $+8...+13$ градус, өдрөтэй $+8...+24$ градус, Замгийн Баян-Бүрд орчмоор шандра $+17...+19$ градус, өдрөтэй $+24...+26$ градус дундаж байна.

Баянголзгор сумын нутгаар бага зарим бороо орно. Салхи баруундас өсгөрцөлд 6-9 метр. Шандра $+6...+8$ градус, өдрөтэй $+17...+19$ градус дундаж байна.

2023 оны 05 дугаар сарын 30-наас 06 дугаар сарын 03-ыг хүртэлх 5 хоногийн цаг агаарын урьдчилсан мэдээ

Нэгж нутгаанд бага зэрэг сэрүүн.

30-аг Хамгийн уулархаг болон хээр талын нутгаар, 31-нд хамгийн уулархаг нутгийн зарим газраар бороо орно. Салхи нийт нутгаар шандра $7-12$ метр. Хамгийн уулархаг нутгаар шандра -3 градус, өдрөтэй $+2$ градус дундаж, өдрөтэй $+5...+13$ градус, хээр талын нутгаар шандра $+4...+9$ градус, өдрөтэй $+10...+15$ градус, тэнгэйн нутгаар шандра $+8...+13$ градус, өдрөтэй $+19...+24$ градус, Замгийн Баян-Бүрд орчмоор шандра $+10...+15$ градус, өдрөтэй $+22...+27$ градус дундаж байна.

Зураг 42. Цахимаар авч буй цаг агаарын мэдээнүүд

3.1.1.7. Агаар бохирдуулах эх үүсвэрийн тооллого хийх

Монгол улсын Агаарын тухай хуулиар хүлээсэн үүргийн хүрээнд уурхайн хэмжээнд агаар бохирдуулагч эх үүсвэрүүдийн тооллогыг зохион байгуулж, бүртгэлжүүлээ.

Агаар бохирдуулах эх үүсвэрт нийт хүнд даацын болон суудлын автомашин 16, бага оврын нам даралтын халаах зуух 3 тоологдож бүртгэлд хамрагдлаа.

Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн бүртгэл

№	Нэрс		Улсын дугаар/марк	Агаар бохирдуулсны төлбөр
1	Запроншик	Цистерн	48-90 УБЯ	2023 онд нийт 11 тээврийн хэрэгслийн агаар бохирдуулсны төлбөр 78300 төгрөгийг барагдуулсан. Үлдэгдэл төлбөр байхгүй.
2	Дугуйт ашигч	SEM 650B	20-09УБ	
3	Экскаватор	3000LC-7A	12-51УБ	
4	Экскаватор	CAT349D2L	86-60УБ	
5	Бульдозер	-	80-31УБ	
6	Автосамосвал	Өөрөө буулгагч	37-42УАН	
7	Автосамосвал	Өөрөө буулгагч	37-52УАН	
8	Автосамосвал	Өөрөө буулгагч	37-62УАН	
9	Автосамосвал	Өөрөө буулгагч	37-92УАН	
10	HOWO	SINOTRUCK	25-32УБӨ	
11	Бонго	Frontier	69-26УНЛ	
12	Пробокс	Суудлын	76-32УНП	
13	НАИСЕ	-	52-53УНП	
14	Усны машин	ЗНЛ	26-70УЕЕ	
15	Газаллаа	Автобус	36-05УБТ	
16	Бонго	Frontier	03-56УЕМ	
17	ХБҮ-ийн халаалтын зуух	3400м ² халаах талбай	ШГ марк	
18	Засварын цех, оффисыг халаалтын зуух	1800м ²	ЛВ/Т7985-2002	
19	Кемпийн халаалтын зуух	420м ²	NQ60-3	

Дүгнэлт: Агаар бохирдуулах эх үүсвэрт нийт 16 авто машин, 3 халаах зуух тоологдож бүртгэл хийлээ. Агаар бохирдуулсны төлбөрт 11 автомашины 78300 төгрөг төлж, төлбөрийн үлдэгдэлгүй байна.

**БҮРТГЭЛ ХИЙСЭН: БОМЭРГЭЖИЛТЭН
Х.ГЭРЭЛМАА**

Зураг 43. Агаар бохирдуулах эх үүсвэрүүд

3.1.1.8. Үйлдвэрийн үйл ажиллагаа явагдах үед бутлуурын хэсэгт автомат бороожуулагчийг засварлан ажиллуулах, усны хэрэглээг үс ашиглах дэвтэрт бүртгэн, төлбөрийг төлөх

Уурхайн механик, засварчин, цахилгааны инженер нараар автомат бороожуулагчийн эвдрэлийг засуулах ажлыг хийж гүйцэтгүүлсэн боловч сэлбэг хэрэгсэл олдохгүйн улмаас дахин ашиглагдах боломжгүй болсон байна.

3.1.2. Агаарын бохирдлын улмаас үйлдвэр дэх ажлын нөхцөл, ажилчдад нөлөөлөх

3.1.2.1. Химийн бодис найруулах хэсэгт ажиллаж буй ажилтанг хөдөлмөр хамгааллын тусгай хувцас, хэрэгслээр хангах

Химийн бодис найруулах хэсэгт баяжуулах үйлдвэрийн баяжмал гаргахад хэрэглэгдэх химийн бодисын орц нормыг хариуцан бодис найруулж ажилладаг Баяжуулагч инженерт комбинзон, химийн бодисоос хамгаалах бээлий, каск, тусгай зориулалтын маскаар ханган ажиллаж байна.

3.1.2.2. Шинжилгээний өрөө болон химийн бодис найруулах хэсэгт химийн бодисын аюулаас урьдчилан сэргийлэх асгаралтын иж бүрдэл байрлуулах

Уурхайн баяжуулах үйлдвэрийн шинжилгээний өрөө, химийн бодис найруулах хэсэг, химийн бодис хадгалах агуулах зэрэгт нийт 3 ш химийн асгаралтын иж бүрдлийг байрлуулан ашиглах зааврыг Баяжуулагч инженерүүд, Үйлдвэрийн дарга, лаборант нарт танилцуулан ажиллаа. Энэ ажилд **330000 төгрөг** зарцуулав.

Зураг 45. Шинжилгээний өрөөний иж бүрдэл

Зураг 46. Химийн бодис найруулах хэсгийн иж бүрдэл

Зураг 47. Химийн бодисын агуулахын иж бүрдэл

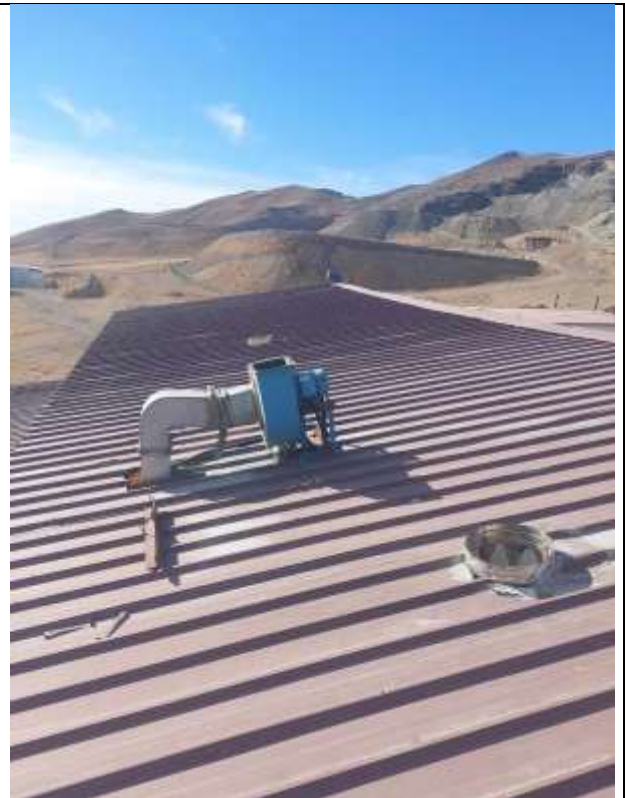

3.1.2.3. Баяжуулах үйлдвэрийн агааржуулалтын системийн ажиллагааг хянаж, засвар үйлчилгээг тогтмол хийлгэж хэвийн ажиллагааг хангах

Уурхайн баяжуулах үйлдвэрт байгалийн агааржуулагч 32ш, баяжуулах үйлдвэрт нийт 5 ш агааржуулалтын вентлятор суурьлуулагдсан бөгөөд засвар үйлчилгээг үйлдвэрийн цахилгаанчин хариуцан, үйл ажиллагаа нь хэвийн байна.

№	Вентлятор суурьдуулсан байршил	Хүчин чадал
1	Уурын зуух	1440-2250 м ³ /h 2800 об/мин 1.1kw
2	Химийн шинжилгээний өрөө	1131-2356 м ³ /h 2900 об/мин 1.5kw
3	Химийн шинжилгээний өрөө	1900-2500 м ³ /h 2800 об/мин 1.1kw
4	Дискэн тэжээл	748-2617 м ³ /h 2800 об/мин 2.2kw
5	Флотацийн хэсэгт	2664-5268 м ³ /h 3.0kw

Зураг 48. Баяжуулах үйлдвэрийн агааржуулалтыг шалгасан байдал

Зураг 49. Агааржуулалтыг засаж буй нь

3.1.2.4. Ажилчдыг тоосноос хамгаалах нэг бүрийн хэрэгслээр хангах

Уурхай болон баяжуулах үйлдвэрийн ажилчдын ажлын байрны онцлогоос шалтгаалан нэг удаагийн маск болон фильтр сольдог маск зэрэг нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр ханган ажиллаж байна. Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэлд нийт **3,560,000.0** төгрөг зарцуулсан.

Хүснэгт 9. Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийн хангалт

№	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслийн нэр	1 сар	2 сар	3 сар	4 сар	5 сар	6 сар	7 сар	8 сар	9 сар	10 сар	Нийт
1	Ажлын бээлий	414	186	96	144	312	508	252	700	540	414	3566
2	Резинэн бээлий	4	1	-	5	1	3	2	2	-	-	18
3	Хөвөнтэй бээлий	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
4	Гагнуурын бээлий	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3
5	Малгай /ноосон/	8	3	-	-	-	-	-	-	-	-	11
6	Комбинзон /химийн/	3	1	-	2	-	3	2	1	2	2	16
7	Чихний бөглөө	1 хайрцаг	-	-	-	1 хайрцаг	-	-	-	-	-	2 хайрцаг
8	Нүдний шил /цагаан/	4	4	-	9	10	10	2	6	-	-	45
9	Нүдний шил /хар/	8	-	-	-	3	3	-	4	-	-	18
10	Маск РМ ₁₀	70	100	-	-	100	66	20	20	-	-	376
11	Нэг удаагийн маск	150	20	-	-	125	50	-	-	-	-	345
12	Химийн маск	-	-	-	-	-	2	1	2	-	-	5

3.1.2.5. Захиргаа, ажилчдын амралтын өрөө, тасалгаануудад тогтмол чийгтэй цэвэрлэгээ хийлгэж хэвшүүлэх

Үйлчилгээний ажилчид 1 ээлжинд 2 ажилтан ажилладаг бөгөөд ажилчдын амрах байр, офиссын өрөө, угуулгын өрөөнүүдийг өдөр бүр чийгтэй цэвэрлэгээг хийдэг бөгөөд ээлж

солилцохын өмнө бүр өрөө тасалгаануудад их цэвэрлэгээ хийж ажлаа хүлээлцэж хэвшсэн. Мөн ажилчдын ажлын хувцсыг цагийн хуваарийн дагуу угаах ажлыг хийж гүйцэтгэдэг.

Зураг 50. Ажилчдын байр болон бусад өрөөнүүдийн цэвэрлэгээ хийж буй нь

Зураг 51. Цэвэрлэгээний хэрэгслээр хангасан байдал

3.2. Гадаргын болон газрын доорх усны нөөцөд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний гүйцэтгэл

3.2.1. Газрын доорхи усны нөөц бохирдох, түвшин буурах

3.2.1.1. Ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөж ажиллах, хамгаалалтын бүсийн самбар байршуулах

Тус компани нь технологийн зориулалтаар болон ажилчдын унд ахуйн зориулалтаар өөрийн хөрөнгөөр гаргуулсан 2 гүн өрмийн худаг ашиглаж үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Тус компанийн хувьд Усны тухай хууль болон БОНХАЖЯамны сайд, Барилга хот байгуулалтын сайдын хамтарсан 2015 оны А-230/127-р тушаалаар батлагдсан Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөх журмын 3.8-д заасны дагуу ус хангамжийн эх үүсвэрийн эргэн тойрныг хашиж хамгаалан, 24 цагийн харуул хамгаалалт ажиллуулж, цооногийн бүрэн бүтэн байдлыг хянах, ус түгээх үед зөвшөөрөлгүй хүн оруулахгүй байх санамж зэргийг өгч, ус ашиглалтын бүртгэлийг тогтмол хөтлөн ажиллаж байна. Мөн ус хангамжийн эрүүл ахуйн бүсэд самбар байрлуулан, хашааны хаалгыг шинээр хийсэн. Уг ажилд **22000 төгрөг** зарцуулав.

Зураг 52. Худгийн хааиа хайсанд хаалга хийсэн байдал

Зураг 53. Самбар байрлуулсан байдал

3.2.1.2. Ус ашиглалтын дүгнэлт гаргуулан, ус ашиглуулах гэрээг холбогдох байгууллагатай хийж баталгаажуулах, төлбөрийг тухай бүр төсвийн дансанд төвлөрүүлэх

- ✚ Усны боломжит нөөцийн дүгнэлт – МУ-ын ЗГ-ын хэрэгжүүлэгч агентлаг Усны газар, 2021 оны 05 сарын 13-ны өдөр, Дугаар 65
- ✚ Ус ашиглах дүгнэлт - МУ-ын ЗГ-ын хэрэгжүүлэгч агентлаг Усны газар, 2023 оны 06 сарын 27-ны өдөр, Дугаар 145
- ✚ Ус ашиглах гэрээ – Бөөнцагаан-Орог нуурын сав газрын захиргаа, 2023 оны 07 сарын 07, Дугаар 05
- ✚ Ус ашиглах зөвшөөрөл - Бөөнцагаан-Орог нуурын сав газрын захиргаа, 2023 оны 07 сарын 05, Дугаар А/18
- ✚ Усны төлбөрийн баримт – Тайлангийн хугацаанд 2023.09.25, 7,724,767.70 төгрөг төсөвт төвлөрүүлээд байна.
- ✚ Усны дүгнэлт гаргуулахад 645000 төгрөг зарцуулав.

2021 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдөр Дугаар... 65 Улаанбаатар хот

1. Тусгай хэрэгжүүлэгч ажлын нээж, байгууллага:
"Вояжерминерал ресурсес" ХХК, захирал Ц.Бямбадорж, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, Б-р хороо, Сүхбаатарын талбай, Сантрал тусар 12-01 тоот, утас: 321814, утасны бүртгэлийн дугаар: 9011259047, регистрийн дугаар: 5502202

2. Байхал орны мөнөөдлийн умалгаа боловсруулсан ажлын нээж, байгууллага:
"Ашид Ананд" ХХК, хатбоо бариа утас: 88110104, 99127937.

3. Тусгай нэр, байршил:
Хавь бутаг агт, эвсэн орд ашиглах төсөл, Баянзүрх аймагын Бөмбөгөр сумын нутагт Бөөнцагаан нуур, Байршил голын сав газарт оршино.

4. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний нэр, төрөл, зориулалт:
Ашигт малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: МУ-03091, Уул уурхай, Алт, эвсгийн орд.

5. Тусгай эрчим чадал, ашиглах зарим:
Тусгай 1 мөт үргэлжлэх 88,740.0 тн худар баяжуулах ба 260 хонго ашиглана.

7. Усны эл уусмал, байршил:
- Газрын дорно үс 13 хувийг

№	Уртраг	Өргөрөг
1	99°34'49.24"	46°19'36.83"
2	99°35'43.33"	46°20'55.44"
3	99°35'43.39"	46°20'55.56"

8. Ашиглах усны хэмжээ:
Ус ашиглалтын төсвийг

- Технологийн хэрэгжүүлэгчтэй 341,012.0 м³/он ус шаардлагатай бөгөөд ашиглах усны 60 хувь буюу 204,607.2 м³/он усыг аргалгаа, нөхөн салгалтаар 20 хувь буюу 68,202.4 м³/он усыг авч ашиглана.
- 88,740.0 тн/он х $3.6 \text{ м}^3/\text{тн} \times 20 \%$ = 202.31 м³/он (68,202.4 м³/он)
- Амьтдын үнд, жүүд 130 хүн х $80 \text{ л/хүн} \times 12.64 \text{ м}^3/\text{он}$ (3,285.4 м³/он)
- Завь, талбайн усдалгаа 10,946.7 м³ х 2 л/м^2 = 21,893 м³/он (1,970.1 м³/он)
- Орлогчлолт 58,752 м³ х $0.1 \text{ м}^3/\text{тн} \times 68,202.4 \text{ м}^3/\text{он}$ (3,975.2 м³/он)

Нийт 382.12 м³/он (79,334.1 м³/он) ус шаардлагана.

Ойролцоот дугаарын даваа нилээд бололцоо нөхөн саргаалт хайх ба 2 жил урталга хийнэ. Жинд 8,427.2 м³ ус ашиглана.

9. Дугаар:
Төсөл хэрэгжүүлэгчид шаардлагатай 382.12 м³/он усыг өөрийн хэвдлийн 6.5 л/с буюу 561.6 м³/он нийлбэр урдалгаатай 3 худаслаа авчигад усны ашиглах боломжит нөөц курцлагатай байна.

10. Тусгай шаардлага, цагийн агаар эрэн хэмжээ, зөвшөөрөл:
Тусгай хэрэгжүүлэгчид "Усны тусгай" журмын 24 дугаар зүйлийн 24.2, 28 дугаар зүйлийн 28.4, 30 дугаар зүйлийн 30.1 дүг хэсгийн хэрэгжүүлэх ажиллагаа, "Вояжерминерал ресурсес" ХХК-д ашиглана байна.

ДИГНЭЛТ ГАРГАСАН МЭРГЭЖИЙТЭН Д.ВАТЖАРГАЛ

Зураг 54. Усны боломжит нөөцийн дүгнэлт

УС АШИГЛУУЛАХ ДЭГНЭЛТ

2023 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдөр Дугаар 145 Улаанбаатар хот

1. Ажлын нээж, байгууллага, захиргаа нэр, утас, байгууллагын бичиг үндэстэй дугаар:
"Вояжер Минерал Ресурсес" ХХК, тусгайга захирал Ц.Бямбадорж, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, Б-р хороо, Сүхбаатарын талбай, Сантрал тусар 12-01 тоот, утас: 321814, утасны бүртгэлийн дугаар: 9011259047, регистрийн дугаар: 5502202

2. Байхал орны мөнөөдлийн умалгаа боловсруулсан ажлын нээж, байгууллага:
"Ашид Ананд" ХХК, хатбоо бариа утас: 88110104, 99127937.

3. Тусгай нэр, байршил:
Хавь бутаг агт, эвсэн орд ашиглах төсөл, Баянзүрх аймагын Бөмбөгөр сумын нутагт Бөөнцагаан нуур, Байршил голын сав газарт оршино.

4. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний нэр, төрөл, зориулалт:
Ашигт малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: МУ-03091, Уул уурхай, Алт, эвсгийн орд.

5. Тусгай эрчим чадал, ашиглах зарим:
Тусгай 1 мөт үргэлжлэх 88,740.0 тн худар баяжуулах ба 260 хонго ашиглана.

7. Усны эл уусмал, байршил:
- Газрын дорно үс 13 хувийг

№	Уртраг	Өргөрөг
1	99°34'49.24"	46°19'36.83"
2	99°35'43.33"	46°20'55.44"
3	99°35'43.39"	46°20'55.56"

8. Ашиглах усны хэмжээ:
Ус ашиглалтын төсвийг

- Технологийн хэрэгжүүлэгчтэй 341,012.0 м³/он ус шаардлагатай бөгөөд ашиглах усны 60 хувь буюу 204,607.2 м³/он усыг аргалгаа, нөхөн салгалтаар 20 хувь буюу 68,202.4 м³/он усыг авч ашиглана.
- 88,740.0 тн/он х $3.6 \text{ м}^3/\text{тн} \times 20 \%$ = 202.31 м³/он (68,202.4 м³/он)
- Амьтдын үнд, жүүд 130 хүн х $80 \text{ л/хүн} \times 12.64 \text{ м}^3/\text{он}$ (3,285.4 м³/он)
- Завь, талбайн усдалгаа 10,946.7 м³ х 2 л/м^2 = 21,893 м³/он (1,970.1 м³/он)
- Орлогчлолт 58,752 м³ х $0.1 \text{ м}^3/\text{тн} \times 68,202.4 \text{ м}^3/\text{он}$ (3,975.2 м³/он)

Нийт 382.12 м³/он (79,334.1 м³/он) ус шаардлагана.

Ойролцоот дугаарын даваа нилээд бололцоо нөхөн саргаалт хайх ба 2 жил урталга хийнэ. Жинд 8,427.2 м³ ус ашиглана.

9. Дугаар:
Төсөл хэрэгжүүлэгчид шаардлагатай 382.12 м³/он усыг өөрийн хэвдлийн 6.5 л/с буюу 561.6 м³/он нийлбэр урдалгаатай 3 худаслаа авчигад усны ашиглах боломжит нөөц курцлагатай байна.

10. Тусгай шаардлага, цагийн агаар эрэн хэмжээ, зөвшөөрөл:
Тусгай хэрэгжүүлэгчид "Усны тусгай" журмын 24 дугаар зүйлийн 24.2, 28 дугаар зүйлийн 28.4, 30 дугаар зүйлийн 30.1 дүг хэсгийн хэрэгжүүлэх ажиллагаа, "Вояжерминерал ресурсес" ХХК-д ашиглана байна.

ДИГНЭЛТ ГАРГАСАН МЭРГЭЖИЙТЭН Д.ВАТЖАРГАЛ

Зураг 55. Ус ашиглуулах дүгнэлт

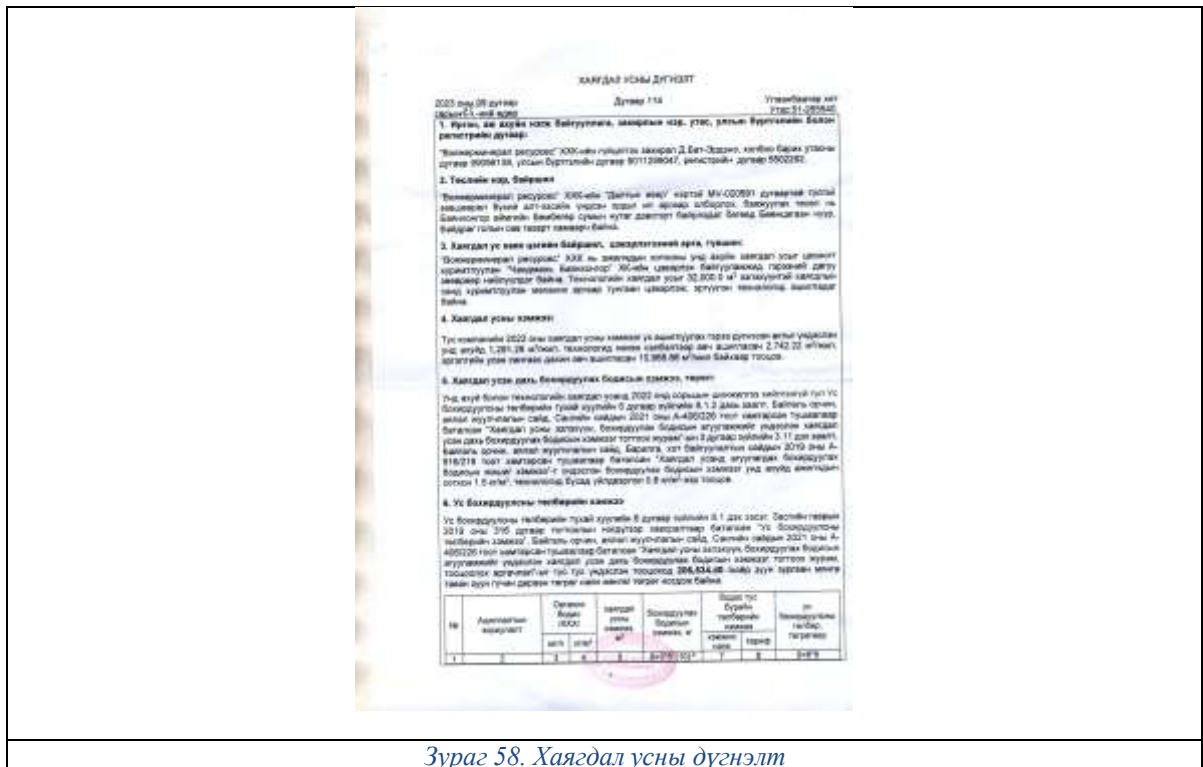
Зураг 56. Ус ашиглах гэрээ

Зураг 57. Төлбөрийн баримт

3.2.1.3. Хаягдал ус хаях, зайлуулах дүгнэлт Усны газраар гаргуулах

✚ Хаягдал усны дүгнэлт – МУ-ын ЗГ-ын хэрэгжүүлэгч агентлаг Усны газар, 2023 оны 09 сарын 25-ны өдөр, Дугаар 114

Зураг 58. Хаягдал усны дүгнэлт

3.2.1.4. Үйлдвэрийн усны тоолуурыг мэргэжлийн байгууллагаар баталгаажуулах, тоолуур салгах, залгах акт үйлдүүлэн лац тавиулах, ус ашиглалтын бүртгэлийг хэрэглээ түс бүрээр хөтлөх

Уурхайн үйл ажиллагаанд хэрэглэгдэж буй 2 гүн өрмийн худгийн тоолуурын баталгаажуулалтын хугацаа 2023 оны 03-р сарын 09-ний өдөр дуусч, Баянхонгор аймгийн Усны мэргэжлийн байгууллага “Амар төгөлдөр” ХХК-иар тоолуур салгах №1, №2 тоот актыг үйлдүүлэн тоолуур салгахад 1-р тоолуур 09460 заалттай, 2-р тоолуур 13182 гэсэн заалттай байсан. Тоолуурыг Стандарт хэмжил зүйн газраар баталгаажуулан 1-р тоолуур №ЭУ066303, 2-р тоолуур №ЭУ066298 дугаар бүхий гэрчилгээ олгогдож, Амартөгөлдөр ХХК-иар тоолуур суурьлуулах №1, №2 тоот акт үйлдүүлэн 1-р худаг А/Т 01 дугаар лац, тоолуурын заалт 09461, 2-р худаг усны тоолуурын баталгааны лац 014, А/Т 01 дугаар лац давхар тавьсан. Тоолуурын заалт 13183 байна. Тоолуурыг 2023 оны 03-р сарын 09-ний өдөр салгаж, 03-р сарын 13-ны өдөр залгаж хэвийн ажиллагаанд оруулсан. Тоолуур салгасан хугацаанд уурхайн үйл ажиллагаа бүрэн зогссон. Унд ахуйн хэрэглээний усаа 50тн-ын ёмксонд нөөцөлж авсан. Худгийн насосчин ус ашиглалтын бүртгэлийг ус ашиглалтын зориулалт бүрээр өдөр бүр хөтлөн, тоолуурын бүрэн бүтэн байдалд байнгын хяналт тавин ажиллаж байна.

Усны тоолуур баталгаажуулахад 80400 төгрөг, салгах болох суурьлуулахад 1540000 төгрөг, нийт **1620400** төгрөг зарцуулав.

Зураг 59. 1-р худгийн усны тоолуурын баталгаажуулалт

Зураг 60. 2-р худгийн усны тоолуурын баталгаажуулалт

Зураг 61. 1-р тоолуурын Баталгаажуулалтын гэрчилгээ

Зураг 62. 2-р тоолуурын Баталгаажуулалтын гэрчилгээ

Зураг 63. Усны тоолуурын салгасан болон суурьлуулсан актууд

ХААН БАНК Огноо/Date: 2023.03.13 14:26:27

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
Журналын/Account No: 06941515336

Системийн огноо/Printed Date: 2023.03.13 12:29:44

ДТ/From	Дансанд/Account name	Нэрлэвч/Name	Дүн/Amount	Хэлцэл/Type
4111032960	BORNER MINERAL RESOURCES	80,430.00 MNT	1.00	
(Нэмэгдсэн дүнгээр зурж тусгай)				
Кс/To	Дансанд/Account name	Нэрлэвч/Name	Дүн/Amount	Хэлцэл/Type
341200687508	УС СУВГИЙН УДИРДАХ ТӨСӨВ	80,430.00 MNT	1.00	

Гүйцэтгэлийн утга/Transaction description: ББ-Тоолуур Баталгаа РД-5563282

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Салбар байр 2017 оны 12 дугаар сарын
Бүтэцтэй ИТ гүйцэтгэлтэй 962384

НЭХЭМЖЛЭХ № .....

Итгэлтэйг: *[Handwritten Signature]* Төлөөг: *[Handwritten Signature]*

Бэлтгэгчийн нэр: *[Handwritten Name]* / *[Handwritten Name]*

Холбоо: *[Handwritten Number]* / *[Handwritten Number]*

Утас: *[Handwritten Number]* / *[Handwritten Number]*

Э. дугаар: *[Handwritten Number]* / *[Handwritten Number]*

Бэлтгэгч: *[Handwritten Name]* / *[Handwritten Name]*

Бэлтгэлийн дугаар: *[Handwritten Number]* / *[Handwritten Number]*

Холбоо: *[Handwritten Number]* / *[Handwritten Number]*

№	Гүйцэтгэлийн үйл	Төлөөг	Төлөөг үйл	Нийт үйл
1	<i>[Handwritten]</i>	<i>[Handwritten]</i>	<i>[Handwritten]</i>	<i>[Handwritten]</i>
2	<i>[Handwritten]</i>	<i>[Handwritten]</i>	<i>[Handwritten]</i>	<i>[Handwritten]</i>

[Handwritten Signature]

[Handwritten Signature]

[Handwritten Signature]

[Handwritten Signature]

The image contains four photographs of handwritten tables from a company named "BOJAJERMINERAL RESURSES" LLC. The tables are organized by date and include columns for water volume, production volume, and other metrics. The data is handwritten in blue ink on printed forms.

Table 1 (Top Left): Shows data for dates 09-09, 09-10, 09-11, 09-12, 09-13, 09-14, 09-15, and 09-16. Columns include "Усны хэмжээ", "Төсвийн өндөр", "Төсвийн дооноор", "Төсвийн дундаж", "Төсвийн хамраг", "Төсвийн хяналт", "Төсвийн үнэ", "Төсвийн зардал", "Төсвийн орлого", "Төсвийн үржүүлэг", "Төсвийн үржүүлэг", "Төсвийн үржүүлэг".

Table 2 (Top Right): Shows data for dates 09-17, 09-18, 09-19, 09-20, 09-21, 09-22, 09-23, 09-24, 09-25, 09-26, 09-27, 09-28, 09-29, 09-30, 10-01, 10-02, 10-03, 10-04, 10-05, 10-06, 10-07, 10-08, 10-09, 10-10, 10-11, 10-12, 10-13, 10-14, 10-15, 10-16, 10-17, 10-18, 10-19, 10-20, 10-21, 10-22, 10-23, 10-24, 10-25, 10-26, 10-27, 10-28, 10-29, 10-30, 10-31. Columns include "Усны хэмжээ", "Төсвийн өндөр", "Төсвийн дооноор", "Төсвийн дундаж", "Төсвийн хамраг", "Төсвийн хяналт", "Төсвийн үнэ", "Төсвийн зардал", "Төсвийн орлого", "Төсвийн үржүүлэг", "Төсвийн үржүүлэг", "Төсвийн үржүүлэг".

Table 3 (Bottom Left): Shows data for dates 09-28, 09-29, 09-30, 10-01, 10-02, 10-03, 10-04, 10-05, 10-06, 10-07, 10-08, 10-09, 10-10, 10-11, 10-12, 10-13, 10-14, 10-15, 10-16, 10-17, 10-18, 10-19, 10-20, 10-21, 10-22, 10-23, 10-24, 10-25, 10-26, 10-27, 10-28, 10-29, 10-30, 10-31. Columns include "Усны хэмжээ", "Төсвийн өндөр", "Төсвийн дооноор", "Төсвийн дундаж", "Төсвийн хамраг", "Төсвийн хяналт", "Төсвийн үнэ", "Төсвийн зардал", "Төсвийн орлого", "Төсвийн үржүүлэг", "Төсвийн үржүүлэг", "Төсвийн үржүүлэг".

Table 4 (Bottom Right): Shows data for dates 10-31, 11-01, 11-02, 11-03, 11-04, 11-05, 11-06, 11-07, 11-08, 11-09, 11-10, 11-11, 11-12, 11-13, 11-14, 11-15, 11-16, 11-17, 11-18, 11-19, 11-20, 11-21, 11-22, 11-23, 11-24, 11-25, 11-26, 11-27, 11-28, 11-29, 11-30, 12-01, 12-02, 12-03, 12-04, 12-05, 12-06, 12-07, 12-08, 12-09, 12-10, 12-11, 12-12, 12-13, 12-14, 12-15, 12-16, 12-17, 12-18, 12-19, 12-20, 12-21, 12-22, 12-23, 12-24, 12-25, 12-26, 12-27, 12-28, 12-29, 12-30, 12-31. Columns include "Усны хэмжээ", "Төсвийн өндөр", "Төсвийн дооноор", "Төсвийн дундаж", "Төсвийн хамраг", "Төсвийн хяналт", "Төсвийн үнэ", "Төсвийн зардал", "Төсвийн орлого", "Төсвийн үржүүлэг", "Төсвийн үржүүлэг", "Төсвийн үржүүлэг".

Зураг 64. Гүн өрмийн худгийн ус ашиглалтын бүртгэл

3.2.1.5. Усны тоолуурын ашиглалтад хяналт тавьж, ус ашиглалтын мэдээг сар бүр холбогдох мэргэжилтнүүдэд хүргүүлэн, төлбөрийг төвлөрүүлэх

Усны тоолуурын хяналтыг “Бөөн цагаан-Орог нуурын сав газрын захиргаа”-ны холбогдох мэргэжилтнүүд 2023 оны 6, 7, 9-р саруудад хийсэн бөгөөд усны тоолуурын ажиллагаа хэвийн байсан. Уурхайн ус ашиглалтын мэдээг сар бүр Бөөн цагаан-Орог нуурын сав газрын захиргааны мэргэжилтэнд цахимаар хүргүүлж ажилласан. 2023 оны 10 сарын 31-ний байдлаар уурхайн хэмжээнд ХБХ-01 худгаас 5397 м³, ХБХ-02 худгаас 3193 м³ усыг тус тус ашигласан байна. Усны төлбөрт 7724767.70 төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлсэн.

ХБХ-01 худгийн тоолуурын хяналт:

Зураг 65. 2023.02.02-ны өдрийн заалт

Зураг 66. 2023.03.09-ний өдрийн заалт

Зураг 67. 2023.05.19-ний хяналт

Зураг 68. 2023.06.09-ний хяналт

Зураг 69. 2023.07.15-ны хяналт

Зураг 70. 2023.08.16-ны хяналт

Зураг 71. 2023.10.30-ны өдрийн хяналт

ХБХ-01 худгийн тоолуурын хяналт

ХБХ-02 худгийн тоолуурын хяналт

Зураг 72. 2023.02.02-ны өдрийн заалт

Зураг 73. 2023.03.09-ний өдрийн заалт

Зураг 74. 2023.03.13-ны эхний заалт

Зураг 75. 2023.05.19-ний хяналт

Зураг 76. 2023.07.15-ны хяналт

Зураг 77. 2023.08.07-ны хяналт

Зураг 78. 2023.08.16-ны өдрийн хяналт

Зураг 79. 2023.10.30-ны өдрийн хяналт

ХБХ-02 худгийн тоолуурын хяналт

Зураг 80. ХБХ-01 худгийн тоолуур салгасан байдал

Зураг 81. ХБХ-02 худгийн тоолуур салгасан байдал

Зураг 82. Тоолууруудыг суурьлуулж лацадсан байдал

2023 ОНД АШИГЛАСАН НИЙТ УСНЫ ХЭРЭГЛЭЭ (1-10сар)

Хүснэгт 10. 2023 оны 1-10 сарын усны хэрэглээ

№	Хэрэглээний нэр	Усны хэрэглээ/м ³
1	Унд ахуй	1618.8
2	Үйлдвэр	4815.2
3	Байгаль орчин	2156.0
4	Зам усалгаа	324.0
	нийт	8590.0м³

3.2.1.6. Ус ашиглалтын шугам хоолой болон насосны бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьж, засвар үйлчилгээг тухай бүр хийлгүүлж байх

Уурхайн 1, 2-р худгаас баяжуулах үйлдвэр хүртэл татсан шугам хоолойгоор үйлдвэр эргэлтийн цэвэр усаар хангагдаж, эргэлтийн ус нь 50тн-ын багтаамжтай 3 ш усан санд хуримтлагдан үйлдвэрийг эргэлтийн усаар хангаж байна. Шугам хоолойн битүүмжлэл, бүрэн бүтэн байдлыг хурдгийн насосчин болон үйлдвэрийн туслах ажилчид байнгын хяналт

тавьж ажиллаж байна. Үйл ажиллагааны явцад шугам хоолой болон усны насосонд гэмтэл гараагүй.

Зураг 83. Шугам хоолойн битүүмжлэлийг шалгасан байдал

3.2.1.7. Сав газрын захиргаанаас Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрөл авч, ус бохирдуулсны төлбөрийн гэрээ байгуулан төлбөрийг төсөвт төвлөрүүлэх

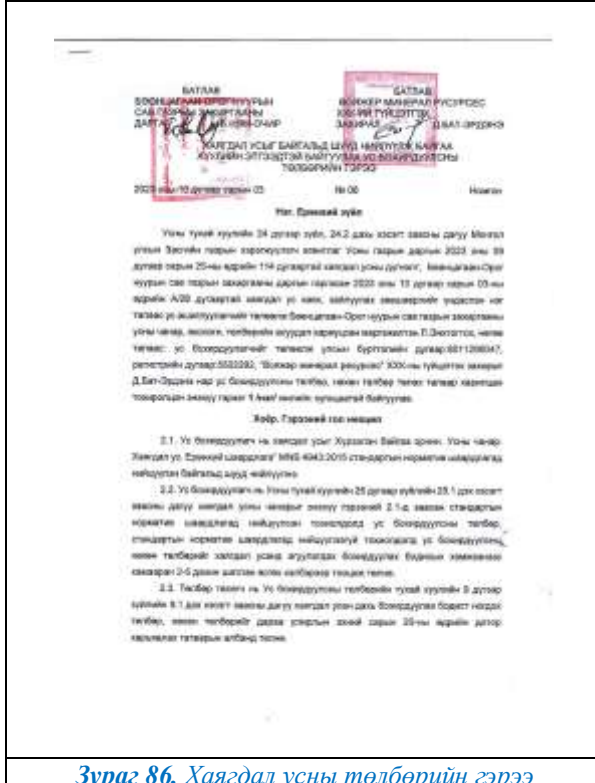
- ✚ Хаягдал усыг шууд байгальд нийлүүлж байгаа хуулийн этгээдтэй байгуулах Ус бохирдуулах төлбөрийн гэрээ – Бөөнцагаан-Орог нуурын сав газрын захиргаа, 2023 оны 10 сарын 03-ны өдөр, Дугаар 06
- ✚ Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрлийг сунгах тухай - Бөөнцагаан-Орог нуурын сав газрын захиргаа, 2023 оны 10 сарын 03-ны өдөр, Дугаар А/28 тоот тушаал
- ✚ Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрөл – Дугаар 02

Зураг 84. Хаягдал усны зөвшөөрөл сунгах тухай

Зураг 85. Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрөл

Зураг 86. Хаягдал усны төлбөрийн гэрээ

Зураг 87. Зөвшөөрлийн сунгалт

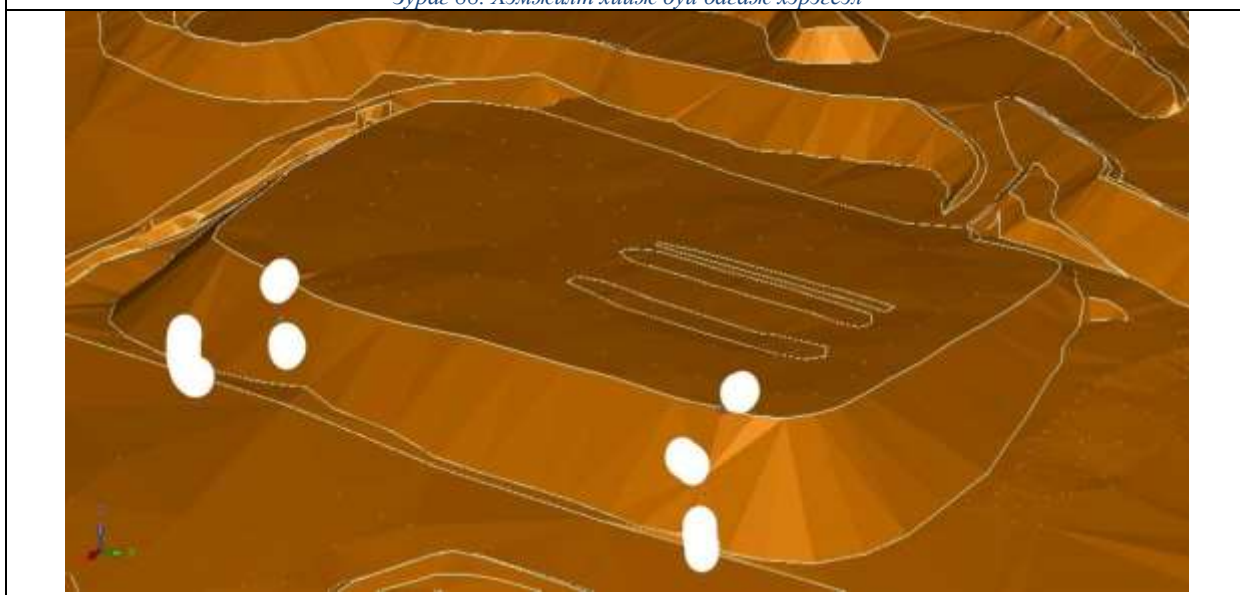
3.2.2. Хаягдлын сангийн шүүрэлтээс бага гүний уст давхарга болон хөрс ургамал бохирдох

3.2.2.1. Хаягдлын далангийн шүүрэл шалгах цооногт хэмжилт хийж, шүүрэл үүсэж байгаа эсэхэд хяналт тавих

“Вояжер минерал ресурсес” ХХК нь Монгол улс Барилга хот байгуулалтын яам, Барилгын хөгжлийн төвийн 1223/2019 тоот магадлалын нэгдсэн дүгнэлт болон “Хөх булгийн алт-зэсийн үндсэн ордын баяжуулах үйлдвэрийн хаягдлын сангийн ажлын зураг төсөл”-ийн дагуу хаягдлын санг уурхайн бүсдээ барьж байгуулан үйлдвэрээс гарах 10 хувийн чийглэг бүхий хаягдлыг хадгалж байна. Баяжуулах үйлдвэрээс гарах 10 хувийн чийглэг бүхий хаягдлыг автосамосволоор тээвэрлэн зураг төслийн дагуу зориулалтын хаягдлын санд зөөвөрлөн дотоод овоолго үүсгэж утгуурт ачигчаар түрж тэгшлэх системээр дүүргэлтийг хийж гүйцэтгэдэг. Хаягдлын сан-1 -ийн шилжилт хөдөлгөөн болон шүүрэл илэрч байгаа эсэхэд Geodetic GNSS Receiver маркийн багажаар маркшейдер инженер сар бүр хэмжилтийг тогтмол хийдэг бөгөөд хэмжилтийн дүнг хүснэгтээр гаргалаа. Хүснэгтэд өнгөний ялгарлаар суултын хэмжилтийн үр дүнг харуулан ногоон өнгө рүү суулт ихсэж, улаан өнгө рүү суулт бага болж байна. 5 удаагийн хэмжилтийн үр дүнгээс дүгнэхэд хаягдлын санд шилжих хөдөлгөөн илрээгүй бөгөөд улирлын хөдөлгөөс хамааран бага зэргийн суулт өгсөн байна.

Зураг 88. Хэмжилт хийж буй багаж хэрэгсэл

Зураг 89. Хаягдлын сангийн хэмжилт хийгдэж буй мониторингийн цэгүүд

Хүснэгт 11. Хаягдлын сангийн шилжилт хөдөлгөөн, шуурлийн хэмжилтийн үр дүн

№	Хугацаа, цэгийн байршил			Шилжилт	Суулт		
	2023.03.21				Бага	Их	
1	545270.971	5133685.566	2213.438	0.000	-0.004	0.005	-0.061
2	545278.791	5133686.706	2207.413	0.000	-0.009	-0.003	-0.006
3	545286.244	5133688.209	2202.572	0.000	-0.009	-0.003	-0.027
4	545248.102	5133602.995	2212.513	0.000	-0.005	0.019	-0.032
5	545253.324	5133604.476	2209.329	0.000	-0.018	0.014	-0.027
6	545255.063	5133590.961	2203.165	0.000	0.003	-0.002	-0.020
	2023.04.16						
1	545270.98	5133685.589	2213.377	0.000	0.013	0.004	0.019
2	545278.807	5133686.714	2207.4	0.000	0.008	-0.020	0.090
3	545286.258	5133688.234	2202.543	0.000	0.027	-0.003	0.058
4	545248.119	5133603.026	2212.482	0.000	-0.019	0.029	0.066
5	545253.338	5133604.495	2209.272	0.000	-0.025	0.012	0.095
6	545255.09	5133590.992	2203.11	0.000	0.034	0.016	0.029
	2023.05.23						
1	545270.984	5133685.584	2213.438	0.000	0.004	-0.005	0.061
2	545278.816	5133686.717	2207.406	0.000	0.009	0.003	0.006
3	545286.267	5133688.237	2202.57	0.000	0.009	0.003	0.027
4	545248.124	5133603.007	2212.514	0.000	0.005	-0.019	0.032
5	545253.356	5133604.481	2209.299	0.000	0.018	-0.014	0.027
6	545255.087	5133590.994	2203.13	0.000	-0.003	0.002	0.020
	2023.06.26						
1	545270.955	5133685.595	2213.352	0.000	0.016	-0.029	0.086
2	545278.789	5133686.723	2207.362	0.000	0.002	-0.017	0.051
3	545286.267	5133688.241	2202.505	0.000	-0.023	-0.032	0.067
4	545248.117	5133603.024	2212.446	0.000	-0.015	-0.029	0.067
5	545253.349	5133604.483	2209.241	0.000	-0.025	-0.007	0.088
6	545255.083	5133591.005	2203.073	0.000	-0.020	-0.044	0.092
	2023.07.21						
1	545270.945	5133685.595	2213.353	0.000	-0.017	0.001	-0.080
2	545278.776	5133686.734	2207.317	0.000	-0.017	0.017	-0.096
3	545286.216	5133688.233	2202.499	0.000	-0.036	0.000	-0.085
4	545248.108	5133602.993	2212.4	0.000	0.014	-0.010	-0.098
5	545253.368	5133604.465	2209.172	0.000	0.007	0.002	-0.122
6	545255.062	5133590.98	2203.058	0.000	-0.031	-0.018	-0.049

Зураг 90. Хягдлын далангийн хяналтын цооног

3.3 Газрын хэвлий, хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт

3.3.1.1. Олон салаа зам гаргахыг хориглосон самбарыг шинэчлэх

“Олон салаа зам гаргахыг хориглоно” самбарын хэмжээг авч, загварыг гарган, захиалгыг Эйч Эс Си Ти ХХК-д өгч 4ш самбарыг шинэчиллээ. Уг зардалд **316800 төгрөг** зарцуулав.

Зураг 91. Самбарыг шинэчилж буй нь

Самбарын байрлалууд:

- Гүний худагийн зүүн хойд талд
- Харуулын урд 2
- Үйлдвэр, харуулын байрын дунд

3.3.1.2. Үерээс хамгаалах суваг шуудууны бүрэн бүтэн байдлыг хянах, засаж сайжруулах, үерийн усны үлмаас эвдрэлд орсон зам, талбайг засаж сайжруулах

Баяжуулах үйлдвэрийн баруун хойд талд хаягдлын далан руу явах замд болон Засварын цехийн зүүн талд үерийн уснаас хамгаалах суваг шуудуу болон хоолой байгуулсан бөгөөд бүрэн бүтэн байдалд кемп, аж ахуйн хэсгийхэн байнга хяналт тавьж байна. Үйл ажиллагааны явцад эвдрэл гараагүй байна. Уурхай болон үйлдвэрийн замын бүрэн бүтэн байдалд уулын хэсгийхэн хариуцан хяналт тавьж байгаа бөгөөд тайлангийн хугацаанд эвдрэл гэмтэл гараагүй байна.

Зураг 92. Засварын цехийн зүүн талын суваг шуудуу, хоолой

Зураг 93. Үйлдвэрийн баруун хойд талын суваг шуудуу, хоолой

3.3.1.3. Нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд хөрсний элэгдэл, эвдрэл үүсч буй эсэхэд мониторинг хийх

Нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд хөрсний элэгдэл, эвдрэл үүссэн эсэх талаар мониторингийн судалгаа хийсэн байдал:

- ✚ 2021 онд Дүйцүүлэн хамгааллаар Бөмбөгөр сумын 1-р багийн Улаан жалга гэх газарт 5.0 га газрын техникийн нөхөн сэргээлт хийж гүйцэтгэсэн (2021 оны БОМТ-ний тайлангаас) 2021 оны техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн хөрс доош сууж нягтаршсан, эвдрэл үүсээгүй, бүхэлдээ лууль, шарилж болон улалж ургаж эхэлсэн байна.

Зураг 94. 2021 оны техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн газрын ерөнхий байдал

- ✚ 2022 онд Дүйцүүлэн хамгааллаар Бөмбөгөр сумын 1-р багийн Улаан жалга гэх газарт 5.0 га газрын техникийн нөхөн сэргээлт хийж гүйцэтгэсэн. 2022 онд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд мониторингийн хяналт хийхэд эвдрэл үүсээгүй, хөрс доош сууж нягтаршсан, ургамал ургах орчин бүрдсэн байна. *Нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн элэгдэл, эвдрэл үүссэн байдалд мониторингийн судалгаа хийхэд*

суудлын автомашин 1, жолооч 1 ажилласан бөгөөд талбай очих, ирэх хугацааны шатахууны зардалд /дүйцүүлэн хамгааллаар нөхөн сэргээлт хийсэн талбай 8км/ нийт 15л А95 /1л 3710 төг/ 55650 төгрөг зарцуулав.

Зураг 95. 2022 онд нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн ерөнхий харагдах байдал

3.3.2.1. Ахуйн хог хаягдлын гэрээ байгуулж, үүссэн хог хаягдлаа тээвэрлэн, хог хаягдлын дагалдах бичгээр Бөмбөгөр сумын хогийн цэгт төвлөрүүлэн, Байгаль орчны мэргэжилтнүүдэд хүлээлгэн өгөх, хог хаягдлын төлбөрийг төсөвт төвлөрүүлэх

- ✚ Ахуйн хог хаягдлын гэрээ – 2023.01.20 №01
- ✚ Тайлангийн хугацаанд 4 удаагийн тээвэрлэлт хийж Бөмбөгөр сумын БОХУБ болон Байгаль хамгаалагчид мэдэгдэн, хогийн цэгт төвлөрүүлсэн.
- ✚ Хог хаягдлын төлбөрт 1-3-р улирлын төлбөр болох **1,800,000.00 төгрөгийг** төсөвт төвлөрүүлээд байна.

БАТГАА
“ВОЯЖЕРМИНЕРАЛ РЕСУРСЕС” ХХК-ийн
ХӨХБУЛАГ

БАТГАА
БҮМБӨГӨР СУМЫН ХЭТГЭЙН
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ УЛСЫН
БАЙЛАМЛАГА ХАМГААЛАХ
ХЭТГЭЙН

ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ
 № 01

2022 оны 01 сарын 21 өдөр /Бөмбөгөр сум

Нэг талаас Бөмбөгөр сумын эрэг дэргэдэх “Хулзан авагч” г.х.г-ийг төлөөлж, – бусад талын дүрэмтэй Байгаль, орны амьтлын улсын байдалч Д.Мөнх-Очир Нөгөө талаас: “Пововор минерал ресурсес” ХХК Бөмбөгөр сумын 1-р байрн нутаг болгох 0011259547 улсын бүртгэлийн гэрчилгээг, 025091 тоот тусгай зөвшөөрөл бүхий, байгальд Уусгач гэдг нэмгээж, Үет амьтлагаа харуулан зориулж *М.Батбаяр* бид нар харгалзан тодорхой 2022 оны 01 сарын 21 өдөр /Бөмбөгөр сум/ өдөр хурал нэг жилийн хугацаатайгаар гэрээ байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Монгол улсын байгаль орныг хамгаалах тухай хууль,Хөрс хамгаалах, цэвэрлөхөөс саргайлах тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4, 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх заалт сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн 2021 оны 1 дугаар сарын 29-ны өдрийн 303 дугаар тогтоол зэрэг эрх зүйн бичиг баримтуудыг тус тус үндэслэв.
- 1.2. Хог хаягдлын хуралын буй орчинд үүсчиг байгаа хог хаягдлын хуралын бүрүүдээ, урьдчилан саргайлах, хуучиргуулж, хуралын байгаа орчинд үүсчиг хурал нийлмэлийг арилгах түүнээс урьдчилан саргайлахад оршино.

Хоёр. Гэрээний зорилго

- 2.1. Орны арвин цэвэрлэг тэжээл цэвэр байхыг, аюулгүй эрүүл орчинд амьталах амьдрах орныг бий болгох зорилгоор Уусгачаар гарсан агууны Бөсөн үйлдвэрийн хог хаягдлыг ажиллах, цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх зорилготой зөвхөн цаг бүртэй, Хулзан авагч нь Уусгачаас хулзан авагч хог хаягдлын саргайлах ажилтай, дахин боловсруулах, устгах, бутлах асуудлыг харуулах бөгөөд уусгач тал хог хаягдлын төлбөрийг төлсөөс эхлээд тавьж, талуудын байгуулсан гэрээг зэрэгцүүлж, дүнхтэй ажилласан харгалцаж зохицуулахад оршино.

Гурав. Хулзан авагч талын хууль зэрэг, үүрэг

- 3.1. Хог хаягдлын тухай хуулийн хэрэгжлэлд амалт тавих
- 3.2. Сумын газар зөвхөн байгууллагын ирээдүй төлөвлөгөөд сумын төлөв илг ажилдлын төлөвлөсөн цэг болон хог хаягдал хадгалах тур цэвэр байрлыг тэжээх
- 3.3. Уусгачийн нутаг дэвсгэрт байгаа хог хаягдлыг цэвэрлүүлж, хог хаягдлын төлбөрийг барааруулахад амалт тавих
- 3.4. Хог хаягдлын төлбөрийг угарал бүрэн 30-ны дотор 100031300947 тоот дансанд төлөрүүлж, түүний хэрэгжлэлд амалт тавих.

Зураг. Гэрээний талуудад зорилго зүйл.

- 6.1. Уусгач тал хог хаягдлыг үерийн далай суват авчиг хэрэглэх.
- 6.2. Уусгач тал хог хаягдлыг ил нэвдэг цагааныг хэрэглэнэ.
- 6.3. Уусгач тал хог хаягдлыг тогтоосон цагаар бусад цагаар хаяжиг хэрэглэнэ.
- 6.4. Хулзан авагч тал Уусгач талын нутаг дэвсгэрт хамраалгүй үүсчиг хог хаягдлыг цэвэрлүүлж тавгаар хадгалах гарсныг хэрэглэнэ.
- 6.5. Хулзан авагч тал хог хаягдлын төлбөрийг эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон үет тарифаас өндөрөөр татнаж, талуудыг цэвэрлэх зорилготой.

Дөрөв. Харуулага.

- 7.1. Гэрээнд амьтлуудыг зөвхөн тодорхой Зөвхөн тухай хууль болон Хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу харуулах тооно.
- 7.2. Энэүү гэрээг хулзан авагчидын бичлэгтэй зөвхөн ажилт дүнх болно.
- 7.3. Талууд гэрээгээр хулзан аврагч байгууллагыг тодорхой Хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу харуулах тооно.

Нийлж. Бусад

- 8.1. Гэрээнд өөрчлөх асуудал төлөвлөгөөд талууд харгалзан тодорхойно.
- 8.2. Хог хаягдал гарсныг төлбөр өөрчлөгөөс тодорхой гэрээнд амалт өөрчлөх асуудал.
- 8.3. Энэүү гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, байгальжуулагчаар хүчин төгөлдөр болно.
- 8.4. Гэрээний хуульч талууд гарын үсэг зурсан өдөрөөс эхлэн нэг жил байна.
- 8.5. Гэрээнд тусгайгаар болон нэмж асуудал, гэрээнд өөрчлөх ажилт цагаар хадгалах тогтоолд хог тал харгалзан тодорхой харуулахад оршино.
- 8.6. Энэүү гэрээ нь хуулийн дагууны ажилт хуульч зөвхөн бусад үндэслэлээр агуулаж болно.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН

УУСГАЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ: ХӨХБӨР СУМЫН ХЭТГЭЙН
 “ВОЯЖЕРМИНЕРАЛ РЕСУРСЕС” ХХК-ийн ХӨХБУЛАГ
 ҮЙЦХИЛГЭЛЭГ ХАМГААЛАХ
 ХЭТГЭЙН

ХӨХБӨР СУМЫН ХЭТГЭЙН
 БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ
 ХЭТГЭЙН

Зураг 9б. Хог хаягдлын гэрээ

“ВОЯЖЕРМИНЕРАЛ РЕСУРСЕС” ХХК-ийн
ХӨХБУЛАГ

БАТГАА
БҮМБӨГӨР СУМЫН ХЭТГЭЙН
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ УЛСЫН
БАЙЛАМЛАГА ХАМГААЛАХ
ХЭТГЭЙН

ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ
 № 01

2022 оны 01 сарын 21 өдөр /Бөмбөгөр сум

Нэг талаас Бөмбөгөр сумын эрэг дэргэдэх “Хулзан авагч” г.х.г-ийг төлөөлж, – бусад талын дүрэмтэй Байгаль, орны амьтлын улсын байдалч Д.Мөнх-Очир Нөгөө талаас: “Пововор минерал ресурсес” ХХК Бөмбөгөр сумын 1-р байрн нутаг болгох 0011259547 улсын бүртгэлийн гэрчилгээг, 025091 тоот тусгай зөвшөөрөл бүхий, байгальд Уусгач гэдг нэмгээж, Үет амьтлагаа харуулан зориулж *М.Батбаяр* бид нар харгалзан тодорхой 2022 оны 01 сарын 21 өдөр /Бөмбөгөр сум/ өдөр хурал нэг жилийн хугацаатайгаар гэрээ байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Монгол улсын байгаль орныг хамгаалах тухай хууль,Хөрс хамгаалах, цэвэрлөхөөс саргайлах тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4, 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх заалт сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн 2021 оны 1 дугаар сарын 29-ны өдрийн 303 дугаар тогтоол зэрэг эрх зүйн бичиг баримтуудыг тус тус үндэслэв.
- 1.2. Хог хаягдлын хуралын буй орчинд үүсчиг байгаа хог хаягдлын хуралын бүрүүдээ, урьдчилан саргайлах, хуучиргуулж, хуралын байгаа орчинд үүсчиг хурал нийлмэлийг арилгах түүнээс урьдчилан саргайлахад оршино.

Хоёр. Гэрээний зорилго

- 2.1. Орны арвин цэвэрлэг тэжээл цэвэр байхыг, аюулгүй эрүүл орчинд амьталах амьдрах орныг бий болгох зорилгоор Уусгачаар гарсан агууны Бөсөн үйлдвэрийн хог хаягдлыг ажиллах, цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх зорилготой зөвхөн цаг бүртэй, Хулзан авагч нь Уусгачаас хулзан авагч хог хаягдлын саргайлах ажилтай, дахин боловсруулах, устгах, бутлах асуудлыг харуулах бөгөөд уусгач тал хог хаягдлын төлбөрийг төлсөөс эхлээд тавьж, талуудын байгуулсан гэрээг зэрэгцүүлж, дүнхтэй ажилласан харгалцаж зохицуулахад оршино.

Гурав. Хулзан авагч талын хууль зэрэг, үүрэг

- 3.1. Хог хаягдлын тухай хуулийн хэрэгжлэлд амалт тавих
- 3.2. Сумын газар зөвхөн байгууллагын ирээдүй төлөвлөгөөд сумын төлөв илг ажилдлын төлөвлөсөн цэг болон хог хаягдал хадгалах тур цэвэр байрлыг тэжээх
- 3.3. Уусгачийн нутаг дэвсгэрт байгаа хог хаягдлыг цэвэрлүүлж, хог хаягдлын төлбөрийг барааруулахад амалт тавих
- 3.4. Хог хаягдлын төлбөрийг угарал бүрэн 30-ны дотор 100031300947 тоот дансанд төлөрүүлж, түүний хэрэгжлэлд амалт тавих.

Зураг. Гэрээний талуудад зорилго зүйл.

- 6.1. Уусгач тал хог хаягдлыг үерийн далай суват авчиг хэрэглэх.
- 6.2. Уусгач тал хог хаягдлыг ил нэвдэг цагааныг хэрэглэнэ.
- 6.3. Уусгач тал хог хаягдлыг тогтоосон цагаар бусад цагаар хаяжиг хэрэглэнэ.
- 6.4. Хулзан авагч тал Уусгач талын нутаг дэвсгэрт хамраалгүй үүсчиг хог хаягдлыг цэвэрлүүлж тавгаар хадгалах гарсныг хэрэглэнэ.
- 6.5. Хулзан авагч тал хог хаягдлын төлбөрийг эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон үет тарифаас өндөрөөр татнаж, талуудыг цэвэрлэх зорилготой.

Дөрөв. Харуулага.

- 7.1. Гэрээнд амьтлуудыг зөвхөн тодорхой Зөвхөн тухай хууль болон Хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу харуулах тооно.
- 7.2. Энэүү гэрээг хулзан авагчидын бичлэгтэй зөвхөн ажилт дүнх болно.
- 7.3. Талууд гэрээгээр хулзан аврагч байгууллагыг тодорхой Хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу харуулах тооно.

Нийлж. Бусад

- 8.1. Гэрээнд өөрчлөх асуудал төлөвлөгөөд талууд харгалзан тодорхойно.
- 8.2. Хог хаягдал гарсныг төлбөр өөрчлөгөөс тодорхой гэрээнд амалт өөрчлөх асуудал.
- 8.3. Энэүү гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, байгальжуулагчаар хүчин төгөлдөр болно.
- 8.4. Гэрээний хуульч талууд гарын үсэг зурсан өдөрөөс эхлэн нэг жил байна.
- 8.5. Гэрээнд тусгайгаар болон нэмж асуудал, гэрээнд өөрчлөх ажилт цагаар хадгалах тогтоолд хог тал харгалзан тодорхой харуулахад оршино.
- 8.6. Энэүү гэрээ нь хуулийн дагууны ажилт хуульч зөвхөн бусад үндэслэлээр агуулаж болно.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН

УУСГАЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ: ХӨХБӨР СУМЫН ХЭТГЭЙН
 “ВОЯЖЕРМИНЕРАЛ РЕСУРСЕС” ХХК-ийн ХӨХБУЛАГ
 ҮЙЦХИЛГЭЛЭГ ХАМГААЛАХ
 ХЭТГЭЙН

ХӨХБӨР СУМЫН ХЭТГЭЙН
 БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ
 ХЭТГЭЙН

Баянхонгор аймгийн Баянхонгор сумын 3002-р хороо, "Вояжерминерал ресурсес" ХХК-ийн хэргийг
 Байгуулсан 2023 оны 05 сарын 07-ны өдөр
 ХААНБАНК-ийн "Хог хаягдлын гэрэл" гүйцэтгэл

ХОГ ХАЯГДЛИЙН ДАГААДАХ БИРИМ
 № 23-0663

Дансанд бүтээгдэхүүн
 (Хэрэглээний, өмчлөлийн зориулалтаар зарцуулах)

1. Гүйцэтгэлийн үндэсний мэдээлэл
 1.1 Банкны бүтээгдэхүүний дугаар: 9911299807
 1.2 Байгууллагын нэр: "Вояжерминерал ресурсес" ХХК
 1.3 Холбооны үйлчилгээний үйлчилгээний хувиар: 57-52944, 57-42344
 1.4 Үйлчилгээний төрөл: Хог хаягдал
 1.5 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

2. Төлөөгчийн нэр, хаяг, мэдээлэл
 2.1 Төлөөгчийн нэр: Улаанбаатар Улаанбаатар
 2.2 Төлөөгчийн хаяг: Улаанбаатар
 2.3 Төлөөгчийн утас: 9911299807
 2.4 Төлөөгчийн и-мэйл: ulana@ulana.mn

3. Хог хаягдлын төлөв, төлөв
 3.1 Хог хаягдлын төлөв: Хог хаягдал
 3.2 Хог хаягдлын төлөв: Хог хаягдал
 3.3 Хог хаягдлын төлөв: Хог хаягдал
 3.4 Хог хаягдлын төлөв: Хог хаягдал

4. Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл
 4.1 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 4.2 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 4.3 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 4.4 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

5. Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл
 5.1 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 5.2 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 5.3 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 5.4 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

6. Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл
 6.1 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 6.2 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 6.3 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 6.4 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

7. Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл
 7.1 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 7.2 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 7.3 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 7.4 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

8. Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл
 8.1 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 8.2 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 8.3 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 8.4 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

9. Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл
 9.1 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 9.2 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 9.3 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 9.4 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

10. Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл
 10.1 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 10.2 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 10.3 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 10.4 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

Баянхонгор аймгийн Баянхонгор сумын 3002-р хороо, "Вояжерминерал ресурсес" ХХК-ийн хэргийг
 Байгуулсан 2023 оны 05 сарын 07-ны өдөр
 ХААНБАНК-ийн "Хог хаягдлын гэрэл" гүйцэтгэл

ХОГ ХАЯГДЛИЙН ДАГААДАХ БИРИМ
 № 23-0662

Дансанд бүтээгдэхүүн
 (Хэрэглээний, өмчлөлийн зориулалтаар зарцуулах)

1. Гүйцэтгэлийн үндэсний мэдээлэл
 1.1 Банкны бүтээгдэхүүний дугаар: 9911299807
 1.2 Байгууллагын нэр: "Вояжерминерал ресурсес" ХХК
 1.3 Холбооны үйлчилгээний үйлчилгээний хувиар: 57-52944, 57-42344
 1.4 Үйлчилгээний төрөл: Хог хаягдал
 1.5 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

2. Төлөөгчийн нэр, хаяг, мэдээлэл
 2.1 Төлөөгчийн нэр: Улаанбаатар Улаанбаатар
 2.2 Төлөөгчийн хаяг: Улаанбаатар
 2.3 Төлөөгчийн утас: 9911299807
 2.4 Төлөөгчийн и-мэйл: ulana@ulana.mn

3. Хог хаягдлын төлөв, төлөв
 3.1 Хог хаягдлын төлөв: Хог хаягдал
 3.2 Хог хаягдлын төлөв: Хог хаягдал
 3.3 Хог хаягдлын төлөв: Хог хаягдал
 3.4 Хог хаягдлын төлөв: Хог хаягдал

4. Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл
 4.1 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 4.2 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 4.3 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 4.4 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

5. Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл
 5.1 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 5.2 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 5.3 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 5.4 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

6. Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл
 6.1 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 6.2 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 6.3 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 6.4 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

7. Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл
 7.1 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 7.2 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 7.3 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 7.4 Хог хаягдлын үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

8. Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл
 8.1 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 8.2 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 8.3 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 8.4 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

9. Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл
 9.1 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 9.2 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 9.3 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 9.4 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

10. Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл
 10.1 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 10.2 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 10.3 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал
 10.4 Үйлчилгээний үндэсний мэдээлэл: Хог хаягдал

Зураг 97. Дагалдах бичиг

ХААН БАНК
 OnloadDate: 2023.09.25 15:01:42

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
 Журналын/Account No: 28334348

Салбарын өгөөж/Outflow Date: 2023.09.25 15:01:42

Дугаар	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Хэмжээ/Rate
	5111027360	ВОЯЖЕР МИНЕРАЛ RESOURCE	1,300,000.00 MNT	1.00

/ Нэг сая хоёр зуун мянган төгрөг /

Кл/Type	Бэлэн дүнгэр/Invoice No	Бэлэн нэр/ Bank Name	Нэр/Name	Дүн/Amount	Хэмжээ/Rate
	05	ХААН БАНК	ХААН БАНК	1,300,000.00 MNT	1.00

Дансны/Картын дугаар
Account/Card number: 5176120446
 Нэр/Name: МТА ТАТВАР

Гүйцэтгэлийн үйл/Transaction description:
 2230981087012: 5582982: 99142018

Харилцагч таанд байрлалыг/Thank you to our customers

ХААН БАНК
 OnloadDate: 2023.09.25 15:01:42

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
 Журналын/Account No: 14468845

Салбарын өгөөж/Outflow Date: 2023.09.25 15:01:42

Дугаар	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Хэмжээ/Rate
	5111027360	ВОЯЖЕР МИНЕРАЛ RESOURCE	800,000.00 MNT	1.00

/ Зурган гурь мянган төгрөг /

Кл/Type	Бэлэн дүнгэр/Invoice No	Бэлэн нэр/ Bank Name	Нэр/Name	Дүн/Amount	Хэмжээ/Rate
	05	ХААН БАНК	ХААН БАНК	800,000.00 MNT	1.00

Дансны/Картын дугаар
Account/Card number: 5176120446
 Нэр/Name: МТА ТАТВАР

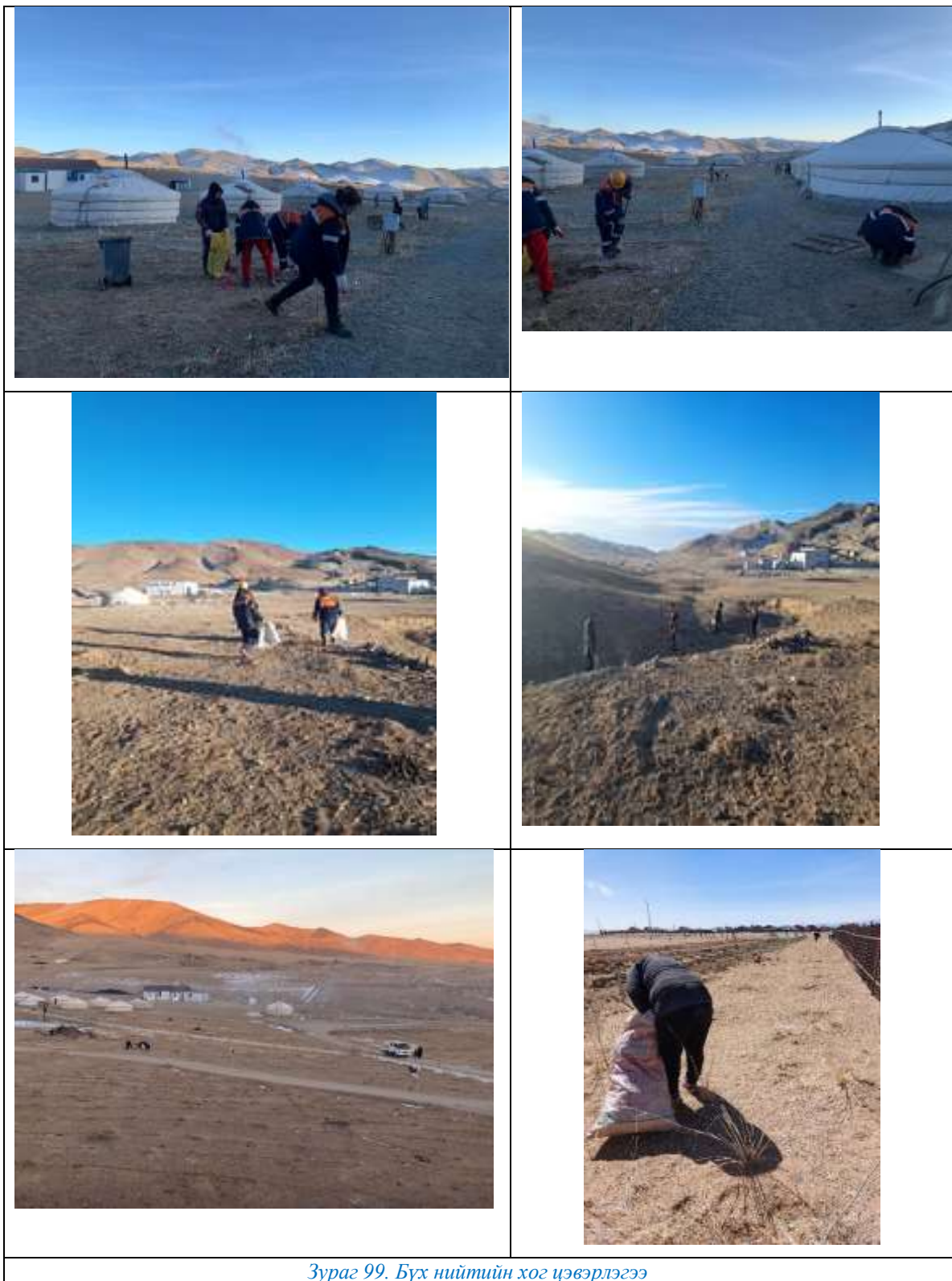
Гүйцэтгэлийн үйл/Transaction description:
 2230402516389: 5582982: 99142618

Харилцагч таанд байрлалыг/Thank you to our customers

Зураг 98. Хог хаягдлын төлбөрийн баримт

3.3.2.2. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хэмжээнд үүссэн хог хаягдлыг цэвэрлэж хэвших

- Урхайн нийт ажилчид ээлж хүлээлцэх бүрт орчны хог хаягдлын их цэвэрлэгээг тогтмол хийж ажлаа хүлээлцэж хэвшсэн.
- Кемпийн үйлчлэгч болон туслах ажилчид кемп орчмын цэвэрлэгээ болон ойр орчмын гуу жалганы хог хаягдлыг сард 1 удаа, нийт 8 удаа цэвэрлэсэн.
- Урхайн нийт ажилчдын бүх нийтийн цэвэрлэгээг 5, 9 саруудад 2 удаа зохион байгуулж модны нүхэнд хуримтлагдсан хог хаягдал, гуу жалганы хог хаягдал зэргийг цэвэрлүүлж, нийт давхардсан тоогоор 46 ажилчид хамрагдсан.

Зураг 99. Бүх нийтийн хог цэвэрлэгээ

3.3.2.3. Ашигласан тос, тослох материалын хаягдлыг тогтсон цэгт, тусгай саванд цуглуулж, хадгалах, хаягжуулах, хуримтлал үүссэн үед хаягдал тос худалдан авах аж ахуйн нэгжийг судлан хүлээлгэж өгөх

Уурхайн хүнд машин механизмын тохиргооноос гарсан хаягдал тос, тослох материалын үлдэгдлийг тусгай саванд хуримтлуулан үйлдвэрийн баруун хойно байх цементэлж бэлтгэсэн талбайд хадгалж байна. Тохиргооноос гарсан тосыг үйлдвэрийн тоног

төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээнд эргүүлэн хэрэглэдэг. Хаяг хийлгэхэд 33000 төгрөг зарцуулсан.

Зураг 100. Шатах тослох материал хадгалах цэгийг тохижуулсан байдал

3.4. Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний гүйцэтгэл

3.4.1.1. Ургамлан бүрхэвчийн судалгаа хийх, өмнө жилүүдийн судалгаатай харьцуулан дүгнэх

Уурхайн ашиглалтын үйл ажиллагаанаас ургамлан нөмрөгт үзүүлж буй сөрөг нөлөөллийг тодорхойлох зорилгоор ашиглалтын талбайн ойр орчмын 7 цэгт ургамлын зүйлийн бүрэлдэхүүн, тусгаг бүрхэц зэргийн судалгааг хийж дүгнэлт гаргалаа. Ургамлын зүйлийн бүрэлдэхүүнийг гаргахдаа 1м*1м ашиглан тодорхойлсон. Тусгаг бүрхэцийн хувийг нүдэн баримжаагаар халцгай газрын эзлэх хувиар илэрхийлэв. Ургамлын судалгааг доорх байдлаар хийж гүйцэтгэлээ. Үүнд:

- ✚ Ургамлын оройн болон суурийн бүрхэвчийн харьцуулалт: Энэ нь тухайн жилийн ургамлын гарцтай шууд холбоотой. Хагд өвсний хуримтлалаас тухайн жилийн ургацыг байдалд цэг тус бүрээр дүгнэлт хийх
- ✚ Ургамал хоорондын зайг нүдэн баримжаагаар тодорхойлох: Энэ нь хөрс салхиар хийсэх, усанд урсах, хог ургамал түрж ургах орчныг бүрдүүлэх, хөрсний усны ууршилт явагдах гол хүчин зүйл болдог.
- ✚ 7 цэг тус бүрийн ургамлан нөмрөгийн тусгаг бүрхэц /хагд болон сөөгөн/ болон нэгж талбайн зүйлийн тоо зэргийг гаргасан бөгөөд судалгааны талбайн зайнаас хамааран уурхайтай ойрхон буюу доройтолд өртөх магадлал өндөртэй 2 талбайг фон цэгээр авч судалгааны ажлыг гүйцэтгэлээ.

Хүснэгт 12. Ургамлын судалгаа хийсэн цэг

№	Цэгүүдийн байршлын нэр	Уртраг	Өргөрөг	Өндөршил
1	Кемпийн замын урд	99 35 23.89	46 21 27.70	2164 м
2	Шатахууны агуулахын баруун урд	99 35 26.12	46 21 20.63	2149 м
3	Кемпээс зүүн урд 300м-т	99 35 31.89	46 21 24.49	2163 м
4	Уурхайн гүн өрмийн худгаас зүүн тийш 300м-т фон цэг /уурхайгаас 1.2 км-т/	99 35 55.81	46 21 04.01	2204 м
5	Баяжуулах үйлдвэрээс баруун урд шимт хөрсний овоолгоос 100м-т	99 35 25.25	46 21 24.10	2175 м
6	Буган хөшөөний зүүн хойд талд	99 35 10.98	46 20 31.93	2159 м

Зураг 101. Ургамлын судалгаа хийсэн цэгийн байршил

Зураг 102. 1-р цэгийн ургамлын оройн болон суурийн бүрхэвч, ургамал хоорондын зай

19 Aug 2023 14:10:24
Bombogor
Bayankhongor

19 Aug 2023 14:11:00
Bombogor
Bayankhongor

Зураг 103. 1-р цэгийн Ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо

19 Aug 2023 14:29:11
Bombogor
Bayankhongor

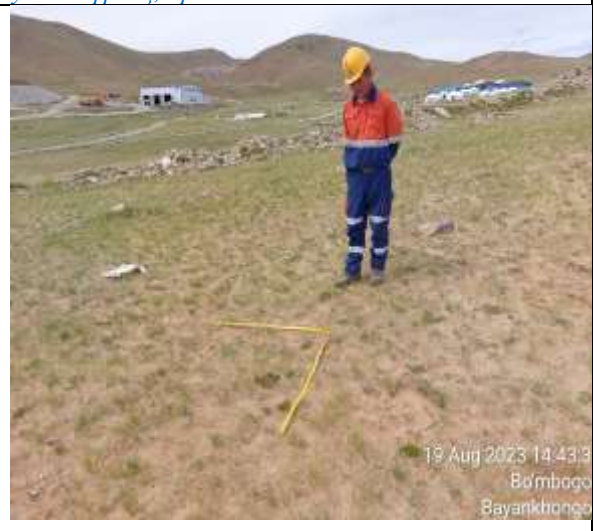
19 Aug 2023 14:29:27
Bombogor
Bayankhongor

Зураг 104. 2-р цэгийн Ургамлын оройн болон суурийн бүрхэвч, ургамал хоорондын зай

Зураг 105. 2-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо

Зураг 106. 3-р цэгийн ургамлын оройн болон суурийн бүрхэц, ургамал хоорондын зай

Зураг 107. 3-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо

Зураг 108. 4-р цэгийн ургамлын суурийн болон оройн бүрхэц, ургамал хоорондын зай

Зураг 109. 4-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо

Зураг 110. 5-р цэгийн ургамлын суурийн болон оройн бүрхэц, ургамал хоорондын зай

Зураг 111. 5-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо

Зураг 112. 6-р цэгийн ургамлын оройн болон суурийн бүрхэц, ургамал хоорондын зай

Зураг 113. 6-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо

Зураг 114. 7-р цэгийн ургамлын оройн болон суурийн бүрхэц, ургамал хоорондын зай

Зураг 115. 7-р цэгийн ургамлын тусгаг бүрхэц, зүйлийн тоо

Зураг 116. Уурхайн ашиглалтын талбайн ойр орчимд ургамлын судалгаа хийсэн орчны байдал

2023 оны Ургамлын судалгааны үр дүн:

1-р цэг: Ургамлын бүрхэцийн өндөр 5.5-30см, ургамал хоорондын зай 2-15см, хагд өвсний хуримтлал байхгүй, хөрс салхиар хийсч ургамлын үндэс ил гарсан, өнгөн хөрс жижиг чулуутай хайргархаг болсон байна. Зүйлийн тоо 9, үетэн 4, алаг өвс 2, сонгинолог 2, шарилж 1

2-р цэг: Ургамлын бүрхэцийн өндөр 3-30см, ургамал хоорондын зай 5-45см, хагд өвсний хуримтлал байхгүй, хөрс усанд урсч ургамлын үндэс шороонд дарагдсан, өнгөн хөрсөнд жижиг чулуу ил гарсан, элсэрхэг болсон байна. Зүйлийн тоо 4, үетэн 2, шарилж 1, алаг өвс 1

3-р цэг: Ургамлын бүрхэцийн өндөр 8-26см, ургамал хоорондын зай 1-10см, хагд өвс бага зэрэг, хөрсөн бүрэгчид өөрчлөлт ороогүй. Зүйлийн тоо 13, үетэн 3, шарилж 2, алаг өвс 6, сонгинолог 2

4-р цэг: Ургамлын бүрхэцийн өндөр 3-5см, ургамал хоорондын зай 1-5см, хагд өвсний хуримтлал ихтэй, Хөрсөнд элэгдэл эвдрэлийн шинж байхгүй. Малын баас ихтэй. Зүйлийн тоо 6, үетэн 3, шарилж 1, алаг өвс 1, сонгинолог 1.

5-р цэг: Ургамлын бүрхэцийн өндөр 8-17см, ургамал хоорондын зай 2-18см, хагд өвсний хуримтлал байхгүй, хөрс салхиар хийсч ургамлын үндэс ил гарсан, өнгөн хөрс жижиг чулуутай хайргархаг болсон байна. Зүйлийн тоо 6, үетэн 2, алаг өвс 2, сонгинолог 1, шарилж 1

6-р цэг: Ургамлын бүрхэцийн өндөр 3-4см, ургамал хоорондын зай 2-15см, хагд өвсний хуримтлал бага зэрэг, хөрсөнд элэгдэл эвдрэлийн шинж байхгүй. Зүйлийн тоо 4, үетэн 2, шарилж 1, алаг өвс 1. Малын баас ихтэй.

7-р цэг: Ургамлын бүрхэцийн өндөр 3-4см, ургамал хоорондын зай 2-30см, хагд өвсний хуримтлал бага зэрэг, хөрсөнд элэгдэл эвдрэлийн шинж байхгүй. Зүйлийн тоо 8, үетэн 3, шарилж 3, сонгинолог 2. Малын баас ихтэй.

Дүгнэлт: Ургамлын зүйлийн тоо 7 цэгт харилцан адилгүй байгаа бөгөөд торлолын аргаар тодорхойлсон нь зөвхөн санамсаргүй байдлаар 1м² талбай сонгож зүйлийн бүрэлдэхүүнийг тодорхойлсоноос шалтгаалан зүйлийн тоо цөөн байна. Судалгаанд хамрагдсан нийт талбайд хялгана, үетний эзлэх хувь өндөр байгаа нь бэлчээр талхлагдалд ороогүй, уурхайн ашиглалт нь бэлчээрийн ургамлын зүйлд одоогоор сөрөг нөлөөлөл үзүүлээгүй байна. Мөн үлийн цагаан оготны тархалт ажиглагдаагүй. 1, 2, 5-р цэгийн талбайн ургамал хоорондын зай их, ургамал сийрэг байгаа нь хөрс салхинд хийсэх, усанд урсах нөхцөлийг бүрдүүлж байна. Хагд өвсний хуримтлал бага хэмжээгээр үүсч байгаа нь 2022 онд ургамлын гарц нэмэгдэж байгааг харуулж байна. Уурхайн нөлөөлөлд өртөж болзошгүй 4, 7-р талбайг фон цэгээр сонгон дүгнэлт хийхэд хөрсний элэгдэл эвдрэл үүсээгүй бөгөөд хагд өвсний хуримтлал үүсч, ургамлын зүйлийн ихэнх хувийг хялгана, үетэн эзэлж байгаа нь бэлчээрийн ургамалд өөрчлөлт ороогүйг илтгэнэ. /Ургамлын зургуудаас нотлогдоно./

3.4.1.2. Кемпийн орчинд зүлэг болон мандлын цэцэг тариалан, арчилж тордох ажлыг тогтмол гүйцэтгэх

- ✚ Гал тогоо болон ажилчдын кемпийн өмнө талбайд цэцэг тарих газрыг бэлтгэн хайс татаж, 2 төрлийн цэцгийг **30м²** талбайд тариалан, усалгаа арчилагааг тогтмол хийж гүйцэтгэлээ. Цэцэг услахад зориулж цэцэг усалгааны зориулалтын сав авч усалгааг хийлээ. Цэцэгний үр боловсорч гүйцэсний дараа түүж нөөцлөв. Цэцэг тарих хайс хийх, талбайн хөрс бэлтгэх, цэцэг тарих ажилд нийт 5 ажилтан оролцов.

Зураг 117. Цэцэг тарих газарт хайс хийж буй нь

Салбар, урагн зөвлөл, үйлд, худалдаа, үйлчилгээний байрны дараахь 2023 оны 6-р сарын 15-ны 174-дугаар тухайн хэргийг

НЭХЭМЖЛЭХ № .....

Насжилт: Байгууллагын нэр: Сайрагч ХХК Төлөөч: Баянхонгор
 Хайр: Мария гол Хайр: Хөвсгөл сум
 Утас: 77735080 Хайр: 76099010
 Э.чуулан: 86108255 Гэрээний №: SSOW298
 Банкны нэр: Осаан Банк Нөхцөлөөсний өгсөн: 2023.05.20
 Банкны дансны дугаар: 5021660900 Нөхцөлөөсний өгсөн: 2023.05.20
 Регистрийн №: 5010071 Төлбөр хийх хугацаа: 2023.06.02

№	Тайлбартай утга	Төгс хэмжээ	Налаартай үнэ	Нийт үнэ
1	Аж / 192мм	7	1100	7700
2	Аж / 130 / 130 / 22	7	52950	369950
3	Аж / 130 / 130 / 22	2	2250	4500
4	Аж / 130 / 130 / 22	10	2250	22500
5	Аж / 130 / 130 / 22	1	4850	4850
6	Аж / 130 / 130 / 22	1	2250	2250
7	Аж / 130 / 130 / 22	10	2250	22500

Мөнхийн дүн: 138480

Нөхцөлөөсний өгсөн: 2023.05.20

КАССЫН ЧӨР

СӨБӨЛЖ ХХК
 Салбар: Соёмго дотуур
 Утас: 77735080
 Банкны нэр: Осаан Банк
 Банкны дансны дугаар: 5021660900

НӨАТ-С НӨНӨЛӨГӨДӨН ҮЭРЭГ

СӨБӨЛЖ ХХК
 Салбар: Соёмго дотуур
 Утас: 77735080
 Банкны нэр: Осаан Банк
 Банкны дансны дугаар: 5021660900

Заралын нэр	Тог	Үнэ	Нийт үнэ
Цэцэг-дүр Зөвлөлөгч	1	72.830	+ 72.830
Төл-дүр Зөвлөлөгч	1	4.850	+ 4.850
Төл-дүр Зөвлөлөгч	1	22.450	+ 22.450
Цэцэг-дүр Зөвлөлөгч	4	2.800	+ 11.200
Цэцэг-дүр Зөвлөлөгч	16	2.800	+ 44.800

Нийт үнэ: **138.480**

Нөхцөлөөсний өгсөн: **2023.05.20**

Зураг 118. Цэцэг болон зүлэг услах багаж авсан төлбөрийн баримт

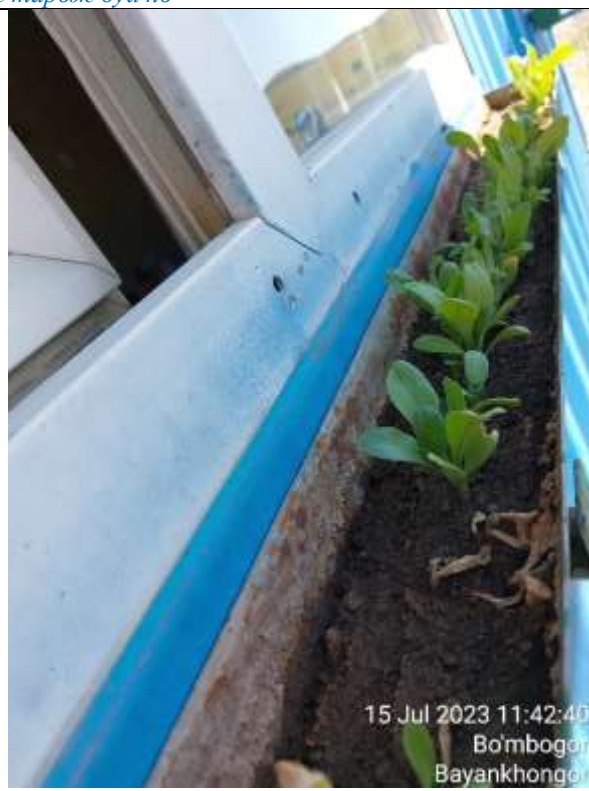

Зураг 119. Зүлэг, цэцэг арчлах болон услах усалгааны багаж

Зураг 120. Цэцэг тарьж буй нь

Зураг 121. Цэцгийн усалгаа хийж буй нь

Зураг 122. Цэцэг ургасан байдал

Зураг 123. Цэцгийн үр түүж буй нь

- ✚ Ажилчдын кемпийн дунд талд 8x8, 8x8, 13x8 хэмжээтэй талбайд зүлэг тарих талбайн хөрсийг бэлтгэж, зүлэг тарих зааврын дагуу 25 кг үрийг тарьж, элсээр хучин, арчилгаа тордолгоо, усалгааг хийлээ. Зүлэг услах усалгааны багаж авч, усны машины усны хоолойд залган усалгааг нормын дагуу хийж гүйцэтгэлээ.
- ✚ Зүлэгний 1 кг үр нь 40000 төгрөг, нийт 1 сая төгрөг, багаж хэрэгсэлд 154000 төгрөг, нийт **1154000** төгрөг зарцууллаа. Зүлэг тарих ажилд уурхай болон үйлдвэрийн нийт 17 ажилтан хамрагдав. Зүлэг тарьсан талбай **232м²**

Зураг 124. Зүлэг тарих талбайн хөрсийг бэлтгэж буй нь

Зураг 125. Зүлэг тарьж буй нь

Зураг 126. Зүлэг тарьсны дараах усалгаа хийж буй нь

Зураг 127. Зүлэгний ургалтын байдал

Зураг 128. 10-р сарын цэнэг усалгаа хийж буй нь

Цэцгийн мандлын усны тооцоо: 30м^2 талбайд 6 сараас 9 сар хүртэл 7 хоногт 2 удаа усалгаа хийнэ гэж тооцвол:

Хоногт: $30\text{м}^2 * 4.0\text{л} = 0.12\text{м}^3/\text{хон}$

Жилд: $30\text{м}^2 * 4.0\text{л} * 32 = \underline{3.84\text{м}^3}/\text{жил}$ ус хэрэглэсэн.

3.4.1.3. Кемпийн орчны явган зорчих хэсгийн зам талбайг засаж сайжруулах

- ✚ Кемпийн өмнөх автомашины зогсоолоос кемп хүртэл **20.5x1.80м** талбайд явган хүний зорчих хэсгийн замыг шинээр хийж, өмнө жилүүдэд тавигдсан зорчих хэсгийн замын чулууг тэгшилж, усаар түрэгдэж урссан чулуу, хайргыг засаж сайжруулах ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Зураг 129. Зорчих хэсгийн замыг шинээр тавьж буй нь

Мод усалгааны тооцоо: Нийт 3350ш модыг жилд 14 удаа усална гэж тооцвол:

Хоногт: $3350\text{ш} \cdot 40.0\text{л/хон} = 134.0\text{м}^3/\text{хоног}$

Жилд: $3350\text{ш} \cdot 40.0\text{л/хон} \cdot 8 = 1879.0\text{м}^3/\text{жил}$

Мод болон ногоон байгууламжийн усалгаанд нийт **2156.0м³** ус хэрэглэсэн байна.

3.5 Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний гүйцэтгэл

3.5.1.1. Уурхайн орчинд мал, амьтан орж ирэхээс урьдчилан сэргийлж харуул хамгаалалтыг сайжруулах

Уурхайн бүсэд мал, зэрлэг амьтан орж ирэхээс урдчилан сэргийлэх үүднээс 24 цагийн харуул хамгаалалт, хяналтын байнгын 5 пост гарган ажиллаж байна.

Зураг 130. 24 цагийн харуул хамгаалалтын байр

3.5.1.2. Өндөр хүчдэлийн шон дагуу байрлуулсан шувуу үргээгчийн ажиллагааг хянах, эвдэрсэн шувуу үргээгчийг засварлах

Манай компани нь 2018 онд махчин шувуудыг цахилгаан хүчдэлд цохиулж үхэх эрсдэлийг бууруулах үүднээс уурхайн ашиглалтын талбайн ойр орчмын өндөр хүчдэлийн шугам татсан 12 км газрыг хамарсан талбайд нийт 127 ширхэг цахилгааны шонд шувуу үргээгч суурилуулсан ба жил бүр шувуу үргээгчийн бүрэн бүтэн байдал, өндөр хүчдэлийн цахилгааны шонгийн ойр орчимд тогонд цохиулж эндэж бэртсэн шувуу байгаа эсэхэд хяналт тавин ажиллаж байна. 2022 онд шувуу үргээгчүүд хэвийн ажиллаж байгаа бөгөөд тогонд цохиулж эндсэн шувуу байхгүй байна.

5.5.1.3. Ил уурхайн карьерт мал, амьтан орохоос сэргийлж хашаа хайс татах, бүрэн бүтэн байдалд байнгын хяналт тавих, засаж сайжруулах, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах

1, 2, 3, 4-р биетийн ил уурхайн карьерийн урд хэсгээс дээд хэсэг хүртэл татсан хашаа, хайсны эвдэрсэн хэсгийг сольж шинэчлэн, засаж сэлбэх ажлуудыг хийж гүйцэтгэв.

Зураг 132. Ил уурхайн карьерийн хашаа хайсыг засаж сэлбэсэн байдал

3.5.1.4. Шаардлагагүй үед дуут дохио гаргахгүй байх талаар тээврийн хэрэгслийн жолооч нарт зөвлөмж өгч ажиллах

Уулын ажил шөнийн цагаар гүйцэтгэхийн өмнө Уулын мастер шаардлагагүй үед дуут дохио гаргахгүй байх талаар тээврийн хэрэгслийн жолооч нарт зөвлөгөө өгч ажиллаж байна.

4. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Монгол улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хууль, “Байгаль орчин, геологи уул уурхайн хууль тогтоомжийн эмхэтгэл”, “Ашигт малтмалын тухай” хууль, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хууль болон бусад хууль, тогтоомж, дүрэм, журам, аргачлалын дагуу уурхайн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийг уурхайн үйл ажиллагааг явуулж байгаа аж ахуй нэгж байгууллага Монгол улсын стандартын дагуу зайлшгүй хийсэн байх үүрэгтэй.

Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааны 2022 оны тайлангаар Уурхай орчмын 11.82 га газар нөлөөлөлд өртсөн болохыг тогтоосон. Нөлөөлөлд өртсөн талбайгаас 0.1 га газарт техникийн нөхөн сэргээлт хийгдсэн. Ил уурхайн олборлолтын үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газарт дотоод овоолгоор техникийн нөхөн сэргээлт хийхээр төлөвлөсөн. Мөн үйлдвэрийг ажиллуулах явцад хаягдлын аж ахуйг нөхөн сэргээж, техникийн

тусламжтайгаар хаягдлын өтгөн хэсгийг шүүн ачиж, дотоод овоолгоор нөхөн сэргээлт хийх, үйлдвэр, кемпийн орчинд ногоон байгууламжийн хэмжээг нэмэгдүүлж өмнөх жилүүдэд мод тарьсан талбайд нөхөн тарилт хийх зорилгоор энэхүү төлөвлөгөөг боловсруулсан болно.

4.1. Хүдрийн 1, 2, 3-р биетийн карьерийн хоосон орон зайд дотоод овоолго хийх /5000 м³/

2023 онд баяжуулах үйлдвэр нь тогтмол үйл ажиллагаа явуулаагүй бөгөөд хуурай хаягдал үүсээгүй. 2022 онд үүссэн хуурай хаягдлаар дүүргэлт хийж, хэвгийжүүлж нягтаршуулах ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

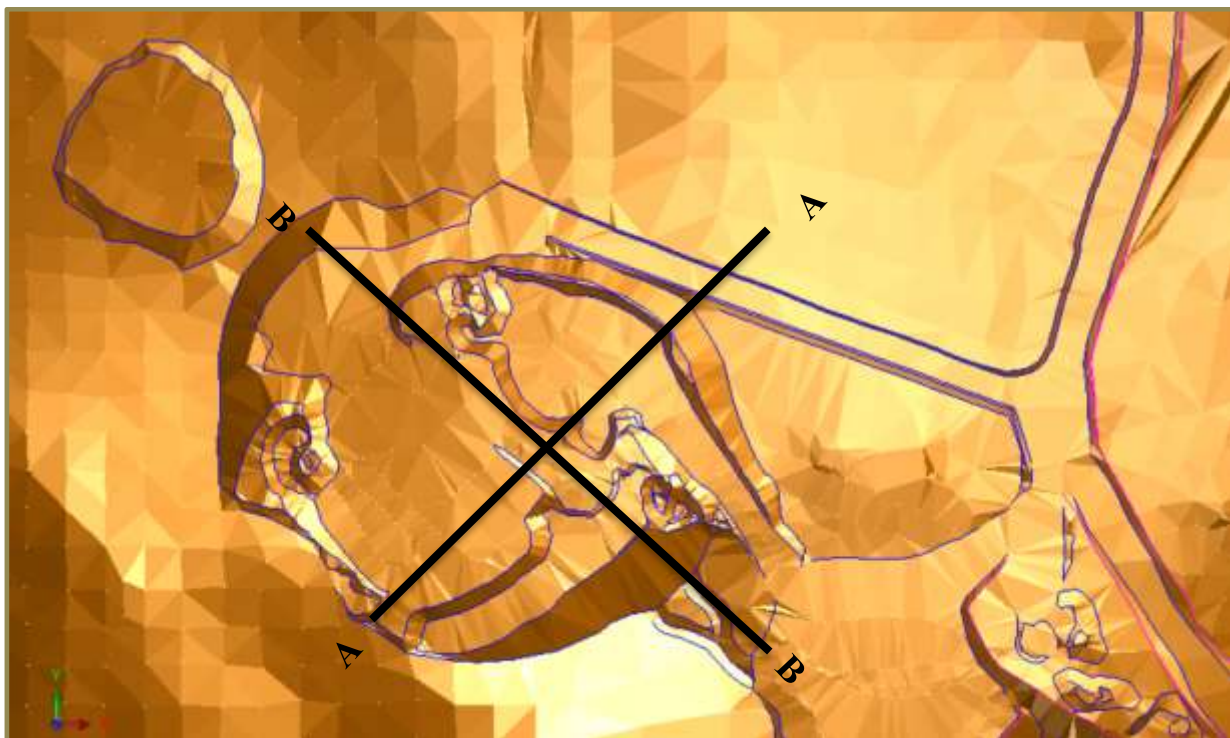

Зураг 133. Хуурай хаягдлаар дүүргэлт хийж буй нь

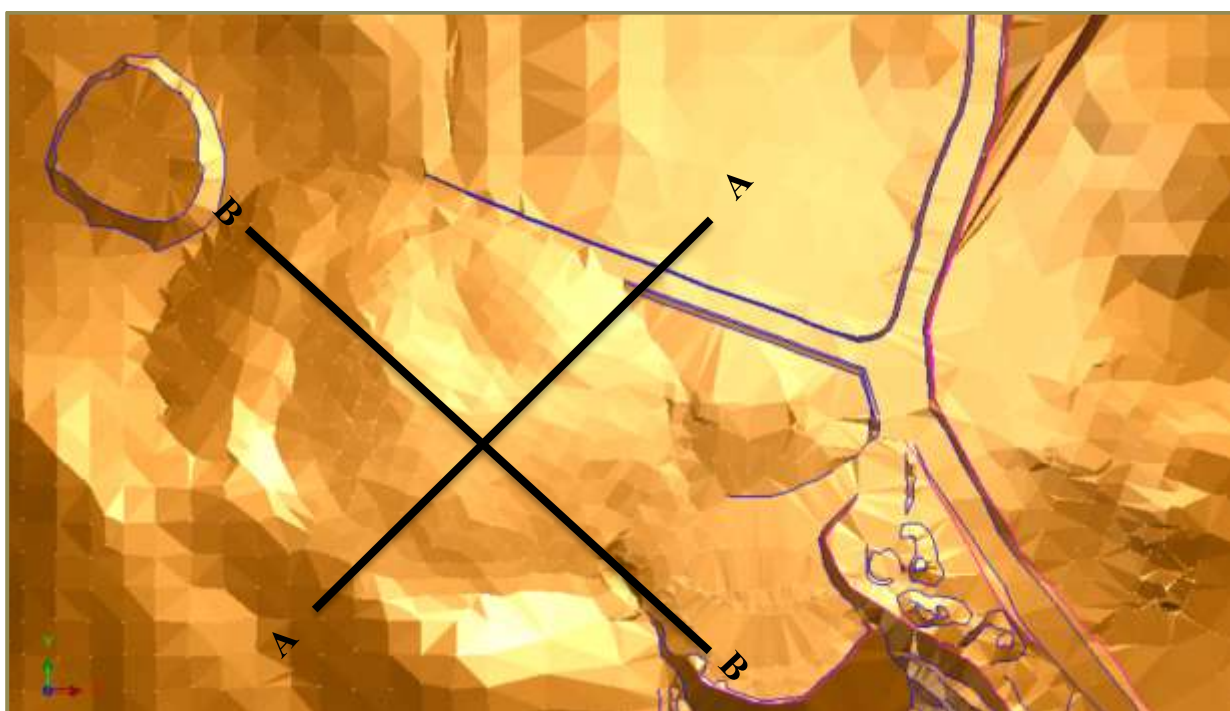
4.2. Хүдрийн 5-р биетийн карьерийн хоосон орон зайд дүүргэлт хийх /30000 м³/

5-р хүдрийн биетийг 2021 онд бүрэн ашиглаж дууссан бөгөөд маркшейдерийн хэмжилт, нөөцийн хөдөлгөөнийг баталгаажуулж, АМГТГ-т тайлагнан хүдрийн биетийг хаасан. Иймээс 5-р хүдрийн биетийн ухашийг булах, дүүргэлт хийх техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг 2022 онд эхлэсэн. 2022 онд нийт **32936м.куб** дотоод овоолго хийсэн бөгөөд 2023 онд 5-р биетэд дотоод овоолгоор дүүргэлт хийх ажил уулын ажил тогтвортой явагдаагүйн улмаас хурдас чулуулгийн дутагдлаас бага хэмжээнд хийгдэж, тоон мэдээлэл гаргах боломжгүй байсан. 5-р биетийн хүдрийн овоолгын нөхөн сэргээлтийг бүрэн хийж дуусгасан.

Ил уурхайн ухшийг дотоод овоолгоор дүүргэлт хийхэд чулуулгийн гулсалт, нуралтын аюулгүй байдлыг тооцон осол авааргүй ажлыг гүйцэтгэлээ. 5-р биетийн отвалын нөхөн сэргээлт хийсэн гадаргуугийн налуу нь 9⁰ -14⁰

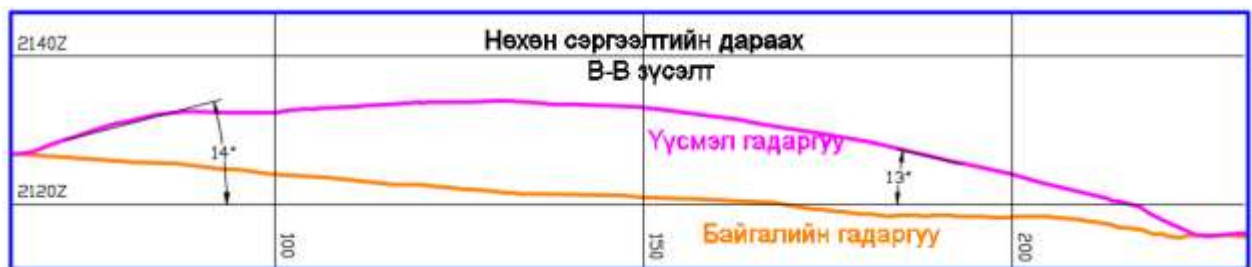
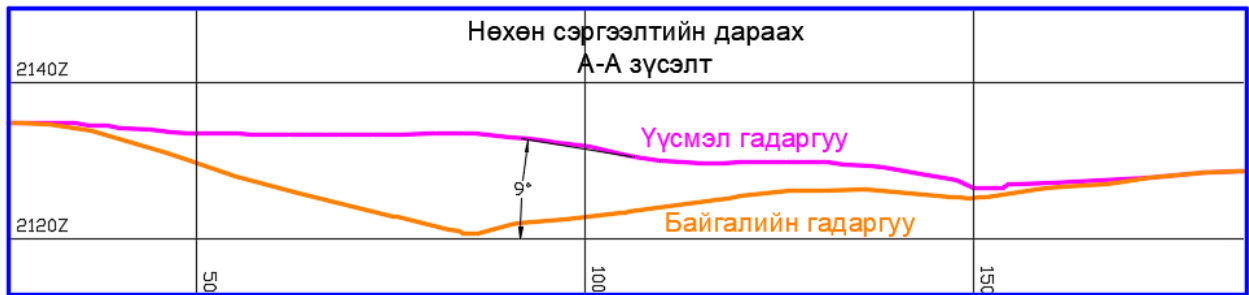
Зураг 134. Нөхөн сэргээлтийн өмнөх байдал

Зураг 135. Нөхөн сэргээлтийн дараах байдал

Зураг 136. Нөхөн сэргээлтийн өмнөх байдал

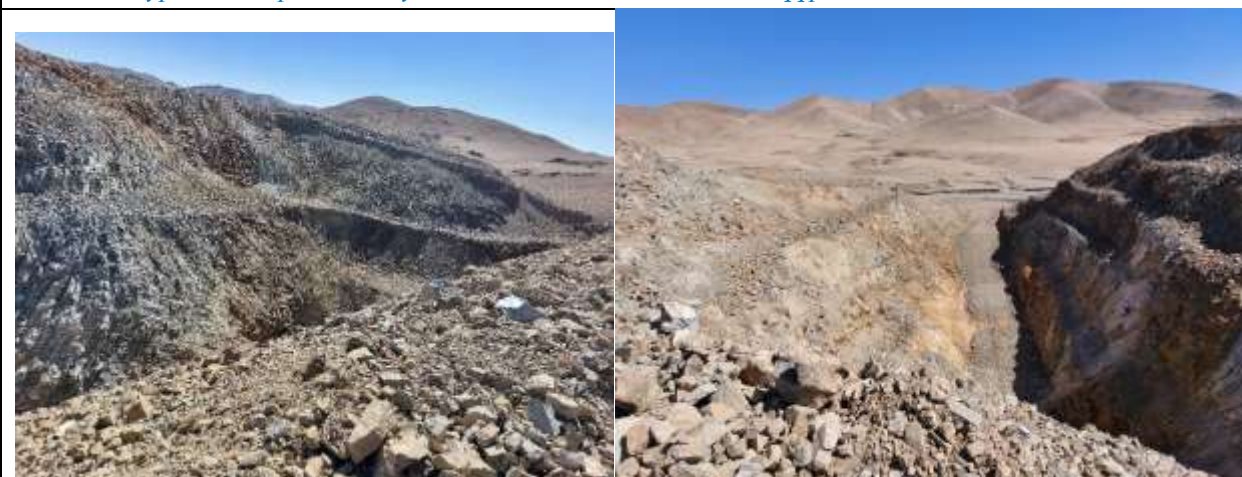
Хүснэгт 13. 5-р биетийн отвалын координат

ID	Градус	Минут	Секунд	Градус	Минут	Секунд	Long	Lati
1	99	35	10.222	46	20	29.456	99.63285	46.37478
2	99	35	7.769	46	20	28.6	99.58549139	46.34127778
3	99	35	5.46	46	20	28.627	99.58485	46.34128528
4	99	35	3.211	46	20	30.082	99.58422528	46.34168944
5	99	35	3.385	46	20	31.679	99.58427361	46.34213306
6	99	35	4.649	46	20	32.417	99.58462472	46.34233806
7	99	35	6.959	46	20	32.483	99.58526639	46.34235639
8	99	35	7.96	46	20	31.795	99.58554444	46.34216528
9	99	35	8.871	46	20	31.5	99.5857975	46.34208333

Техникийн нөхөн сэргээлт хийхийн өмнөх байдал:

Зураг 137. 5-р биетийн ухшийн дотоод овоолгын нөхөн дүүргэлт хийхээс өмнөх байдал

Зураг 138. 5-р биетийн овтал нөхөн сэргээлт хийхийн өмнөх байдал

Зураг 139. 5-р биетийн шимт хөрсний овоолгыг тэмдэгжүүлсэн байдал

Зураг 140. Нөхөн сэргээлт хийхээс өмнөх байдлууд

Нөхөн сэргээлт хийж буй болон дараах байдал:

Зураг 141. 5-р биетийн дотоод овоолгын нөхөн сэргээлт

Зураг 142. 5-р биетийн отвалын нөхөн сэргээлт хийжэ буй нь

Зураг 143. Нөхөн сэргээлт хийсний дараах байдал

Дүгнэлт: 2023 онд 1, 2, 3-р хүдрийн биетийн хаягдлын дотоод овоолгоор хийх, 5-р биетийн дотоод овоолгын нөхөн дүүргэлтүүд нь баяжуулах үйлдвэр, уурхайн үйл ажиллагаа тогтмол явагдаагүйн улмаас бага хэмжээгээр хийгдсэн ч, 5-р биетийн отвалын нөхөн сэргээлтийн ажлыг 100 хувь хийж гүйцэтгэн, нийт **1.3 га** буюу **12990м²** газарт отвалын нөхөн сэргээлт болон дээрх ажлуудад нийт 6 ажилтан, 2 хүнд даацын автомашин, **13,780,380.0** төгрөг зарцуулсан байна.

4.3. Уурхайн ногоон байгууламжийн талбайд нөхөн тарилт хийх

Уурхайн эдэлбэр газрын хэмжээнд 2019 оноос 2022 онуудад нийт 1350 ш мод тариалсан боловч 2021, 2022 онуудад уурхайн үйл ажиллагаа тогтвортой явагдаагүйн улмаас модны арчилгаа, тордолгоо хийгдээгүй, мөн намар, өвлийн цагт мал орсон улмаас нийт тариалсан модны ихэнх нь устаж үгүй болсон.

Мод тарихын өмнө дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэв. Үүнд:

- ✚ Өмнө жилүүдэд мод тарьсан талбайнуудын хог хаягдлын цэвэрлэгээг зохион байгуулав.
- ✚ Талбай тус бүрээр нөхөн тарилт хийх модны тоог гаргав.

- ✚ Шинээр мод тарих талбайг бэлтгэж, тарилтад хэрэглэгдэх бууц, элс, хүрэн хөрс зэргийг татаж бэлтгэв.
- ✚ Хавар, намрын мод тарих үзэсгэлэн худалдаанд оролцож, 1500ш хайлаас, 500ш улиас, нийт 2000 ш модны тарьц суулгацыг Улаанбаатар хот, Хэнтий аймгийн Бнндэрийн Ойн аж ахуйгаас захиалан авчирч, хаврын тарилт 2023 оны 5-р сарын 12-оос бэлтгэл ажлыг зохион байгуулж, 15-18-ны өдрүүдэд, намрын тарилтыг 10-р сарын 15-17-ны өдрүүдэд тус тус зохион байгуулж, уурхайн нийт 51 ажилчид уг ажилд оролцлоо. Мод тарихад нийт **4,400,000.0 төгрөг** зарцуулав.
- ✚ Өмнө жилүүдэд мод тарилт хийсэн нийт 7 талбайн 0.7 га газарт улиас 152 ш, хайлаас 750ш, нийт **902 ш** тарьц нөхөн тарилтад тариаллаа.

Нөхөн тарилтын явцаас:

Зураг 144. 5-р сард нөхөн тарилт хийж буй нь

Зураг 145. Нөхөн тарилт хийсэн талбайнууд

Зураг 146. 10-р сарын нөхөн тарилт хийж буй нь

Модны ургалтын байдал:

Зураг 147. Зуны ургалтын байдал

Зураг 148. Уурхайн талбайд мод тарьсан талбайнуудын байршил

4.4. Химийн бодисын агуулахын үрд талд шинээр талбайд мод суулгац тарих

Зураг 149. Баяжуулах үйлдвэрийн баруун урд талд шинээр мод тарьсан талбайн байршил

Хүснэгт 14. Шинээр тариалсан талбайн координат

ID	Градус	Минут	Секунд	Градус	Минут	Секунд	Long	Lati
1	99	35	23.1216	46	21	18.8208	99.63285	46.37478
2	99	35	23.676	46	21	18.1692	99.58549139	46.34127778
3	99	35	22.7256	46	21	17.8308	99.58485	46.34128528
4	99	35	22.182	46	21	18.504	99.58422528	46.34168944

Шинээр мод тарих талбайд хэмжилт хийж, чулуу болон хог хаягдлыг цэвэрлүүлсэн.

- ✚ Шимт хөрс, хөх бууц, элс зэргийг бэлтгүүлсэн.
- ✚ Шинээр тарих талбайд хайлаасыг гудамлаж тарихаар сонгосон бөгөөд тарилт хоорондын зүйг 1м, 3ш-ээр багцлан 5-р сард 300ш, 10-р сард 200ш хайлаас, 128 ш улиас, нийт **628ш** тарьц суулгац тариалсан. Улиасыг 60х70 см-ын диаметртэй, 50х60 см-ын гүнтэй нүх бэлтгэн, мод хоорондын зайг 2м-ээр тооцон 30х30 буюу 900м² талбайд тарилтыг хийж гүйцэтгэв.
- ✚ Мод тарих ажилд нийт 51 ажилчид оролцов.
- ✚ Талбайд ургасан зэрлэг ургамлыг түүж цэвэрлэсэн.

Мод тарилтын явц болон үргэлжлэл:

Зураг 150. Шинээр тариалсан мод 5-9 сарын хугацаанд ургасан байдал

Зураг 151. 10-р сарын нөхөн тарилт

4.5. Бөмбөгөр сумын Цэцэрлэгт хүрээлэнд мод суулгац тарих

Зураг 152. Бөмбөгөр сумын Цэцэрлэгт хүрээлэнгийн талбайн байршил

ID	Градус	Минут	Секунд	Градус	Минут	Секунд	Long	Lati
1	99	36	24.49	46	12	52.79	99.60680278	46.21466389
2	99	36	28.22	46	12	53.17	99.60783889	46.21476944
3	99	36	28.62	46	12	50.56	99.60795	46.21404444
4	99	36	24.81	46	12	50.28	99.60689167	46.21396667

- ✚ 2019 оноос 2022 он хүртэл тарьсан модны тоог гаргав.
- ✚ Талбайн хог хаягдлыг цэвэрлэж, мод тарих нүхийг ухаж бэлтгэлээ.
- ✚ Хашаа, хайсыг нөхөн сэлбэж засварлав.
- ✚ Цэцэрлэгт хүрээлэнд хавар 5-р сард 250 ш хайлаас, намар 10-р сард 220 ш улиас, **нийт 470 ш** мод суулгацыг тарьж нөхөн тарилтыг бүрэн хийж дуусгасан.
- ✚ Мод суулгац тарих ажилд 2 автомашин, 17 ажилтан оролцов.

Мод суулгац тарилтын явцаас:

Зураг 153. 5-р сарын нөхөн тарилт

Зураг 154. 10-р сарын нөхөн тарилт

4.6. Усалгаа, арчилгаа, тордолт хийх

- ✚ “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарьсан мод суулгацын усалгаа, арчилгаа болон тордох ажлыг 4-р сарын 12-оос 10-р сарын 26 хүртэл, сард 2 удаа хийж гүйцэтгэсэн бөгөөд цэнэг усалгааг 10-р сарын 19-26-ны өдрүүдэд хийж гүйцэтгэлээ. Ногоон байгууламжийн усны хэрэглээг ус ашиглалтын бүртгэлд бүртгэж, усны төлбөрийн тооцоо, тайланг Бөөнцагаан-Орог нуурын сав газрын захиргаанд хүргүүлж ажиллаа.
- ✚ Ногоон байгууламжийн усалгаанд зарцуулагдах усыг БОНХАЖ-ын сайдын 2015 оны 07 дугаар сарын 30-ны А/301 дугаар тушаалын 13-р хавсралтын 3 дугаарт 1 ш суулгац услах норм 40 л усаар тооцоход: 2019-2023 онуудад нийт 3350 ш суулгац тарьсан бөгөөд нийт 14 удаагийн усалгаа хийж, 1 удаагийн усалгаанд 134м^3 , $14 \times 134 = 1876\text{м}^3$ ус зарцуулсан байна.
- ✚ Бөмбөгөр суманд нийт 470ш мод нөхөн тарилтад, өмнө жилүүдэд тарьсан модноос 30ш мод, нийт 500ш мод, сард 2 удаа усалгаа хийхэд 280м^3 ус зарцуулсан байна.
- ✚ Ногоон байгууламжийн усалгаанд 2023 онд **нийт 2156м^3** ус зарцуулсан.
- ✚ Ногоон байгууламжийн усалгаа, арчилгааг хийх ажилд 2023 оны 6-р сарын 1-ээс 10-р сарын 15 хүртэл Байгаль орчны туслахаар 2 ажилтан авч ажиллуулсан, цалинцууллаа.

Усалгаа болон арчилгаа хийж буй байдлууд:

Зураг 155. Бөмбөгөр сумын Цэцэрлэгт хүрээлэнд мод тарих талбайн хашаа хайсыг сэлбэж буй байдал

Зураг 156. Бөмбөгөр сумын Цэцэрлэгт хүрээлэнгийн модны усалгаа, арчилгаа

Зураг 157. Уурхайн талбайд нөхөн тарилт хийсэн мод суулгацын услагаа

Зураг 158. Шинээр тарьсан талбайн мод суулгацын усалгаа

Дүгнэлт: “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд уурхайн ногоон байгууламжийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, нийгмийн хариуцлагын хүрээнд Бөмбөгөр сумын Цэцэрлэгт хүрээлэнд нөхөн тарилт хийх зэрэг ажлуудыг төлөвлөн, уурхайн ногоон байгууламжийн 7 талбайн **0.7 га** газарт улиас 152 ш, хайлаас 750ш, нийт **902 ш** тарьц суулгац, шинээр тариалсан **0.09 га** талбайд 128 ш улиас, 500ш хайлаас, нийт **628 ш** тарьц суулгац, Бөмбөгөр сумын Цэцэрлэгт хүрээлэнд **0.6га** талбайд 250ш хайлаас, 220ш улиас, нийт **470ш** тарьц суулгац, нийт **2000ш** тарьц суулгац тарьж, тарьц суулгацын усалгааг 4-р сарын 12-оос 10-р сарын 26 хүртэл сард 2 удаа, нийт 14 удаагийн усалгаа хийхэд **2156м³** ус зарцуулсан байна. Мод суулгац худалдан авахад **4,400,000.0** төгрөг карцуулав.

5.БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

5.1. Баянхонгор аймгийн БОАЖ-ын газраас ирүүлсэн саналын дагуу Бөмбөгөр сумын 1-р багийн “Зүүн холбоогийн иш” хэмээх газарт хууль бус олборлолтын улмаас эвдэрсэн газарт техникийн нөхөн сэргээлт хийх

БОННҮнэлгээний нэмэлт тодотгол (2021 онд “Ашид Ананда” ХХК-иар гүйцэтгүүлсэн) тайлангийн 6 дугаар бүлэг, “Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ, зөвлөмж, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ”, хуудас 152-157 “Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ”, БОННҮ-ний тайлангийн БОМТөлөвлөгөөний 1.5 дах хэсэгт Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ (хуудас 15-16) Уул уурхайн олборлолтын улмаас нөхөн сэргээгдээгүй орхигдсон газарт нөхөн сэргээлт хийх гэсэн эдгээр заалтуудыг үндэслэн компанийн 2023 оны БОМТ-ний хуудас 44-д Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөнд Баянхонгор аймгийн БОАЖГазрын 2023 оны 5-р сарын 15-ны өдрийн 226 тоот Санал хүргүүлэх албан хүсэлтийн дагуу Бөмбөгөр сумын Улаан сайр 1-р багийн нутагт байрлах “Зүүн холбоогийн иш” нэртэй эвдрэлд орсон 5 га газарт техникийн нөхөн сэргээлт хийхээр төлөвлөж гүйцэтгэлээ.

Энэхүү ажлыг МУ-ын БОНХАЖ-ын сайдын 2015 оны А/138 тоот тушаалаар батлагдсан “Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал”, МУ-ын стандарт **MNS 5914:2008** “Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага”, **MNS 5914:2008** “Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт.Нэр томъёо, тодорхойлолт” эдгээр хууль эрх зүйн бичиг баримт, холбогдох стандартын дагуу хийж гүйцэтгэлээ.

Техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг 2023 оны 8-р сарын 30-аас 9-р сарын 03-ныг дуустал нийт 5 хоногийн хугацаанд 8 хүн, 4 автомашин 10.0 га газрын техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. МУ-ын БОНХАЖ-ын сайдын 2015 оны А/138 тоот тушаалаар батлагдсан “Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал”-ын дагуу Техникийн нөхөн сэргээлтийн зардалын тооцоог гаргалаа.

Техникийн нөхөн сэргээлт хийх газар нь уулс хоорондын хөндий, ам, жалганд байрлах бөгөөд тус газарт үүссэн эвдрэл, ашиглагдсан орон зайд дүүргэлт хийх, ухашийн ирмэгийг хэвгийжүүлэх, овоолго үүсгэсэн гадаргууг сийрүүлэн тэгшилж, налуу гадаргууг орчных нь

гадаргуугийн хэлбэр төрхтэй ойртуулан түрэх, хэлбэржүүлэх, тогтворжуулах, дэнжлүүлэн өндөрлөх, оройг нь намсгах зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэв.

Зураг 159. Дүйцүүлэн хамгааллаар нөхөн сэргээх газрын байршил

Зураг 160. Нөхөн сэргээлт хийгдсэн талбай

Хүснэгт 16. Дүйцүүлэн хамгааллаар нөхөн сэргээлт хийсэн газрын солбицол

ID	Градус	Минут	Секунд	Градус	Минут	Секунд	Long	Lati
1	99	37	58.248	46	22	29.215	99.632847	46.374782
2	99	38	02.716	46	22	23.712	99.634088	46.373253
3	99	38	06.303	46	22	19.318	99.635084	46.372033
4	99	38	06.542	46	22	17.859	99.63515	46.371627
5	99	38	05.931	46	22	14.770	99.634981	46.370769

6	99	38	07.118	46	22	12.510	99.635311	46.370142
7	99	38	09.697	46	22	09.270	99.636027	46.369242
8	99	38	14.367	46	22	04.671	99.637324	46.367964
9	99	38	18.889	46	22	03.873	99.63858	46.367742
10	99	38	19.881	46	22	06.828	99.638856	46.368563
11	99	38	21.219	46	22	06.643	99.639227	46.368512
12	99	38	21.329	46	21	59.640	99.639258	46.366567
13	99	38	20.679	46	21	53.149	99.639077	46.364764
14	99	38	18.227	46	21	50.865	99.638396	46.364129
15	99	38	15.689	46	21	46.638	99.637691	46.362955
16	99	38	17.749	46	21	42.738	99.638264	46.361872
17	99	38	23.593	46	21	40.396	99.639887	46.361218
18	99	38	27.049	46	21	35.728	99.640847	46.359924
19	99	38	24.143	46	21	32.806	99.64004	46.359113
20	99	38	22.129	46	21	29.725	99.63948	46.358257
21	99	38	22.146	46	21	25.748	99.639485	46.357152
22	99	38	25.426	46	21	22.460	99.640396	46.356239
23	99	38	25.171	46	21	17.028	99.640325	46.35473
24	99	38	26.025	46	21	13.643	99.640562	46.35379
25	99	38	24.940	46	21	13.693	99.640261	46.353804
26	99	38	24.087	46	21	17.122	99.640024	46.354756
27	99	38	24.340	46	21	22.334	99.640094	46.356204
28	99	38	20.931	46	21	25.534	99.639148	46.357093
29	99	38	20.855	46	21	29.930	99.639126	46.358314
30	99	38	22.995	46	21	32.878	99.639721	46.359133
31	99	38	24.751	46	21	35.697	99.640209	46.359916
32	99	38	22.374	46	21	39.774	99.639548	46.361048
33	99	38	17.161	46	21	41.527	99.6381	46.361535
34	99	38	14.351	46	21	46.822	99.63732	46.363006
35	99	38	15.222	46	21	50.418	99.637562	46.364005
36	99	38	18.395	46	21	54.311	99.638443	46.365086
37	99	38	20.240	46	21	59.337	99.638956	46.366482
38	99	38	18.482	46	22	01.865	99.638467	46.367185
39	99	38	01.884	46	22	03.443	99.636912	46.367623
40	99	38	05.957	46	22	11.456	99.634988	46.369849
41	99	38	03.699	46	22	14.870	99.634361	46.370797
42	99	38	04.128	46	22	18.844	99.63448	46.371901
43	99	38	00.426	46	22	24.388	99.633452	46.373441
44	99	37	57.225	46	22	29.133	99.632563	46.374759
45	99	37	58.248	46	21	29.215	99.632847	46.374782

Техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлын явцын зургийг Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын тайланд дэлгэрэнгүй тусгав.

Техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлын явц:

Зураг 161. Нөхөн сэргээлт хийхээс өмнөх байдлууд

Зураг 162. Нөхөн сэргээлт хийж буй байдлууд

Зураг 163. Нөхөн сэргээлт хийж дууссаны дараах зургууд

Дүгнэлт: 2023 оны БОМТ-ний 7-р бүлэгт Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд Баянхонгор аймгийн БОАЖГазрын 2023 оны 5-р сарын 15-ны өдрийн 226 тоот Санал хүргүүлэх албан хүсэлтийн дагуу тус сумын 1-р багийн “ЗҮҮН ХОЛБООГИЙН ИШ” нэртэй газарт гар аргаар алт олборлогчдын ухаж эвдсэн 10.0 га газарт техникийн нөхөн сэргээлт хийхээр төлөвлөн уг ажилд 4 техник, 8 хүн ажиллаж, 22,523,593.0 төгрөг зарцуулан ажиллаа.

5.2. Компанийн зардлаар дүйцүүлэн хамгаалал хийсэн талбайнуудад хаягийн самбар байршуулах

- ✚ 2021 онд Бөмбөгөр сумын 1-р багийн Улаан жалга гэх газарт 5.0 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн газарт
- ✚ 2022 онд Бөмбөгөр сумын 1-р багийн Улаан жалга гэх газарт 5.0 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн газарт

- 2023 онд Бөмбөгөр сумын 1-р багийн Зүүн холбоогийн иш гэх газарт 10.0 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн газарт тус тус хаягийн самбар байрлуулахад 3 ажилтан, суудлын автомашин 1, хаягийн самбар 3ш, **237600 төг** зарцуулав.

Зураг 164. Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайнуудад хаягийн самбар байрлуулж буй нь

6. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Тухайн төслийн үйлдвэрлэлийн болон эрчимтэй сөрөг нөлөөллийн бүсэд иргэд, оршин суугчид, айл өрх, байгууллага байхгүй байна. Иймд нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө тусгагдаагүй болно.

7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

7.1. Төслийн талбайд орших Хүн чөлүүн хөшөөний хайсыг засварлан, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах

Хөхбулаг уурхайн 5-р биетийн отвалын замын зүүн хойд талд орших Түүх соёлын үл хөдлөх дурсгал болох Буган хөшөөний хашаа хайсыг $9 \times 6 = 54 \text{ м}^2$ хэмжээтэй болгон шинэчилж, хаягийн самбар байршуулав. Хашаа, хайсыг уурхайн дотоод нөөц бололцоогоор шинэчилсэн бөгөөд самбарт **79200 төгрөг** зарцуулсан бөгөөд уг ажилд 1 автомашин, 4 ажилтан оролцлоо.

Зураг 165. Буган хөшөөний хашаа хайсыг засаж, самбар байрлуулж буй нь

7.2. Төслийн талбайд шинээр илэрч буй хадны сүг зурагнуудын тооллогыг сумын Байгаль орчны мэргэжилтнүүдтэй хамтран зохион байгуулж, мэдээллийн санд оруулах

Тус компанийн ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайд хөшөө дурсгал 1, булш хиргисүүр 1, хадны зураг нь 2 газраас олдсон бөгөөд олон хэсгээс бүрдсэн цогцолбор байдлаар байгааг илрүүлэн тэмдэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулав.

- ✚ Уурхайн кемпийн талбайд ургаа хадан дээр 4 хэсэг сийлбэрээс бүтсэн, сүргээрээ байгаа янгир ямаа, хүн, үл мэдэгдэх олон дүрсүүд, мөн дангаараа байх янгир ямаа зэргийг сийлбэрлэж дүрсэлсэн байна. Энэ хүү хадны зураг байх хад нь байгалийн аясаараа өнгөн хэсэг нь хуурах, хажуу талаас цууралт үүссэн байна.

ЗУРАГ 166. КЕМПИЙН ТАЛБАЙД ОРШИХ ХАДНЫ БИЧЭЭС

- ✚ 5-р биет рүү явах замын зүүн талд орших багавтар уул толгодын ургаа хадны хэсгүүдэд уртаашаа 200м, өргөн 300м газрыг хамарсан өөр хоорондоо адилгүй хадны сийлбэр дүрсүүд, 1ш булш хиргисүүрийг олж тогтоон, тэмдэгжүүлэлт хийлээ.
- ✚ Эхний хэсэгт байх хадан цохионы энгэр ээвэр газрын хадны сийлбэрүүд нь бүдгэрсэн, нар салхины элэгдэлд өртөж, хад нь эмтэрч гэмтсэн байна. 2, 3 дахь хэсгийн хадны сийлбэрүүд нь дүрс тод элэгдэл гэмтэл бага хэдүй ч хадны өнгөн хэсэг хуурч байгаа байдал ажигдлаа. Ихэнхдээ сүргээрээ орших янгир ямаа, хүн, амьтан, тамганы дүрслэл, нүүдэл хийж буй дүрслэлүүд илүү тод байна. Эдгээр дүрсүүдийн ойр орчинд үл ойлгогдох дүрсүүд мөн их байна. Амьтад, хүн, янгир ямааг дүрслэхдээ амьтдынхаа бүх биеийг цоолборлож дүрслэхээс гадна амьтны биеийн тигээр хөвөөлөн цохиж бүтээсэн нь эдгээр сийлбэрүүд өөр өөр он цагийн үед бүтээгдсэн байгааг илтгэнэ.
- ✚ 5-р биет рүү замын зүүн талын хэсэгт орших булш хиргисүүр

Зураг 167. 5-р биетийн хойд талд орших хадны бичээст самбар байрлуулсан байдал

Зураг 168. Хадны бичээсүүд

ЗУРАГ 169. Булш, ХИРГИСҮҮР

Дүгнэлт: Кемпийн баруун хэсэгт орших хадны сийлбэрүүд нь нийт 4 чулуун дээр дүрслэгдсэн 4 хэсэг сийлбэрүүд байна. 5-р биет рүү явах замын зүүн талд 3 өөр газарт орших өөр хоорондоо зайтай байх хадан цохион дээр дүрслэгдсэн 10 гаруй хэсгээс бүрдэх хадны сийлбэрүүд байна. Хадны сийлбэрүүдийн дүрсийг авч архивлан хадгалав.

8. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

8.1. Техник технологийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг үйлдвэрийн цех, хэсгүүдэд ажлын байр тус бүрээр байршуулах, бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол шалгах, хянах

ХАБЭА-ны ажилтан Баяжуулах үйлдвэрийн цех хэсгүүдийн аюулгүй ажиллагааны заавруудыг шинэчлэн ажлын байран дээр нүдэнд ил харагдахуйц газарт байрлуулж, ажлын байр тус бүрийн ажуулгүй ажиллагааны зааварчилгааг шинэчлэн батлуулж мөрдөж ажиллаж байна. Мөн үйлдвэр болон уулын ажил явагдах үед тухай бүр ажлын байрны үзлэг шалгалтыг хийж байна.

ХАБЭА-ны мэргэжилтэн: Уурхай болон Баяжуулах үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад өдөр тутмын хяналт тавьж ажиллан, илэрсэн зөрчил дутагдлыг цахимаар байнга мэдээлэн хариу арга хэмжээ авч ажиллаж байна.

✚ Өдөр тутмын хяналтын талаар цахимаар мэдээлэл хүргэж буй байдлаас:

Насанбуян:

ХБҮйлдвэр болон Уулын ажил, ажилчдад ажлын байрны үзлэг шалгалт хийлээ. 1. Ажилчид нарядын дагуу ажил үүргээ гүйцэтгэж байна 2. ХАБ зөрчигдөөгүй хувцас хамгаалах хэрэгсэл, нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээ бүрэн өмссөн. ХБҮйлдвэрт 1. Ажлын байрны эмх цэгц зарим газарт алдагдсан. 2. Цахилгааны шит самбарууд онгорхой орхигдсон. Хүрж болохгүй гэсэн пайз тэмдэг байрлуулах шаардлагатай. 3. ХБҮйлдвэрийн бутлуурын конус хэсгийн ойр орчимд хаягдал төмрүүд хөглөрсөн. Эмх цэгцэнд оруулна уу. 4. Хаягдлын далангийн хаалт хашилтыг яаралтай босгож тавих. 5. Лабораториор ажилчид ажлын болон ажлын бус цагаар дэмий сэлгүүцэх, ам цангасан гэх шалтгаанаар орж цай, кофе уух зорилгоор чөлөөтэй орж гарч байна.

Зөвшөөрөлгүй хүн нэвтрэх хориотой хэсэг учраас энэ тал дээр @Уулын мастер @Т. Гарамбазар онцгой анхаарал тавьж дахиж ийм асуудал гарвал зөрчилд тооцож сахилгын арга хэмжээ авч ажиллаарай.

Насанбуян:

[@Уулын мастер](#) Воркшопын засварын хэсгийг УАА- Ажилчдад шаардлага тавьж эмх цэгцэд оруулна уу

Насанбуян:

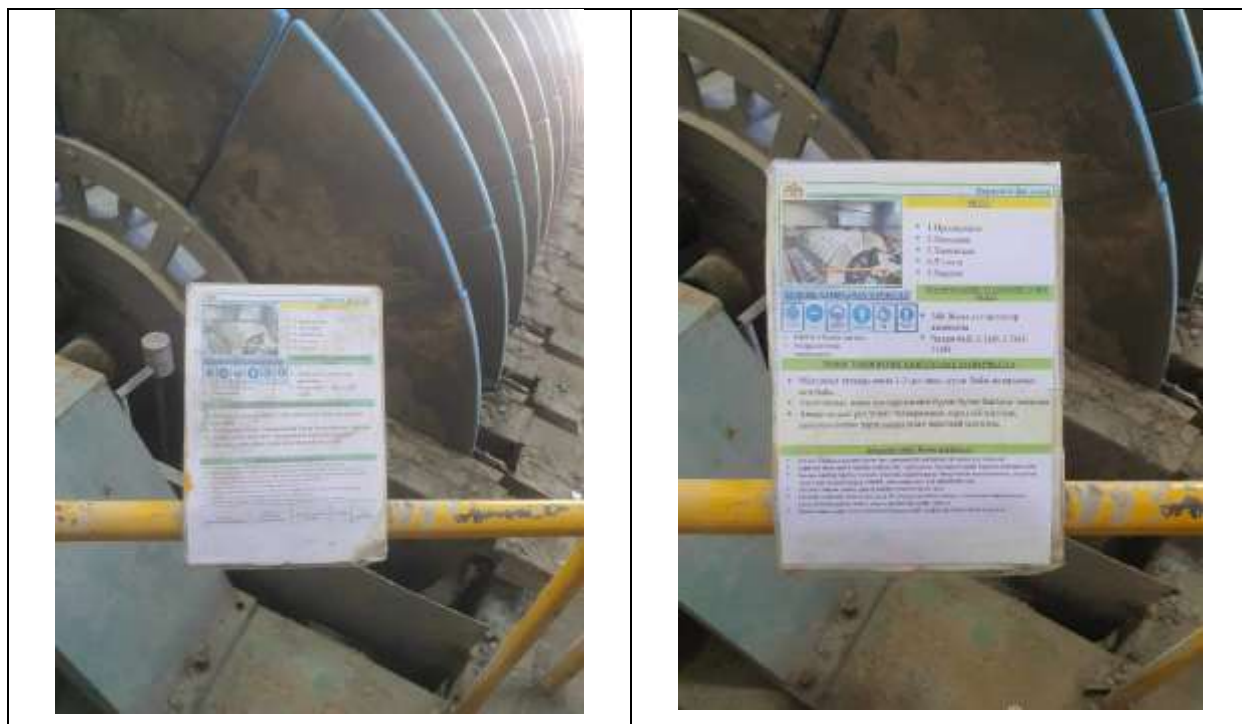
ХБҮ, УАА-ын өдрийн ээлж болон шөнийн ээлжын ажилчдад ажлын байрны үзлэг шалгалт, хяналт тавьж ажиллаа. 1. Ажилчид нарядын дагуу ажил үүргээ гүйцэтгэж байна. 2. Хаягдал дамжуулах шланк задарснаас болж засварын ажил явагдаж байна 3. ХАБ зөрчигдөөгүй ажилчид хоорондоо уялдаа холбоо сайтай ажиллаж байна. 4. УАА-ын өөрөө буулгагч машины дугуйг солих үед Домкрат нь доошоо алддаг, бусад домкратын ажиллагаа хэвийн бус! Домкратаар өргөсөн үед дугуй солих болон машин доогуур ямар нэг засвар үйлчилгээ хийх үед хүний дээрээс алдах эрсдэлтэй байгаа учир яаралтай шинийг захиж өгнө үү.

2

Кэмп гал тогоо хоол үйлдвэрлэлийн хэсэгт 1т: Filter ус шүүгчийн хэрэглээний хугацаа дуусаж усаа шүүхээ больсон тул Filter солих. 2т: Хөргүүр болон хөлдөөгчний үлээгч сэнсний төхөөрөмж халаж доголдох болсон тул үзлэг оншилгоо хийж яаралтай засвар үйлчилгээ хийлгэх.

Насанбуян:

ХБҮйлдвэрийн шөнийн ээлжийн ажилчдад хяналт тавьж ажиллаа. 1. Ажилчид нарядын дагуу ажил үүргээ гүйцэтгэж байна. 2. Хувцас хамгаалах хэрэгслээ бүрэн гүйцэт өмссөн. 3. Ажлын байрны эмх цэгц алдагдаагүй. 4. ХАБ-ын ямар нэг зөрчил илрээгүй. 5. ИТА-ны удирдлага доор уялдаа холбоо сайтай ажиллаж байна.

Зураг 170. Тоног төхөөрөмжийн аюулгүй ажиллагааны зааврыг шинэчилсэн байдал

Зураг 172. Гал унтраагуурыг байрлуулж буй нь

8.3. Галын хорны ажиллагааг тогтмол шалгаж карт хөтлөлтийг тогтмолжуулан тэмдэглэл хийж байх

Тайлангийн хугацаанд галын хорны пайз **30ш-ийг 99000 төгрөгөөр** захиалан авч, үйлдвэр болон засварын цехэд байх гал унтраагууруудад хяналтын пайз хийж, сар бүр гар унтраагуурыг шалган тэмдэглэл хийж байна.

Зураг 173. Гар унтраагуурын хяналтын пайз

8.4. Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх багаж хэрэгслийн галын сарайн засвар хийх /багаж хэрэгслийн нөхөн бүрдүүлэлт хийх/

Уурхайн хэмжээнд нийт 5 галын сарай байгаа бгөөд ШТС-ын дэргэд байрлах болон баяжуулах үйлдвэрийн дотор байрлах галын сарайнуудыг засварлан, багаж хэрэгслүүдийг будаж нөхөн бүрдүүлэлт хийв.

Зураг 174. Галын сарайд багаж хэрэгсэл байрлуулж, шинэчилсэн байдал

8.5. Галын хорны тэмдэг тэмдэглэгээ хийж байршуулах

Баяжуулах үйлдвэр болон засварын цех, ажилчдын амрах байр, гэрүүдэд байрлуулсан гал унтраагуурын хэвийн ажиллагааг шалган тэмдэглэх пайзыг гал унтраагуурт зүүж, сар бүр хянаж тэмдэглэл хөтөлж байгаа бөгөөд гар унтраагуур байрлуулсан газарт галын хорны тэмдэг тэмдэглэгээ бүрэн байрлуулсан.

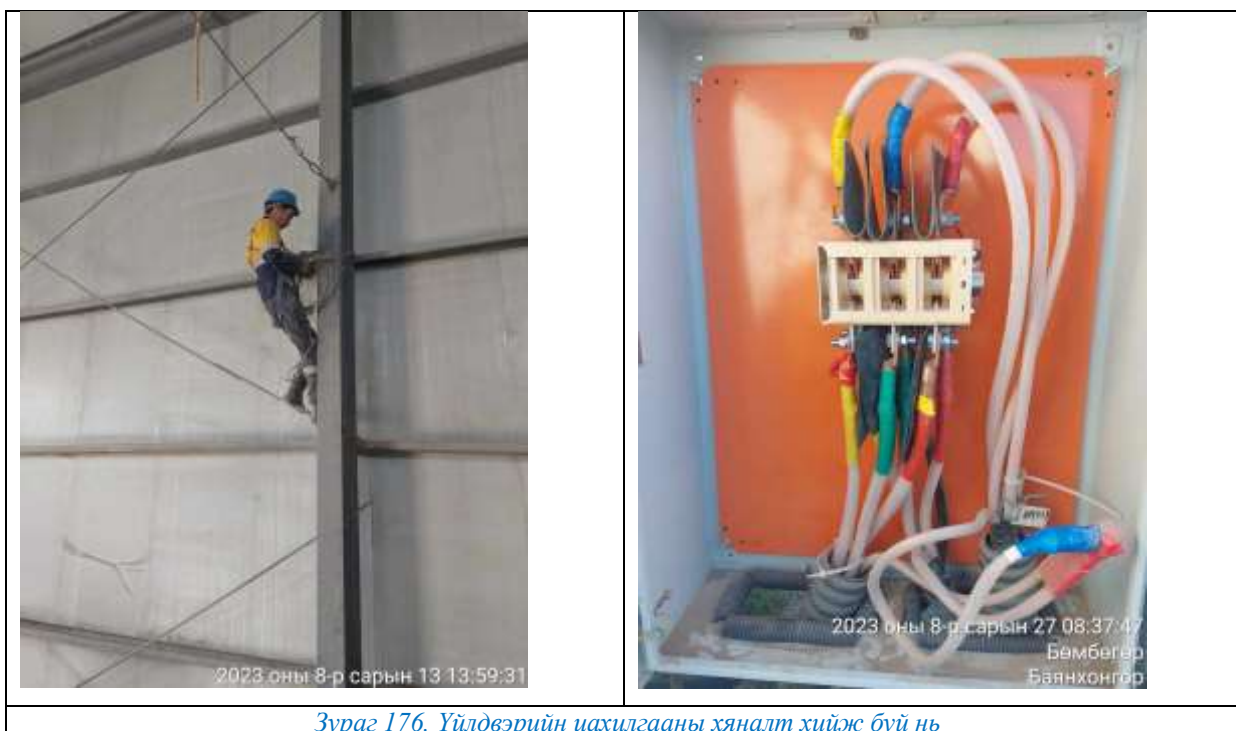

Зураг 175. Галын хорны тэмдэг, тэмдэглэгээг байрлуулсан байдал

8.6. Үйлдвэрийн дотоод цахилгаан сүлжээний бүрэн бүтэн байдалд үзлэг, засвар үйлчилгээ хийх

Баяжуулах үйлдвэрийн дотоод цахилгаан сүлжээний холболтын бүрэн бүтэн байдлыг үйлдвэрийн цахилгаанчин болон цахилгааны инженер байнгын хяналт тавин ажиллаж, шаардлагатай үед засвар үйлчилгээг хийж гүйцэтгэж байна.

Зураг 176. Үйлдвэрийн цахилгааны хяналт хийж буй нь

8.7. 2023 оны Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг батлуулан хэрэгжүүлж ажиллах

Хөхбулаг уурхай болон Баяжуулах үйлдвэрийн 2023 оны Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг Онцгой байдлын ерөнхий газрын дэргэдэх Уул уурхайн аврах 09 дүгээр ангийн цахим хаягаар илгээн хянуулж, захирагчаар батлуулан хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулан ажиллаж байна.

Зураг 177. Төлөвлөгөө батлуулсан байдал

8.8. Байгалийн аюул, гамшигийн үед авах арга хэмжээний талаар мэдээлэл ажилчдад өгөх, урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж гаргах

2023 онд Уулын ажил болон Баяжуулах үйлдвэрийн үйл ажиллагаа тогтвортой явагдаагүй бөгөөд тайлангийн хугацаанд байгалийн аюул, гамшигт үзэгдэл болоогүй. Мөн уурхайн хэмжээнд цаг агаарын урьдчилан сэргийлэх мэдээг [weather man](#) гар утасны апп болон facebook- цахим орчины мэдээллээс авч ажилчдын групп чатуудаар нийт ажилчдад хүргэж ажиллаж байна.

8.9. Өвлийн улиралд үйлдвэрийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулах нөхцөл байдлаар хангах, хөлдөлт үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах

Уурхайн хэмжээнд халаалтын 3 нам даралтын зуух ажилладаг бөгөөд галчаар нийт 12 ажилтан ажиллаж, халаалтын шугам сүлжээний бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьж, хавар, намрын улиралд шугам сүлжээний их засварын ажил хийж гүйцэтгэсэн. 2023 оны 1-р сараас хаврын халаалт дуустал халаалтын ажиллагаа хэвийн явагдсан. 10-р сарын 1-ээс галч болон тусдах ажилд чыг ажилд нь оруулж өвлийн улиралд бэлдэх шуам сүлжээнүүдийн засварын ажил хийх, мөн нүүрсний татан авалтуудыг хийж, халаалт хэвийн байна.

8.10. Химийн бодис хадгалах аглуулах, шинжилгээний өрөөнд эмийн сан болон галын хорыг стандартын дагуу байршуулах

Химийн бодис хадгалах агуулахад 2ш, шинжилгээний өрөөнд 1ш эмийн сан [363000](#) төгрөгөөр авч байрлуулан, шинжилгээний өрөөнд нийт 4ш галын хор, химийн бодисын агуулахад 2ш галын хор байрлуулаад байна.

Зураг 178. Химийн бодис хадгалах агуулахад байрлуулсан эмийн сан

Зураг 179. Шинжилгээний өрөөнд байрлуулсан эмийн сан, галын хор

Зураг 180. Химийн бодис найруулах хэсгийн эмийн сан

8.11. Химийн бодисын аюулгүй ажиллагааны самбар, тэмдэг тэмдэглэгээг шинээр хийлгэж байршуулах

Баяжуулах үйлдвэрийн химийн бодис найруулах хэсэгт 2 ш самбар, шинжилгээний өрөөнд химийн бодисын аюулгүй ажиллагааны самбар 2ш-ийг нүдэнд харагдахуйц газар байрлуулсан. Нийт 4ш самбар, **132000 төгрөг** зарцуулсан.

Зураг 181. Химийн бодисын аюулгүй ажиллагаанб самбар байрлуулсан байдал

Зураг 182. Химийн бодисын тэмдэг, тэмдэглэгээ байрлуулсан байдал

8.12. Химийн бодис хадгалах агуулахуудыг засварлаж, стандартын дагуу тохижуулах /агуулах нь тухайн бодисын ХАЛМ-д заасан шингээгч материалаар /зориулалтын шингээгч, хуурай элс, тогтворжуулагч гэх.мэт/ хангагдсан байна/

Манай компани нь **MNS 6458:2014** стандартын дагуу химийн бодисын агуулахыг барьж байгуулан химийн бодис тус бүрийг ангилан хадгалж байна.

- ✚ Химийн бодис хадгалах агуулахын дээврийн засвар хийж, борооны ус орохоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авав.
- ✚ 2 агуулахад хадгалагдаж буй химийн бодисуудыг стандартын дагуу тусгаарлалт хийж, зориулалтын тавиур тавьж бодисуудыг хурааж цэгцлэв. Мөн гэрэлтүүлэг шинээр тавьсан. Эмийн сан 2 ш, шаардлагатай үед холбоо барих ажилчдын утасны дугаар, химийн бодисын ХАЛМ, хаяг зэргийг шинээр байрлуулан тохижуулах ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Шинжилгээний өрөөний 2 агуулахыг цэгцлүүлж цэвэрлүүлэх арга хэмжээ авсан.
- ✚ Баяжуулах үйлдвэрийн химийн бодис найруулах хэсэг, химийн бодисын агуулах, шинжилгээний өрөөнд тус тус химийн асгаралтаас хамгаалах иж бүрдлүүдийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж, шинээр 1ш асгаралтаас хамгаалах иж бүрдэл авч бүрэн болгон, үйлдвэрийн баяжуулагч инженерт хүлээлгэж өглөө. Мөн ашиглах заарыг танилцуулав. Нийт **330000 төгрөг** зарцуулсан.

Зураг 183. 1-р агуулахыг тохижуулж буй нь

Зураг 184. 2-р агуулахыг цэгцэлсэн байдал

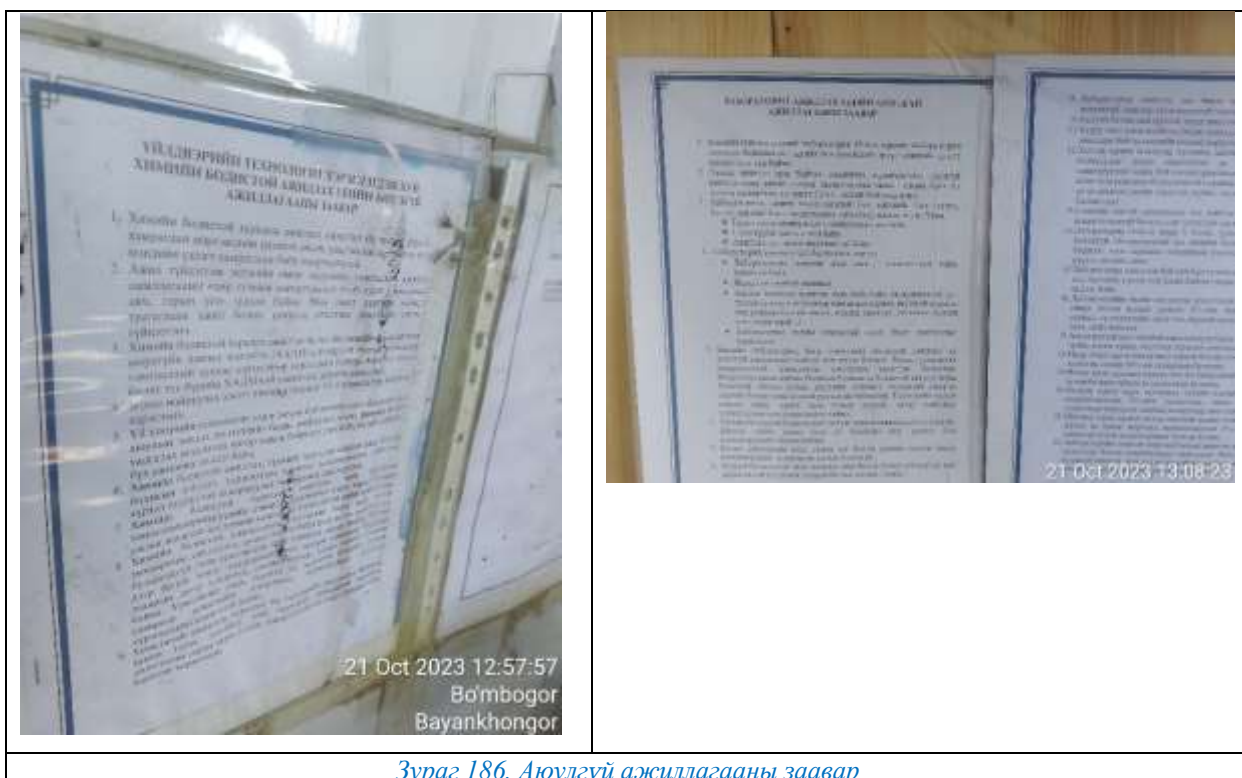

Зураг 185. Химийн асгаралтын иж бүрдлүүд

8.13. Химийн хорт бодистой харьцах үеийн өдөр тутмын зааварчилгааг батлуулж, цех хэсгүүдэд байршуулах

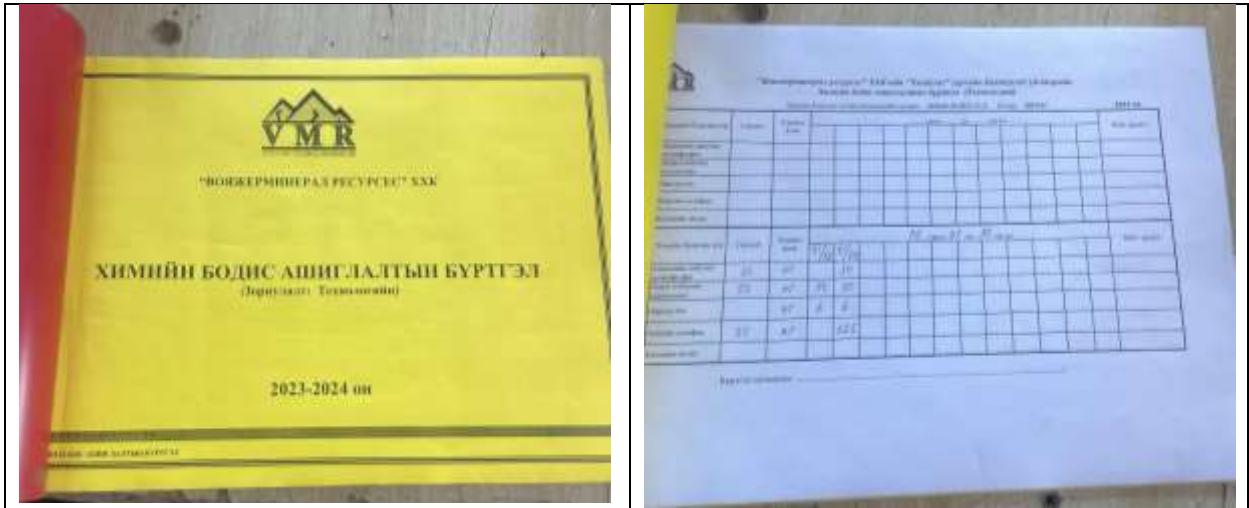
✚ Баяжуулах үйлдвэрийн химийн бодис найруулах хэсэг, шинжилгээний өрөө, химийн бодис хадгалах агуулахуудад химийн бодистой харьцах өдөр тутмын зааварчилгааг шинээр боловсруулан нүдэнд ил харагдахуйц газар байрлуулан ажиллаж байна.

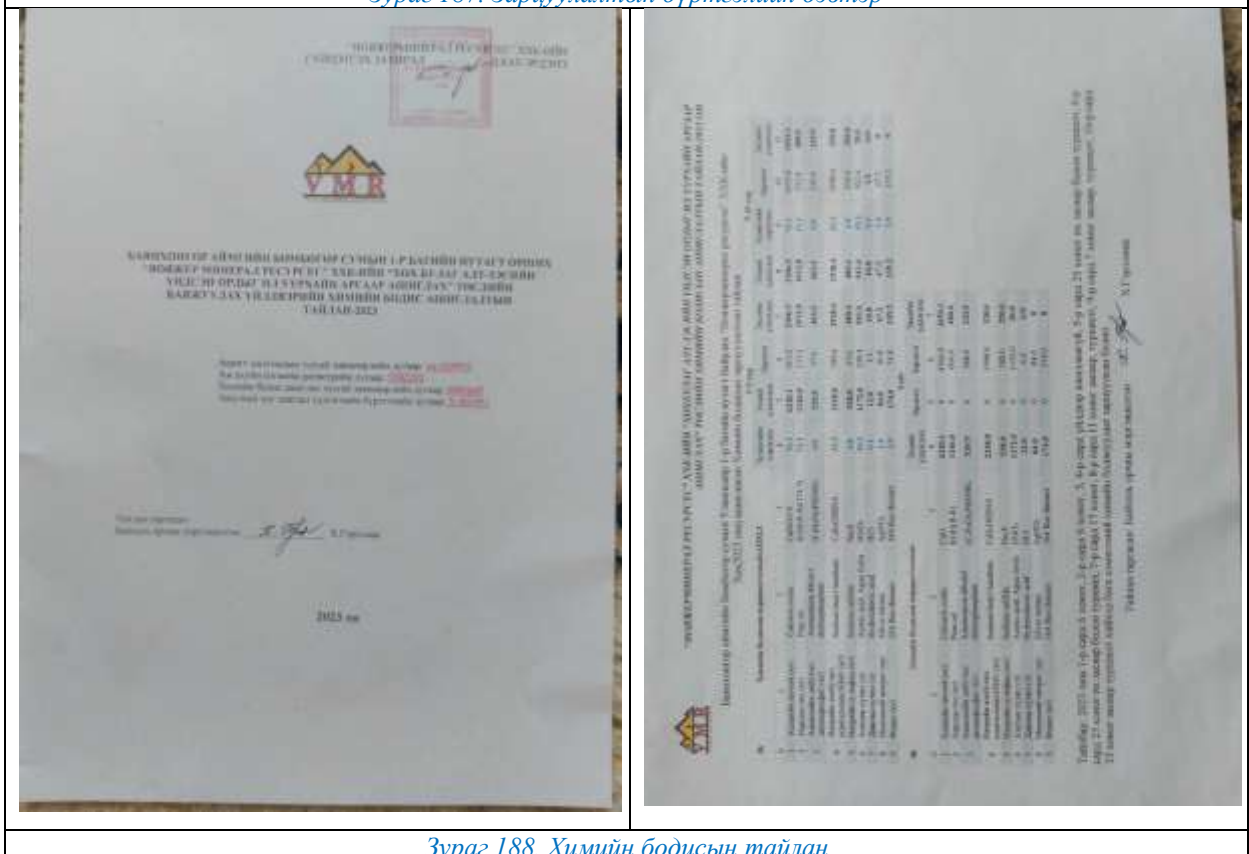
Зураг 186. Аюулгүй ажиллагааны заавар

8.14. Химийн бодисын зарцуулалтын бүртгэлийг өдөр бүр хөтлөх, зарцуулалтын тайланг хугацаанд нь гаргах, дээд байгууллагад химийн бодисын зарцуулалтын тайланг хүргүүлэх

- ✚ Баяжуулах үйлдвэрийн технологи болон шинжилгээнд хэрэглэж буй химийн бодисын зарцуулалт хөтлөх бүртгэлийн дэвтэр хэвлэн өгч, зарцуулалтыг өдөр бүр хөтөлж байх заавар өгч ажиллаа.
- ✚ Химийн бодисын тайланг хуулийн хугацаанд гаргаж дээд байгууллагад хүргүүлэв.

Зураг 187. Зарцуулалтын бүртгэлийн дэвтэр

Зураг 188. Химийн бодисын тайлан

8.15. Химийн бодис хадгалах агуулахын хаяг шинээр хийлгэж байршуулах

- ✚ Баяжуулах үйлдвэрийн химийн бодис хадгалах 2 агуулах, үйлдвэрт химийн бодис найруулах хэсэгт 2 хаяг, 4ш хаяг шинээр захиалан хийлгэж байршуулав. Нийт **66000 төгрөг** зарцуулав.

Зураг 189. Хаяг байрлуулсан байдал

8.16. Үйлдвэрт хэрэглэгдэж буй химийн бодисын хор аюулгүйн лавлах мэдээллийг бодис бүрээр шинэчлэн хийж нүдэнд ил харагдахуйц байршуулах /ажилтан нэг бүр тухайн бодис, хольц, хаягдлыг үстгах аргачлал, тээвэрлэх арга зэргийг сайтар үншиж танилцан мөрдөх/

- ✚ Баяжуулах үйлдвэрийн технологит 4 төрлийн химийн бодис, шинжилгээнд 5 төрлийн химийн бодис ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй бөгөөд химийн бодис тус

бүрийн ХАЛМ-ийг шинэчилэн боловсруулж, уурхайн ерөнхий инженерээр батлуулан химийн бодисын агуулах, шинжилгээний өрөө, баяжуулах үйлдвэрийн химийн бодис найруулах хэсэгт тус тус байрлуулан ажиллаж байна.

Зураг 190. Химийн бодис тус бүрийн ХАЛМ байрлуулсан байдал

8.17. Аюултай хог хаягдлын агуулахад тэмдэг тэмдэглэгээ хийх, гэрэлтүүлэг болон лангуутай болгох, хог хаягдлыг стандартын дагуу хаягжуулж хадгалах

- ✚ Аюултай хог хаягдлын агуулахыг хаягжуулан, аюултай хог хаягдлын сав баглаа боодлыг ангилан цэгцэлж стандартын суурь тавьж хураан, агуулахын дээврийг борооны ус орохоос сэргийлэн засварлаж, тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулав.

Зураг 191. Аюултай хог хаягдлын агуулахыг цэгцэлсэн байдал

8.18. Аюултай хог хаягдлаа тээвэрлүүлэх гэрээ байгуулан, хуримтлал үүссэн үед тээвэрлэлт хийлгэх, аюултай хог хаягдлын тайланг хугацаанд нь гаргаж дээд байгууллагад хүргүүлэх

- ✚ Аюултай хог хаягдал тээвэрлүүлэх Т-23/011, VMR-05/23 тоот гэрээ, Аюултай хог хаягдал шилжүүлэх Ш-23/011, VMR-04/23 тоот гэрээнүүдийг Цэцүүх трейд ХХК-тай байгуулан ажиллаж байна. Аюултай хог хаягдлын тайланг хуулийн хугацаанд БОАЖ-ын яаманд хүргүүлээд байна.

Зураг 192. Аюултай хог хаягдал хүлээлгэн өгсөн баримтууд болон тээвэрлэж буй нь

8.19. Химийн бодисын болзошгүй осол, аваарын үед ажиллах ослын төлөвлөгөөг боловсруулан холбогдох чиглэлийн үлсын байцаагчаар батлуулан мөрдөж ажиллана.

Төлөвлөгөөг боловсруулсан боловч батлуулаагүй болно.

8.20. Хаягдлын далангийн байгууламжид ажлын байрны үзлэгийг тодорхой давтамжтайгаар хийх, шүүрэл алдагдсан тохиолдолд яаралтай арга хэмжээ авч засварлах

Баяжуулах үйлдвэрийн дарга болон ажилчдад хаягдлын далангийн байгууламжийн бүрэн бүтэн байдалд байнгын үзлэг шалгалт хийж байх үүрэг өгч ажилласан ба тайлангийн хугацаанд хаягдлын далангаас шүүрэл үүсээгүй байна.

Зураг 193. Хаягдлын далан

8.21. Хаягдлын далангийн байгууламжид усны байгууламжийн мэргэжлийн байгууллагаар жил бүр нарийвчилсан үзлэг шалгалт (хулдаасны бүрэн бүтэн байдал, далангийн захын хэсгээр зутан дүүргэлтийн хэмжээ хэтэрсэн эсэх, далангийн үндсэн хэсгийн бат бэх) хийлгэх

2023 онд Баяжуулах үйлдвэр нь тогтмол үйл ажиллагаа явуулаагүй тул хагдлын далангийн байгууламжинд Мэргэжлийн байгууллагын үзлэг шалгалт хийлгээгүй бөгөөд хаягдлын далангийн үлдэгдлээс 1 удаа дээж авч ХАНЛАБ итгэмжлэгдсэн лабораториор MNS5850:2019 стандартаар шинжлүүлсэн болно. Хаягдлын багууламжид зутан дүүргэлт хэтрээгүй хэвийн байна. /Дээрх зургаас тодорхой харагдана/ Шинжилгээний дүгнэлтээр ЗДХ-ээс хэтэрсэн үзүүлэлт байхгүй байна.

ХАНЛАБ ХХК
 Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 17-р хороо, Богд Жалзандамба
 гууламж 3/6 тоот, Хан Рашань компанийн байр
 Утас: 701.99968, 99995316
<http://www.khanlab.mn>

ИТЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

ЗАХИАЛГА №: 2023/1325-2

ЗАХИАЛАГЧИЙН НЭР: **ВОЯЖЕР МИНЕРАЛС РЕСУРС ХХК**

Хөрс, I

№	ЛАБОРАТОРИЙН ДЭГЛЭЭ	ДЭЭЖИЙН ДУГААР	ДЭЭЖИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ	ЭЛЕМЕНТ, %										ЭЛЕМЕНТ, мг/кг				Хөрс, I	
				Na	Ca	Mg	K	Fe _{total}	As	Ba*	Be	Bi	Cd						
1	J-15535	№3 Хаяглалт овоого Угилдврийн хаягдал	өрс	2.24	4.91	0.99	2.36	2.94	16.39	856.1	1.80	<10.0	<1.0	20.00	-	-	-	-	2.00
				MNS5850:2019															

№	ЛАБОРАТОРИЙН ДЭГЛЭЭ	ДЭЭЖИЙН ДУГААР	ДЭЭЖИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ	ЭЛЕМЕНТ, мг/кг																		
				Co	Cr	Cu	La	Li	Mn	Mo	Ni	P	Pb									
1	J-15535	№3 Хаяглалт овоого Угилдврийн хаягдал	өрс	12.34	32.95	39.52	28.83	21.54	505.2	<5.0	14.72	528.5	7.79	50.00	150.0	100.0	-	-	5.00	150.0	-	170.0
				MNS5850:2019																		

№	ЛАБОРАТОРИЙН ДЭГЛЭЭ	ДЭЭЖИЙН ДУГААР	ДЭЭЖИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ	ЭЛЕМЕНТ, мг/кг																		
				Sb	Se	Sr*	Ti	V	Y	Zn	Zr*											
1	J-15535	№3 Хаяглалт овоого Угилдврийн хаягдал	өрс	<10.0	<5.0	550.6	2752	61.35	9.82	52.56	57.43	809.0	-	-	150.0	-	-	-	-	-	-	-
				MNS5850:2019																		

Чанарын мөнөөр: Д. Пүрэвжаргал

Соригтын гу дун үнэмэлт тухайн доохи хэргийг дуудуулах асуудлыг манай лаборатори хариуцахгүй болно.

ХҮЛЭЭН АВСАН ОГНОО: 2023.08.21
 ШИНЖИЛЭН ОГНОО: 2023.09.04

ДЭЭЖ БОЛБЕСРУУЛАЛТ: хийгдсэн.
 ХУУДАСНЫ ТОО: 1

Хамгийн амжилттай танил талархсан.

Хуудан 1-4

Зураг 194. Хаягдлын шинжилгээний дүгнэлт

8.22. Эргэлтийн усан сангийн шугам хоолой, насосны бүрэн бүтэн байдлыг байнга хянах, шүүрэлт үүссэн тохиолдолд яаралтай арга хэмжээ авах

- ✚ Эргэлтийн усан сангийн шугам хоолойны бүрэн бүтэн байдалд худгийн насосчин болон үйлдвэрийн ээлжийн ажилчид байнгын хяналт тавьж ажиллаж байгаа бөгөөд тайлангийн хугацаанд шүүрэлт үүсэх, эвдрэл гэмтэл гараагүй байна.

9. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хог хаягдлын хяналт, удирдлага, зохион байгуулалт

Хог хаягдлаа хэрхэн бага ялгаруулах, ангилах, ялгах талаар сургалтыг ажилчдад байгуулна. Уг уурхай нь 50-71 ажилчидтай ажилласан бөгөөд нэг ажилчнаас хоногт дунджаар 0.3 кг ахуйн хатуу хог хаягдал гарна гэж үзвэл хоногт 21.3 кг, жилд 5.0 тн нийт хаягдал гарна. Уурхай болон баяжуулах үйлдвэрээс гарах хаягдлыг ангилж ахуйн хогтой хамт түр хадгалах ба орон нутгийн Захиргааны байгууллагатай байгуулсан гэрээний дагуу тээвэрлүүлэх ажлыг зохион байгуулав.

Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад химийн хорт бодисын сав баглаа боодлын хаягдал гарсаныг тусгай агуулахад хадгалан, Мэргэжлийн эрх бүхий байгууллагад хүлээлгэж өгөв. Технологийн бус, сонор сэрэмжгүй, сахилга хариуцлагагүй үйл ажиллагааны улмаас хаягдлын далан шүүрэх, нефтийн бүтээгдэхүүн алдагдаж, хөрс, ус агаар орчныг бохирдуулах болзошгүй байдлаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнүүдийг сайтар төлөвлөж ажиллана.

Үйлдвэрийн ашиглалтын ажлын үед ашиглагдаж буй машин, тоног төхөөрөмжүүдэд зохих хуваарийн дагуу техникийн үйлчилгээ хийх үед ажилласан тос, тосолгооны хаягдал материалыг тусгай саванд хийж түр цэгт хадгалж байна.

Үйлдвэрийн суурингаас гарах ахуйн зориулалтаар хэрэглэсэн бохир ус, шингэн хаягдал орчныг бохирдуулах нөлөөтэй.

Хог хаягдлыг цэвэрлэх, зайлуулах арга хэлбэр:

Тус үйлдвэрийн ашиглалтын үйл ажиллагаанаас гарах хаягдлын сангийн хатуу хаягдлыг жилд 1 удаа түрж хаягдлын далангийн нөхөн сэргээлтэд эргүүлэн ашиглана.

Үйлдвэрийн гаралтай металл хаягдлыг тусгай талбайд хурааж, тээвэрлэж, 2-догч түүхий эд болгон борлуулах арга хэмжээг авна.

Мөн ажиллагсдын байрлах байрнаас хатуу хог хаягдал гарна. Үүнийгээ гэрээ байгуулан тогтмол хугацаанд хогийн цэгт тээвэрлүүлж, гарсан зардлыг бүрэн барагдуулж ажиллана.

Шингэн хаягдал цэвэрлэгээ, арга хэлбэр, зайлуулалт:

Тус үйлдвэр нь үйлдвэрлэлийн зориулалтаар усыг хэрэглэхдээ эргүүлэн ашиглах процессоор хэрэглэнэ. Ахуйн шингэн хаягдлыг тусгай бэлтгэсэн нүхэнд хаяхын зэрэгцээ бие засах газрыг эрүүл ахуйн талаас нь стандартын шаардлага хангахуйц ус нэвчихгүй мемберан дэвсэж доторлосон бохир хаях цэгт нийлүүлж, Мэргэжлийн байгууллагатай бохир ус зайлуулах гэрээ байгуулан ажиллаж байна.

9.1. Ахуйн хог хаягдал хадгалах цэгийн хаягийг шинэчлэх, хог хаягдлыг бууруулах, ангилах, дахин ашиглах, зүй зохистой хаях дадал зуршлыг хэвшүүлэх сургалт зохион байгуулах

- ✚ Хаягдал бохир усны цэг, хог хаягдлын тэмдэгийг шинэчилсэн. Нийт **95700 төгрөг** зарцуулав.

- ✚ Уурхайн нийт ажилчдад Хүний нөөцийн менежер, ХАБЭА-ны инженер нартай хамтран “Хог хаягдлыг ангилах, хадгалах, ашиглах” сэдвээр сургалт зохион байгуулав.

Зураг 195. Шинэчилсэн хаяг болон тэмдэг

Зураг 196. Уурхайн ажилчдын сургалт

9.2. Хог хаягдлыг цуглуулах савыг битүүмж сайтай хийх, оффис, автозогсоол зэрэг газарт байрлуулах

Уурхайн санхүүгийн хүндрэлээс шалтгаалж шинээр хог хаягдлын сав суурьлуулаагүй. Хуучин хог хаягдлын савыг будаж, засвар үйлчилгээ хийсэн. Баяжуулах үйлдвэр, засварын цех, ажилчдын амрах газруудад тамхи татах цэгийн тэмдэг тэмдэглэгээ, хог хаягдлын саваар бүрэн хангагдсан байна.

Зураг 197. Тамхи татах цэг болон хогийн сав байрлуулсан байдал

9.3. Нийтийн бие засах газар болон ахуйн бохирын байгууламжийн орчинд ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг тогтмол хийх

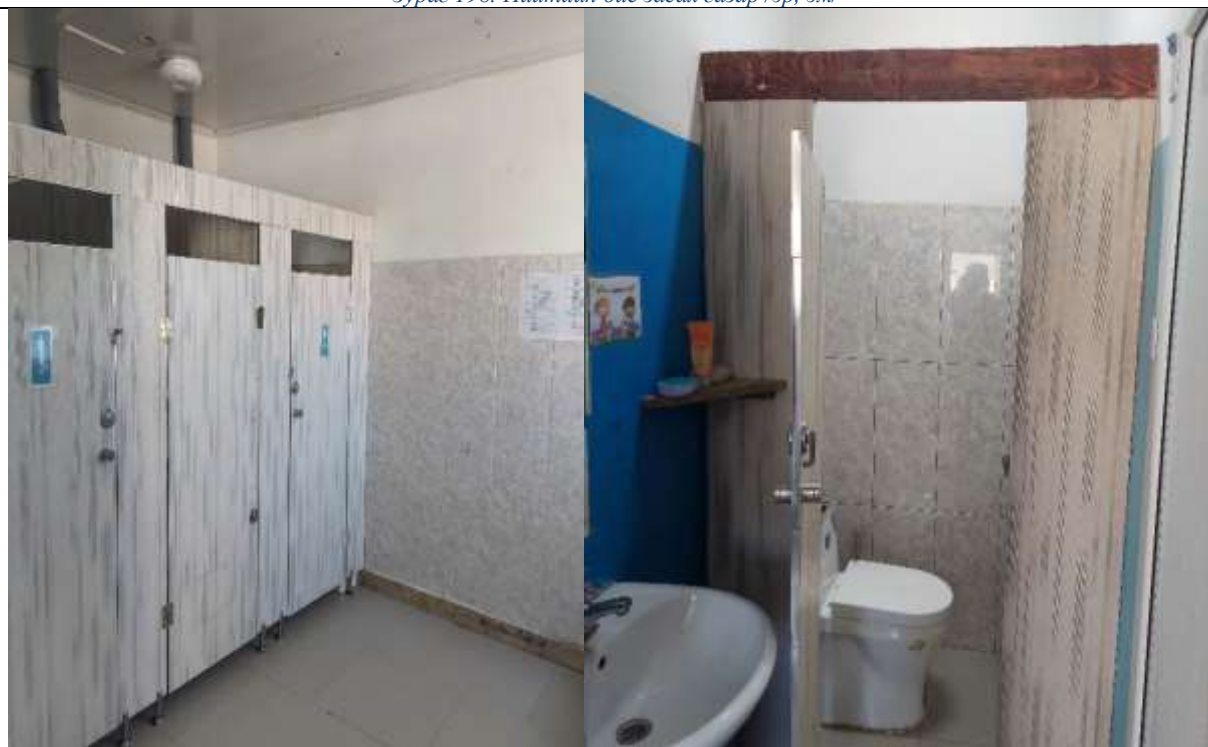
Манай компани нь Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2019 оны 10 сарын 21-ний өдрийн А/124 тоот захиармжаар Хөх булгийн уурхайн хог хаягдал, бохир ус зайлуулах цэгийг тогтоолгон мөрдөн ажиллаж байна. Уурхайн хэмжээнд нийтийн ариун цэврийн газрыг цогцоор нь шийдсэн бөгөөд эрэгтэй, эмэгтэй ОО, усанд орох шүршүүр, саун, угаалгын газар, гар нүүрийн

угаагуур зэргээс бүрдэнэ. Бохир ус хадгалах цооногийг стандартын дагуу барьж байгуулан хөрсөнд нэвчихээс сэргийлсэн геомемберанан доторлогоотой, бохир соруулах тусгай цооног, агааржуулалтын хоолой гаргаж битүүмжлэлийг хангасан ба үйлчилгээний ажилтан бүрэн бүтэн байдлыг хариуцан ажиллаж байна. Ахуйн ашиглалтаас гарсан бохирыг Баянхонгор аймгийн “Чандмань Баянхонгор” ХХК-тай Бохир ус татан зайлуулахад хамтран ажиллах №2023/15 дугаар бүхий гэрээ байгуулан **11тн бохир** соруулуулаад байна. Уг гэрээт ажилд **990000 төгрөг** зарцуулсан. ОО-ын ариутгал, цэвэрлэгээг үйлчилгээний ажилчид хариуцаж 7 хоногтоо 1 удаа их цэвэрлэгээ хийж хэвшсэн. Үйлчилгээний ажилчдыг 7 хоног бүр цэвэрлэгээний хэрэгсэл болон ариутгалын бодис, багаж хэрэгслээр ханган, ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэн ажиллаж байна.

Зураг 198. Нийтийн бие засах газар /эр, эм/

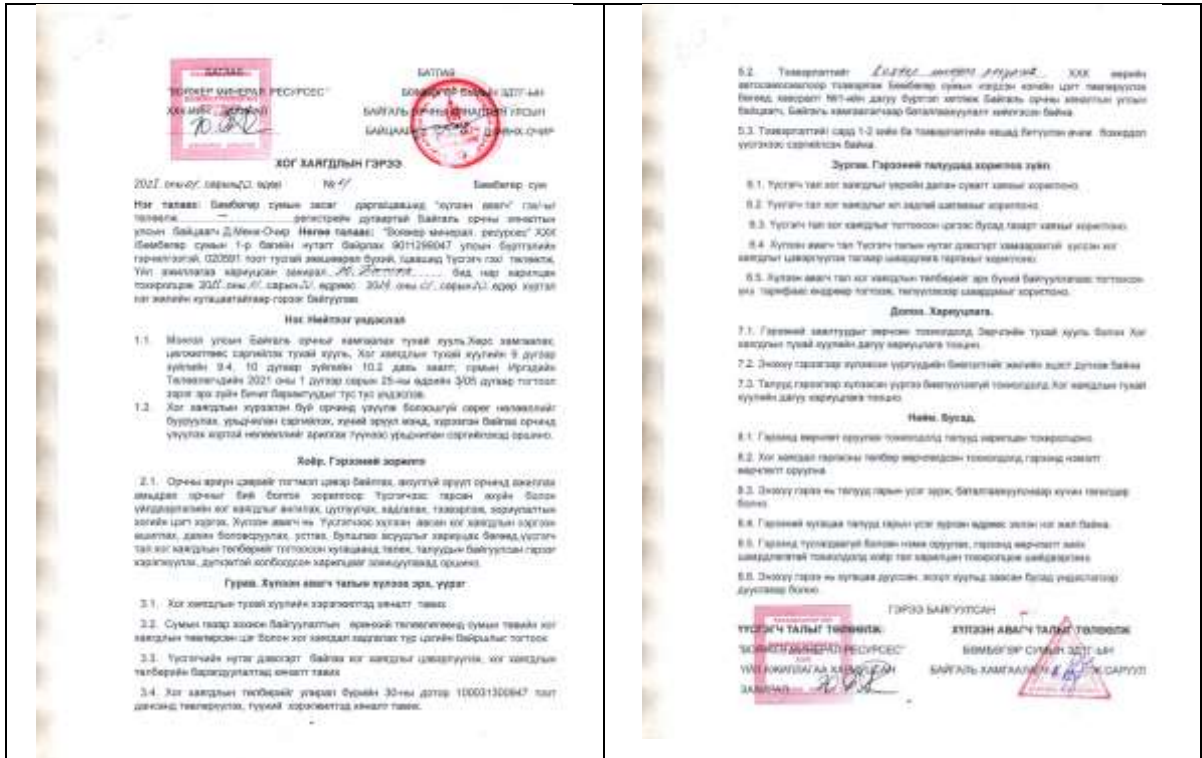
Огноо/Date: 2023.09.28 14:45:25				
Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction Information Журналын/Journal No: 23384678				
Системийн огноо/System Date: 2023.09.28 14:45:25				
Дт/From	IBAN/Дансны/ Картын дугаар (BAN)/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханца/Rate
	5111037360	ВОЯЖЕР МИНЕРАЛ РЕСУРСЕС	990,000.00 MNT	1.00
/ Есөн зуун ерэн мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр/Bank Name	Дүн/Amount	Ханца/Rate
	05	Хяан Банк - Хаан банк	990,000.00 MNT	1.00
	IBAN/Дансны/ Картын дугаар (BAN)/Account/Card Number	Нэр/Name		
	0225031142	ЧАНДМАНЬ БХР ХХК		
Туйлгээний утга/Transaction description: ЕВ-Бөхир соруулах гараат аж РД:5502292				
Харилцагч танд баарлалаа./Thank you to our customers.				

Зураг 201. Цэвэрлэгээ, ариутгал хийж буй нь

9.4. Орон нутагтай хог хаягдлын үйлчилгээний төлбөрийн гэрээ хийж төлбөрийг төсөвт төвлөрүүлнэ.

- ✚ Ахуйн хог хаягдлын гэрээ – 2023.01.20 №01
- ✚ Тайлангийн хугацаанд 4 удаагийн тээвэрлэлт хийж Бөмбөгөр сумын БОХУБ болон Байгаль хамгаалагчид мэдэгдэн, хогийн цэгт төвлөрүүлсэн.
- ✚ Хог хаягдлын төлбөрт 1-3-р улирлын төлбөр болох **1,800,000.00 төгрөгийг** төсөвт төвлөрүүлээд байна.

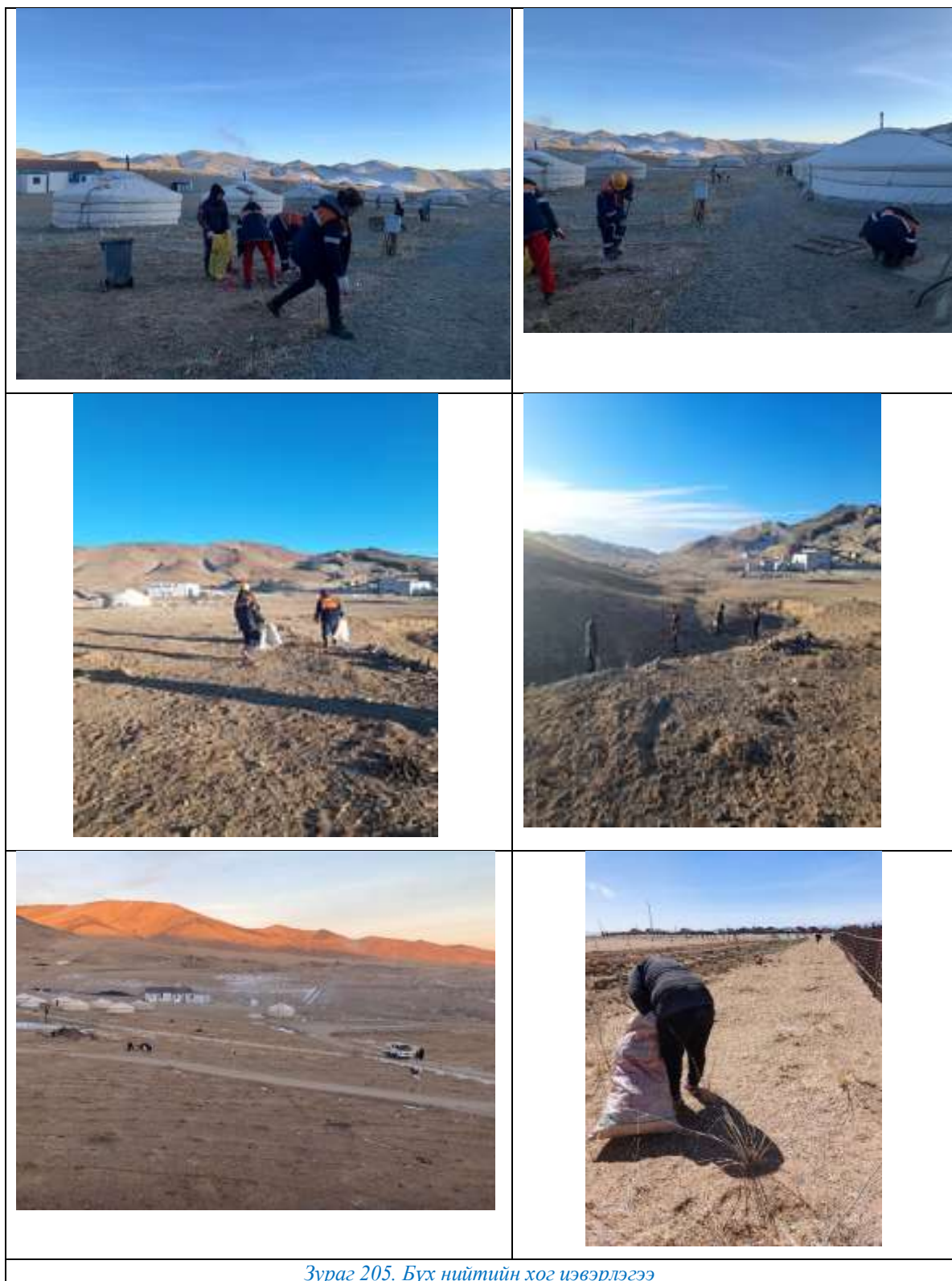

Зураг 202. Хог хаягдлын гэрээ

Зураг 205. Бүх нийтийн хог цэвэрлэгээ

9.6. Үйлдвэрийн хатуу хог хаягдлыг тусгай бэлтгэсэн талбайд төрөлжүүлэн хадгалах, хаягжуулах

- ✚ Баяжуулах үйлдвэр болон уулын хэсэг, кемпийн хэсгийн үйл ажиллагаанаас гарсан хатуу хог хаягдлыг 2 газарт ангилан хадгалж хаягжуулах ажлыг хийж гүйцэтгэв. Уг ажилд **198000 төгрөг** зарцуулав.

Зураг 206. Хатуу хог хаягдлын цэгийн хаягжуулалт

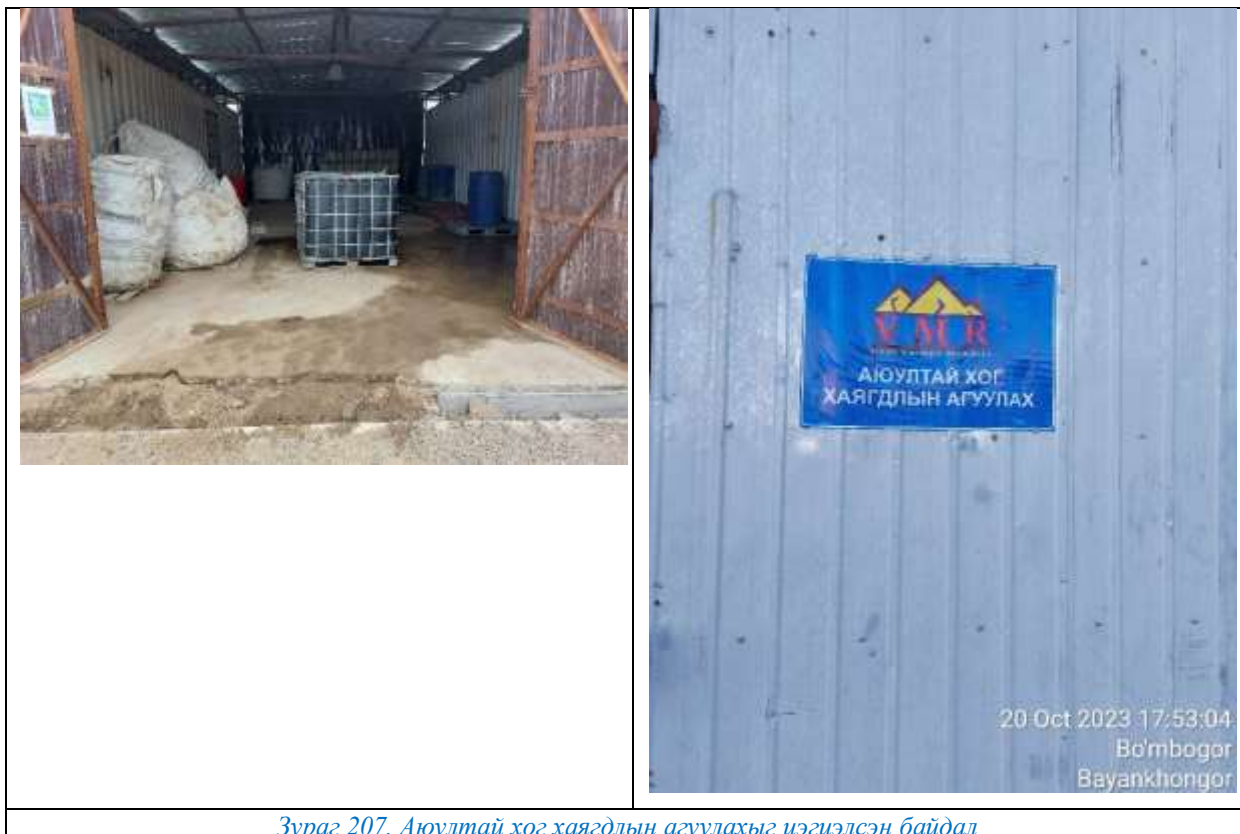
9.7. Үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас гарч буй аюултай хог хаягдлын сав баглаа боодлыг ангилж хадгалах, хаягтай болгох

- ✚ Аюултай хог хаягдлын агуулахыг хаягжуулан, аюултай хог хаягдлын сав баглаа боодлыг ангилан цэгцэлж стандартын суурь тавьж хураан, агуулахын дээврийг борооны ус орохоос сэргийлэн засварлаж, тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулав.

Зураг 207. Аюултай хог хаягдлын агуулахыг цэгцэлсэн байдал

10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ) нь “Вояжерминерал ресурсес” ХХК -аас явуулж байгаа үйл ажиллагаа, хэрэгжүүлж байгаа төсөл нь байгаль орчин, хүний амьдрах орчинд хэрхэн нөлөөлж байгаа, үзүүлж буй нөлөөлөл нь зөвшөөрөгдөх хязгаарт байгаа эсэхийг хянах үзүүлэлтүүдийг тодорхойлж, хэмжих, шинжлэх арга, стандарт, хяналт хийх байршил, давтамж зэргийг бүхэлд нь тусгасан нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний нэг чухал баримт бичиг юм. “Вояжерминерал ресурсес” ХХК -ийн Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших Хөх булгийн ил уурхай болон баяжуулах үйлдвэрийн төслийг хэрэгжүүлэхэд дээрх аргачлалын дагуу “Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр” -ийг явуулах үүрэгтэй бөгөөд гаргах зардлыг тус компани нь бүрэн хариуцна. Энэхүү орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрийн зардлыг гаргахдаа ЦУОШГ-н харьяа БОХЛ, “ХАНЛАБ” ХХК-ийн итгэмжлэгдсэн лаборатори, Геологийн төв лаборатори, Газарзүйн хүрээлэнгийн Хөрс судлалын лаборатори болон УСУГ-ын усны лабораторид мөрдөгдөж буй үнийг үндэслэн зардлын тооцоог гаргав.

10.1 Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ:

Агаарын чанарын хяналт шинжилгээг 2023 оны 8-р сарын 9-10-ны өдрүүдэд 1 удаа Баянхонгор аймгийн УЦОШ-ний газрын цаг уурч Дэжидмаагаар ахлуулсан шинжилгээний баг ирж газар дээр нь хэмжилтүүдийг хийж ЦУОШТөвийн БОХЗТЛ-иор MNS4585:2016 стандартын дагуу шинжлүүлж шинжилгээний дүгнэлтийг гаргууллаа.

10.1.1 Нүүрстөрөгчийн исэл CO, Азотын исэл (NO₂), Хүхрийн давхар исэл (SO₂), HCN, O₂:

Амт	Хүтэглэлийн төрөл	Уршил	Төрөл	Тайлбар
А02	Хүтэглэлийн төрөл	Нэгдсэн төрөл	Нэгдсэн төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
А03	Агаарын өргөгч	Нэгдсэн төрөл	Нэгдсэн төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
А04	Хүтэглэлийн төрөл	Нэгдсэн төрөл	Нэгдсэн төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С01	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С02	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С03	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С04	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С05	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С06	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С07	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С08	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С09	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)
С10	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	Сэрээний төрөл	(2023.08.09-2023.08.10)

Эхний үеийн ажлын байршил: *Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших "Хөхбулаг уурхай болон баяжуулах үйлдвэр"*

Эхний үеийн ажлын байршил: *Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших "Хөхбулаг уурхай болон баяжуулах үйлдвэр"*

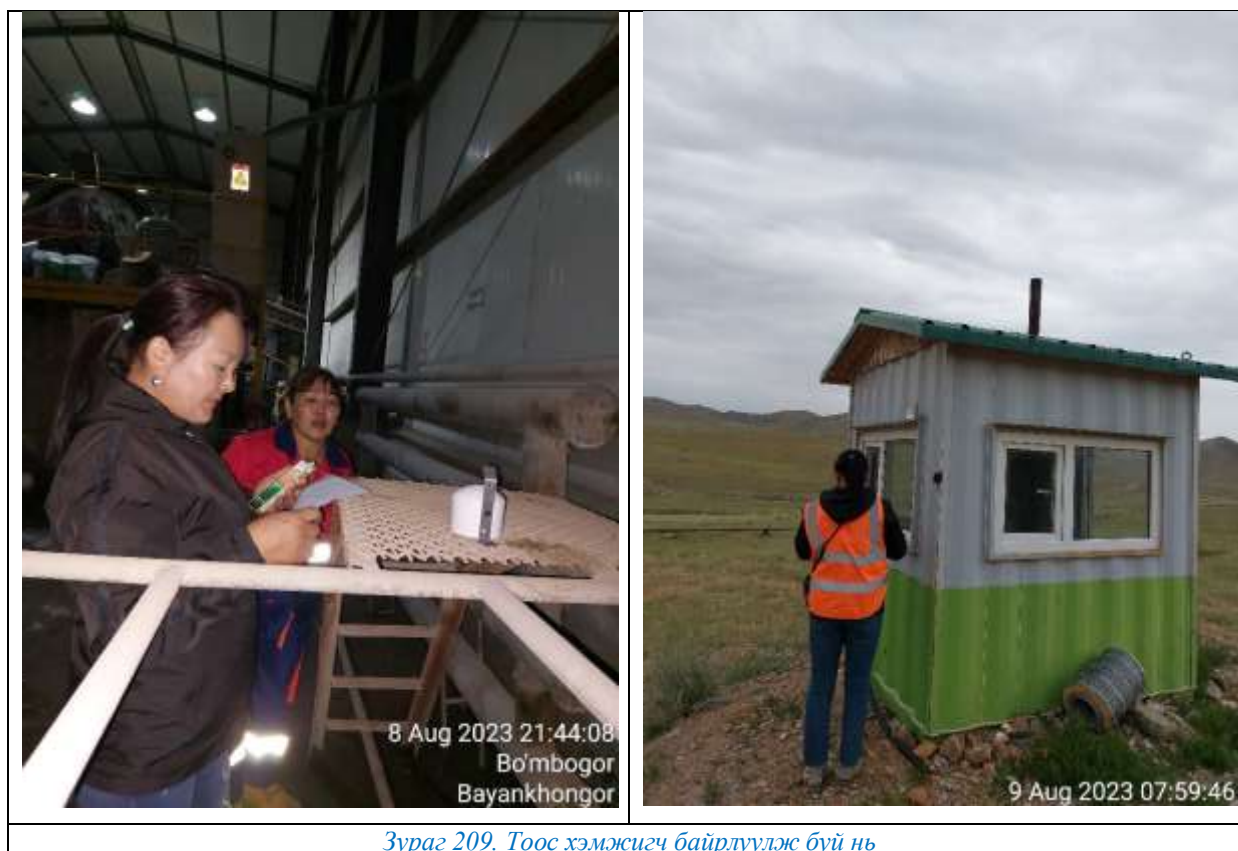

Зураг 208. Шинжилгээний дүгнэлт болон шинжилгээ хийлгэсэн газрын байршил

Дүгнэлт: Уурхайн гадаад орчны агаарын чанарын 20 минутын хэмжилтээр ЗДХ-ээс доогуур үзүүлэлттэй буюу давсан үзүүлэлт байхгүй агаарын бохирдол үүсээгүй байна.

10.1.2 Тоосонцор (PM_{2.5}, PM₁₀), нийт тоос (TSP):

Тоосонцор (PM_{2.5}, PM₁₀) -ыг ОХШХ-т тусгагдсаны дагуу 4 цэгээс, нийт тоос (TSP)-ыг 10 цэгээс тус тус авч үр дүнг хоногийн хэмжилтээр гаргасан байна.

Зураг 209. Тоос хэмжигч байрлуулж буй нь

Тоосны хэмжилт хийсэн үр дүн:

Хүснэгт 18. Төслийн талбайн агаар дахь тоосны хэмжилтийн үр дүн, мг/м³

№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан цаг	PM 2.5 тоосонцор	PM 10 тоосонцор	TSP
1	Баяжуулах үйлдвэр, хаягдлын сан орчимд	VIII/9-10	-	0.056	0.062	0.085
2	Ажилчдын кемп орчимд	VIII/9-10	-	0.057	0.061	0.083
3	Баяжуулах үйлдвэр дотор	VIII/9-10	-	0.066	0.071	0.103
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016 /хоногийн хэмжилт/				0.050	0.100	0.150

Дүгнэлт: Агаарын тоосонцорын хэмжилтийг (PM_{2.5}, PM₁₀) -ыг 2 удаагийн давтамжтайгаар 3 цэгт, нийт тоос (TSP) -ийг 10 цэгт хийсэн бөгөөд тоосонцорын хэмжилт хийх явцад салхины хүч бага байсан тул байгалийн тоосжилт хэмжилтийн үр дүнд нөлөөлөөгүй. Баяжуулах үйлдвэрийн гадаад болон дотоод орчны тоосонцор стандартын хүлцэх хэмжээнээс хэтрээгүй байна.

10.1.3 Дуу шуугиан, чичиргээ:

Дуу, шуугианы хэмжилт: Дуу шуугианы хэмжилтийг дээрх 7 цэг дээр 2 удаагийн давтамжтайгаар хэмжилт хийсэн.

Шинжилгээ хийх үед баяжуулах үйлдвэр нь туршилт хийж бутлуур ажиллаж байсан тул дуу чимээ баяжуулах үйлдвэрийн орчин, үйлдвэрийн ойр орчмын 3 газарт стандартын ЗДХ-ээс давсан үзүүлэлттэй гарсан байна.

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖЛЭГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛЭЭНИЙ
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Увсдара 2-4, Үвсний аймгийн төв сум, гудамж
 Аваргуу дугаар: 23-р хороо, Утас: 71-341018
 E-mail: lab@bairlab.mn

СОРИЛТЫН ДҮН

Дэлгэр нэвтрүүлэг: 2023/08/07
 Сорьц оруулсан нэвтрүүлэгч, нэр, утас: "Баянжур Минерал Ресурс" ХХК
 Сорьц авсан хувийн нэр, аймгаар тусгаж: Д.Доржсүх, Баянхонгор аймгаас, 60388
 Сорьцны төр, төрөл: 10 ангид, 7 дугуй чанар
 Сорьц авсан өдөр: 2023.08.03
 Сорьцны тэдгэрийн нэр: Баянхонгор аймгаас, Дөмбөгөр сум
 Шинжилгээний дүгнэлтийн стандарт: "Хөв Булаг" уурхайн дотоод орчны ажлын чанар
 МНЭ 17-2-5-12.2021, МНЭ 17-2-5-11.2021
 МНЭ 5002.3000, САЭ 4007.3010
 Шинжилгээний өдөр: 2023.08.07
 Хуудасны тоо: 004

№	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан өдөр	PM2.5	PM10	Нийт Тосол
		μg/m ³	μg/m ³	μg/m ³	г/м ³
1	Баянхонгор аймгаас, 2023/08/03	08/03/23	0.080	0.071	0.153
Хэвцэрийн дотоод орчны ажлын чанарыг МНЭ 4585.2018 (эрхсүйтэй хэмжээгээр)			0.050	0.100	0.180

Шинжилгээний үйлчилгээний өмнөдөр: О.Оюунтуяа
 Хувийн байгууллагын өмнөдөр: Б.Алтантуяа

Хууль ёсны хариуцаж буй хэргийн хариуцаж буй
 Сориолтын дүнг нь зөвхөн шинжилгээний зорилгоор хэрэглэнэ

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖЛЭГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛЭЭНИЙ
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Увсдара 2-4, Үвсний аймгийн төв сум, гудамж
 Аваргуу дугаар: 23-р хороо, Утас: 71-341018
 E-mail: lab@bairlab.mn

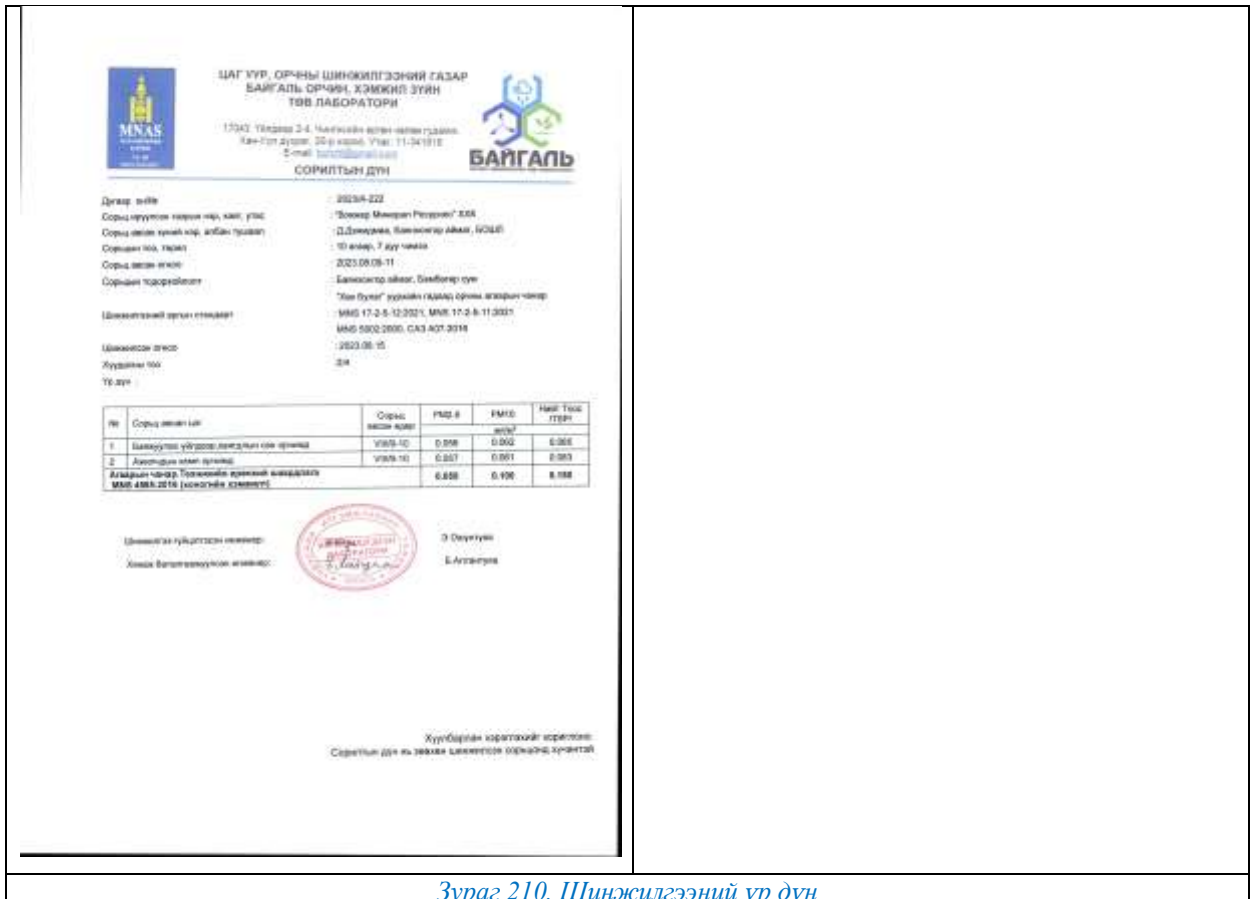
СОРИЛТЫН ДҮН

Дэлгэр нэвтрүүлэг: 2023/08/07
 Сорьц оруулсан нэвтрүүлэгч, нэр, утас: "Баянжур Минерал Ресурс" ХХК
 Сорьц авсан хувийн нэр, аймгаар тусгаж: Д.Доржсүх, Баянхонгор аймгаас, 60388
 Сорьцны төр, төрөл: 18 ангид, 7 дугуй чанар
 Сорьц авсан өдөр: 2023.08.03
 Сорьцны тэдгэрийн нэр: Баянхонгор аймгаас, Дөмбөгөр сум
 Шинжилгээний дүгнэлтийн стандарт: "Хөв Булаг" уурхайн дотоод орчны ажлын чанар
 МНЭ 17-2-5-12.2021, МНЭ 17-2-5-11.2021
 МНЭ 5002.3000, САЭ 4007.3010
 Шинжилгээний өдөр: 2023.08.07
 Хуудасны тоо: 004

№	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан өдөр	Хөвцөрийн төр	Аажлын дараах өдөр	Нийт тосол	Дугуй чанар
		μg/m ³	μg/m ³	μg/m ³	г/м ³	г/м ³
1	Баянхонгор аймгаас, 2023/08/03	08/03/23	0.005	0.021	0.007	0.03
Хэвцэрийн дотоод орчны ажлын чанарыг МНЭ 4585.2018 (эрхсүйтэй хэмжээгээр)			-	-	-	0.03

Шинжилгээний үйлчилгээний өмнөдөр: О.Оюунтуяа
 Хувийн байгууллагын өмнөдөр: Б.Алтантуяа

Хууль ёсны хариуцаж буй хэргийн хариуцаж буй
 Сориолтын дүнг нь зөвхөн шинжилгээний зорилгоор хэрэглэнэ

Зураг 210. Шинжилгээний үр дүн

Уурхайн гадаад орчны агаарын хэмжилтэд **514000 төгрөг** зарцуулсан.

10.2 Хөрсний чанарын хяналт шинжилгээ:

10.2.1 Хөрсний хүнд металлууд /Pb, Cd, Hg, Cr, Zn, Cu, Co, Sr/, SO₄, Ca, Mg, Ni, Na, Fe, NO₃, pH/

Хөрсний хүнд металлын шинжилгээ: Хөрсний хүнд металлын шинжилгээ буюу хөрсний бохирдлыг тодорхойлох зорилгоор 2 удаагийн давтамжтайгаар нийт 14 цэгээс шинжилгээ авч “ХАНЛАБ” итгэмжлэгдсэн лабораториор шинжлүүлэн дүгнэлтийг тайланд хавсаргав. Нийт 28 төрлийн бодисын шинжилгээ хийгдсэн бөгөөд шинжилгээний үр дүнгээс Cu -ийн агууламж баяжуулах үйлдвэрийн орчим, үйлдвэрийн хаягдал, ил уурхайн карьер орчимд (MNS 5850:2019)-ийн стандарттай харьцуулахад зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс 2-7 дахин их байна. Бусад хүнд металлууд хүлцэх хэмжээнд байна.

Хөрсний хүнд металлын шинжилгээнд нийт **803000 төгрөг** зарцуулан байна.

"БОЯЖЕР МИНЕРАЛ РЕСУРСЫГ" ХХК-НИЙ ХӨРСНИЙ ЧАГАРЫН ХӨВӨЛТ ШИНЖЛЭГЭЭНИЙ СОФИЛ АРСАН ҮНДЭМЖЛЭГ

2023 оны 07 сарын 22 -ны өдөр   № ОМХХ-2007   Хөвдөг уурхай

Сорьц шүүрлийн байгуулалтын нэр: "Бояжер минерал ресурс" ХХК
 Дотоод ажил: "Хөв Булаг" уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт
 Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023.07.22   № 22   145
 Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023.08.08   № 28   145

Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023.08.08   № 28   145

Сорьц шүүрлийн байгуулалтын нэр: "Бояжер минерал ресурс" ХХК
 Дотоод ажил: "Хөв Булаг" уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт
 Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023.08.08   № 28   145

Сорьц шүүрлийн байгуулалтын нэр: "Бояжер минерал ресурс" ХХК
 Дотоод ажил: "Хөв Булаг" уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт
 Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023.08.08   № 28   145

№	Нэгжийн нэр	Шалгах байршил	Хайгуулах ажиллагаа	Сорьц шүүрлийн үнэмлэхүй өмчлөлт
1	Баяжуулах үйлдвэр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
2	Хайгуулах байр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
3	Нуу тугайн өргөрөг	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
4	Хайгуулах байр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
5	Хайгуулах байр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
6	Хайгуулах байр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
7	Хайгуулах байр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
8	Хайгуулах байр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7

Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023 оны 07 сарын 22 -ны өдөр   № 22   145
 Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023 оны 08 сарын 08 -ны өдөр   № 28   145

"БОЯЖЕР МИНЕРАЛ РЕСУРСЫГ" ХХК-НИЙ ХӨРСНИЙ ЧАГАРЫН ХӨВӨЛТ ШИНЖЛЭГЭЭНИЙ СОФИЛ АРСАН ҮНДЭМЖЛЭГ

2023 оны 08 сарын 20 -ны өдөр   № ОМХХ-2007   Хөвдөг уурхай

Сорьц шүүрлийн байгуулалтын нэр: "Бояжер минерал ресурс" ХХК
 Дотоод ажил: "Хөв Булаг" уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт
 Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023.08.20   № 28   145
 Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023.08.20   № 28   145

Сорьц шүүрлийн байгуулалтын нэр: "Бояжер минерал ресурс" ХХК
 Дотоод ажил: "Хөв Булаг" уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт
 Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023.08.20   № 28   145

Сорьц шүүрлийн байгуулалтын нэр: "Бояжер минерал ресурс" ХХК
 Дотоод ажил: "Хөв Булаг" уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт
 Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023.08.20   № 28   145

№	Нэгжийн нэр	Шалгах байршил	Хайгуулах ажиллагаа	Сорьц шүүрлийн үнэмлэхүй өмчлөлт
1	Баяжуулах үйлдвэр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
2	Хайгуулах байр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
3	Нуу тугайн өргөрөг	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
4	Хайгуулах байр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
5	Хайгуулах байр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7
6	Хайгуулах байр	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	Хөвдөг уурхайн хөрсний үнэмлэхүй өмчлөлт	0.3-0.7

Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023 оны 08 сарын 20 -ны өдөр   № 28   145
 Дотоод үнэмлэхүй өмчлөлт: 2023 оны 08 сарын 20 -ны өдөр   № 28   145

Зураг 212. Дээж хүдээлгээж өгсөн акт

Зураг 213. Хөрснөөс дээж авч буй нь

10.2.2. Хөрсний ерөнхий /физик, хими, агрохимийн үзүүлэлт/

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн: Хөрсний ерөнхий үзүүлэлтийн шинжилгээг ОХШХ-т тусгагдсанаар 3 цэгээс дээж авч "ХАНЛАБ" итгэмжлэгдсэн лабораториор шинжлүүлэн шинжилгээний дүнг тайланд хавсаргав.

Хүснэгт 19. Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

Зүсэлт №	Гүн, см	Механик ширхэгүүд (%), ширхэгийн хэмжээ (мм)						
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
Зүсэлт 1	0-10	4.2	50.5	21.2	7.4	9.8	6.2	23.4
Зүсэлт 2	5-30	7.0	53.4	14.9	8.3	10.2	5.4	23.9
Зүсэлт 3	15-40	6.1	40.3	24.6	11.3	9.8	7.4	28.5

Дүгнэлт: Хөрсний механик бүрэлдэхүүн нь шинжилгээний дүнгээс элсэрхэг механик бүрэлдэхүүнтэй байна.

Хөрсний химийн үзүүлэлтүүд:

Хүснэгт 20. Дээжинд хийсэн химийн үзүүлэлт

Зүсэлт дугаар	Гүн, см	pH	ЦДЧ, dS/m	Давс, %	Ялзмаг %	CaCO ₃	NO ₃ , мг/100г	Солилцох суурь, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
								Ca ⁺²	Mg ⁺²	P ₂ O ₅	K ₂ O
Зүсэлт-1	0-10	8.35	0.071	0.026	1.27	0.16	0.19	6	6	1.1	16
Зүсэлт-2	0-20	8.25	0.051	0.019	1.79	0.0	0.42	18	4	0.1	42
Зүсэлт-3	15-40	8.20	0.064	0.026	0.85	1.14	0.34	18	16	2.8	14

Дүгнэлт: Химийн шинжилгээний үр дүнгээр хөрс нь сул шүлтлэг урвалын орчинтой, ялзмагийн агууламж хэвийн, карбонат хуримтлал өнгөн үе давхаргад маш бага, үе давхарга доошлох тусам нэмэгдсэн байна.

Зураг 214. Дээж хүлээлгэж өгч буй нь

Хөрсний химийн шинжилгээнд **343000 төгрөг** зарцуулсан.

10.2.3. Орчны хөрсөн дэх эмгэг төрүүлэгч бактерийн тоо /E coli, нийт бактери/

Уурхайн үйл ажиллагаанаас хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл, бохирдлыг тодорхойлох зорилгоор ОХШХ-т тусгагдсан 4 цэгээс дээж сорьцлолт авч ХАНЛАБ-ын итгэмжлэгдсэн лабораториор шинжлүүлж шинжилгээний дүнг тайланд хавсаргав.

Шинжилгээний дээжлэлт авахдаа ХАНЛАБ-иас дээжний ариун уут авч, дээжний сорьцыг стандартын дагуу авсан болно.

Хөрсний дээжний лабораторийн шинжилгээний дүгнэлтүүд:

"ВОЛЖЕРМИНЕРАЛ РЕСУРСЕС" ХХК-НИН ХӨРСНИЙ ЧАГААРЫН ХӨНӨЛӨЛ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ СОРЬЦЛАГАА ТЭМЦЭГ

2023 оны 08 сарын 18 -ны өдөр № ОНХ-23/01 Хөдөлгөөн зурхай

Сорьц агуулгын байгууллагын нэр: "Волжерминерал ресурсес" ХХК
Дижитал ажиллагаа "Хөх булаг" уурхайн төрө, уулс, усны санхүүгийн байгууллагын танилчлан хяналтын
Дижитал ажиллагаагийн нэр: 2023.08 - 29 11:55
Дижитал ажиллагаагийн нэр: 2023.08 - 29 11:55

№	Шинжилгээний төрөл	Нийлэмж байршил	Хөдөлгөөн зурхай	Сорьцааны хэмжээ
1	Гуурай эргэлтийн эргүүлэн сорьц		Нийлэмж байршил	0,3-0,8
2	Авчиргалтын хэргийн сорьц		Нийлэмж байршил	0,3-0,8
3	00 орчинд сорьц		Нийлэмж байршил	0,3-0,8
4	Авчиргалтын хэргийн сорьц		Нийлэмж байршил	0,3-0,8
5	Гуурай эргэлтийн эргүүлэн сорьц		Нийлэмж байршил	0,2
6	Гуурай эргэлтийн эргүүлэн сорьц		Нийлэмж байршил	0,2
7	Уулс, усны санхүүгийн тусгай тусгаарлагч		Нийлэмж байршил	0,2

Дижитал ажиллагаагийн нэр: 2023 оны 08 сар 18 11:55
Дижитал ажиллагаагийн нэр: 2023 оны 08 сар 18 11:55
Дижитал ажиллагаагийн нэр: 2023 оны 08 сар 18 11:55

21 Aug 2023 14:13:04
Khorob 11
Xan-Uul
Ulaanbaatar

KhanLab
Уулс, усны санхүүгийн байгууллагын танилчлан хяналтын лаборатори

НИТ ЭМГЭГ ТӨРҮҮЛЭГЧ БИОЛОГИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮНГ

№	Аж. №	Дижитал ажиллагаа	Дижитал ажиллагаагийн нэр	Хөдөлгөөн зурхай	Сорьцааны хэмжээ
1	01001	Гуурай эргэлтийн эргүүлэн сорьц	01001	01001	0,3-0,8
2	01002	Авчиргалтын хэргийн сорьц	01002	01002	0,3-0,8
3	01003	00 орчинд сорьц	01003	01003	0,3-0,8
4	01004	Авчиргалтын хэргийн сорьц	01004	01004	0,3-0,8

Дижитал ажиллагаагийн нэр: 2023 оны 08 сар 18 11:55
Дижитал ажиллагаагийн нэр: 2023 оны 08 сар 18 11:55
Дижитал ажиллагаагийн нэр: 2023 оны 08 сар 18 11:55

Зураг 215. Хөрсний нянгийн шинжилгээний дүгнэлт

Дүгнэлт: Микробиологийн ерөнхий шинжилгээний стандартад хөрсний дээжид гэдэсний бүлгийн савханцар (*E.coli*) илрээгүй, колиформ гэдэсний бүлгийн нянгийн таньц, клостридиум перфрингенсийн таньц илрэхгүй байх ёстой. Шинжилгээгээр өвчин үүсгэгч бичил биетэн болох *Staphylococcus aureus*, *Clostridium perfringens* нь 1гр-д 0.1-0.0001 хэмжээгээр илэрсэн нь хөрс бага зэргийн бохирдол илэрсэн. Гэдэсний бүлгийн савханцар (*E.coli*) илрээгүй тул хөрсөнд бохирдол үүсээгүй байна.

Ерөнхий дүгнэлт: Уурхайн ашиглалтын талбайд ОХШХ-т тусгагдсан хөрсний механик бүрэлдэхүүн, химийн үзүүлэлт тодорхойлох 3ш дээж, хөрсний бохирдол тодорхойлох хүнд металлын 2 удаагийн давтамжтай нийт 14ш дээж, хөрсний эрүүл ахуйн шинжилгээний дээж 4ш, нийт 21ш дээж шинжлүүлж, шинжилгээнд нийт **1,223,600.0 төгрөг** зарцуулав.

10.3 Усны чанарын хяналт шинжилгээ:

Уурхайн ажилчдын унд ахуйд хэрэглэж буй усны химийн ерөнхий шинжилгээ, ашиглалтын талбайд орших гүн өрмийн 2 худгийн усанд агуулагдах химийн элементүүдийн агууламжийг тодорхойлох

Хүснэгт 21. Гүний худгийн байршил

№	Худгийн нэр	Уртраг	Өргөрөг	Өндөр
1	ХБХ-01	99 35 43.35	46 20 55.56	h-2149.9 м
2	ХБХ-02	99 35 42.33	46 20 55.44	h-2143 м

Зураг 216. Худгийн байршлын зураг

10.3.1 Усны чанар рН, үүссэн нийт давс (жингийн аргаар), усны ерөнхий болон хүнд металлын шинжилгээ

ЦАГ УУЛ ОРЧНЫ ШИНЖЛЭГЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЭМЖЭЛ ЭВНИ
ТӨВӨ ЛАБОРАТОР

11341, Кхороо 2-4, Хан-Уул сум, нутаг дэвсгэрийн захиргааны нутаг, Улаанбаатар, Уул-104104
 Ө.Майгүл /maygul@nca.gov.mn/

СОРИЛТЫН ДҮН

Цэвэрлэгдсэн урсгалын үзүүлэлтүүдийг үнэлэх үйлчилгээний үйлчилгээний үйлдвэр "Хөхбулаг уурхай" ХХК
 Орчин үеийн усны цэвэрлэгдсэн усны үйлдвэр
 Хэмжээ: 3 м³
 Орчин үеийн усны цэвэрлэгдсэн усны үйлдвэр
 2023.08.20
 Орчин үеийн усны цэвэрлэгдсэн усны үйлдвэр
 11341, Кхороо 2-4, Хан-Уул сум, нутаг дэвсгэрийн захиргааны нутаг, Улаанбаатар, Уул-104104
 МАН 000 0000 0000, МАН 000 0000 0000
 МАН 000 1100 0000, МАН 000 1100 0000
 МАН 000 0000 0000, МАН 000 0000 0000
 МАН 000 0000 0000, МАН 000 0000 0000
 2023.08.21 2023.08.21

Сорилтын үр дүн
 1.0
 1.0

Сорилтын үр дүн	300 мкг/м ³	1000 мкг/м ³	10 мкг/м ³	100 мкг/м ³	1000 мкг/м ³	10 мкг/м ³	100 мкг/м ³	10 мкг/м ³	10 мкг/м ³
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000

Цэвэрлэгдсэн урсгалын үзүүлэлтүүдийг үнэлэх үйлчилгээний үйлдвэр "Хөхбулаг уурхай" ХХК
 Орчин үеийн усны цэвэрлэгдсэн усны үйлдвэр
 Хан-Уул сум, нутаг дэвсгэрийн захиргааны нутаг, Улаанбаатар, Уул-104104

УУЛ ОРЧНЫ ШИНЖЛЭГЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЭМЖЭЛ ЭВНИ
ТӨВӨ ЛАБОРАТОР

11341, Кхороо 2-4, Хан-Уул сум, нутаг дэвсгэрийн захиргааны нутаг, Улаанбаатар, Уул-104104
 Ө.Майгүл /maygul@nca.gov.mn/

СОРИЛТЫН ДҮН

Цэвэрлэгдсэн урсгалын үзүүлэлтүүдийг үнэлэх үйлчилгээний үйлдвэр "Хөхбулаг уурхай" ХХК
 Орчин үеийн усны цэвэрлэгдсэн усны үйлдвэр
 Хэмжээ: 3 м³
 Орчин үеийн усны цэвэрлэгдсэн усны үйлдвэр
 2023.08.20
 Орчин үеийн усны цэвэрлэгдсэн усны үйлдвэр
 11341, Кхороо 2-4, Хан-Уул сум, нутаг дэвсгэрийн захиргааны нутаг, Улаанбаатар, Уул-104104
 МАН 000 0000 0000, МАН 000 0000 0000
 МАН 000 1100 0000, МАН 000 1100 0000
 МАН 000 0000 0000, МАН 000 0000 0000
 МАН 000 0000 0000, МАН 000 0000 0000
 2023.08.21 2023.08.21

Сорилтын үр дүн
 1.0
 1.0

Сорилтын үр дүн	300 мкг/м ³	1000 мкг/м ³	10 мкг/м ³	100 мкг/м ³	1000 мкг/м ³	10 мкг/м ³	100 мкг/м ³	10 мкг/м ³	10 мкг/м ³
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Сорилтын үр дүн	0.0	0.0	0.04	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000

Цэвэрлэгдсэн урсгалын үзүүлэлтүүдийг үнэлэх үйлчилгээний үйлдвэр "Хөхбулаг уурхай" ХХК
 Орчин үеийн усны цэвэрлэгдсэн усны үйлдвэр
 Хан-Уул сум, нутаг дэвсгэрийн захиргааны нутаг, Улаанбаатар, Уул-104104

Зураг 217. Усны шинжилгээний дүгнэлтүүд

Зураг 218. Усны дээж авч буй байдал

Уурхайн унд ахуйн усны дээжийг уурхайн ашиглалтын талбайд гаргасан 2 гүний худаг болон уурхайд ойрхон нутагладаг малчны худгаас /фон цэг/ авсан бөгөөд дээжийн химийн ерөнхий шинжилгээг “ХАНЛАБ” ИТГЭМЖЛЭГДСЭН лабораторид шинжлүүлэв. Усны шинжилгээний үр дүнг **MNS 0900:2018** (Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага, түүнд тавих хяналт) стандарттай харьцуулав.

1-Р ХУДАГ: Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын анги, кальцийн бүлэг, III төрлийн цэнгэгүү буюу харьцангуй ихэвтэр эрдэсжилттэй, хатуу ус.

2-Р ХУДАГ: Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын анги, кальцийн бүлэг, III төрлийн цэнгэгүү буюу харьцангуй ихэвтэр эрдэсжилттэй, хатуу ус.

ФОН ЦЭГ: Химийн бүрэлдэхүүнээрээ сульфатын анги, кальцийн бүлэг, III төрлийн цэнгэгүү буюу харьцангуй ихэвтэр эрдэсжилттэй, хатуу ус.

ДҮГНЭЛТ: Шинжилгээний үр дүнгээс үзэхэд уурхайн усан хангамжийн гүний худгийн ус химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын анги, кальцийн бүлэг, III төрлийн, чанарын хувьд цэнгэгүү буюу харьцангуй ихэвтэр эрдэсжилттэй, хатуул ус байна. Шинжилсэн үзүүлэлтүүд нь “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ (**MNS 0900:2018**)-д заасан стандартын шаардлагыг хангаж байна гэж дүгнэсэн байна. Шинжилгээнд нийт **1,146,800.0 төгрөг** зарцуулав.

Мөн уурхайн 2 гүний худаг, малчны худгаас нян, бохирдлын шинжилгээ 1 удаа ХАНЛАБ итгэмжлэгдсэн лабораториор хийлгэж шинжилгээний дүнг тайланл хавсаргав. Шинжилгээний дүнгээр нянгийн бохирдол илрээгүй. Шинжилгээнд нийт **2,228,300.0 төгрөг** зарцуулав.

2023 оны 8-р сарын 20 19:50:05

2023 оны 8-р сарын 20 19:55:09

Зураг 219. Усны шинжилгээний дүгнэлт

10.3.2 Хаягдал усны химийн найрлагын шинжилгээ /Al, Cd, Cr, Cu, Fe, Mn, Mo, Pb, As, Hg, WAD, CN, Ni, Ag, Zn/

Баяжуулах үйлдвэрийн болон кемпийн ахуйн хэрэглээний хаягдал усны шинжилгээг 2 удаагийн давталттай нийт 8 дээж авч, ХАНЛАБ итгэмжлэгдсэн лабораториор шинжлүүлэн шинжилгээний дүнг тайланд хавсаргав. Шинжилгээний дүнгээр хаягдал ус нь стандартын хүлцэх хэмжээг хангаж байна.

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн төлөвлөгөөний шинжилгээнд **3,375,00.00** төг зарцуулав.

ХАЖИГА № 2020/08
 ДЭМЖИЙН ДУГААР "Арвин-Бонор" ур үйлдвэр
 ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР 8-1118

№	ЭЛЭМЭГТ	НӨГЖ	ЭХЭХЭЛЭГЭЙН ДҮГЭ	ЭНХЭЭГЭЙН ДҮГЭ ЭНХЭЭГЭЙН ДҮГЭ	СТАНДАРТ АҮГА
1	gH	-	6.0	6.0	MNS 502 1023.200
2	Хөвөгч асар, CH ₂	н/с	-0.19	1.0	
3	Хурд хурдан, T20	н/с	129	100	MNS 402 1097
4	Хурд хурдан, T20	н/с	20.9	30	
5	Хурд хурдан "БМНУ"	н/с	0.6	20	
6	Хурд хурдан хурдан, T20	н/с	136.5	30	MNS 502 1004.200
7	Хурд хурдан хурдан, T20	н/с	48.30	30	MNS 502 1015.200
8	Хурд хурдан, T20	н/с	-0.19	0.1	MNS 101 1006
9	Хурд, C (CV)	н/с	-0.02	0.0	MNS 502 1000.200
10	Хурд, А	н/с	0.07	0.0	
11	Хурд, А	н/с	0.11	0.0	
12	Хурд, В	н/с	0.17	0.0	
13	Хурд, В	н/с	0.02	0.2	
14	Хурд, В	н/с	-0.00	0.0	
15	Хурд, С	н/с	0.00	0.02	
16	Хурд, С	н/с	-0.00	0.02	
17	Хурд, С	н/с	-0.00	0.3	
18	Хурд, С	н/с	-0.02	1.0	
19	Хурд, С	н/с	0.0	1.0	
20	Хурд, С	н/с	0.0	0.2	MNS 502 1000.200
21	Хурд, М	н/с	0.0	0.0	
22	Хурд, М	н/с	-0.00	0.2	
23	Хурд, Р	н/с	0.0	1.0	
24	Хурд, Р	н/с	-0.11	0.1	
25	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.0	
26	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.02	
27	Хурд, Р	н/с	1.0	1.0	
28	Хурд, V	н/с	0.0	0.0	
29	Хурд, V	н/с	-0.10	0.0	
30	Хурд, V	н/с	0.0	0.0	
31	Хурд, CH ₂	н/с	-0.00	0.00	MNS 502 1015.200
32	Хурд, CH ₂	н/с	-0.00	0.00	MNS 502 1015.200
33	Хурд, Р, В	н/с	-0.00	0.00	MNS 402 1097

ХАЖИГА № 2020/08
 ДЭМЖИЙН ДУГААР "Арвин-Бонор" ур үйлдвэр
 ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР 8-1118

№	ЭЛЭМЭГТ	НӨГЖ	ЭХЭХЭЛЭГЭЙН ДҮГЭ	ЭНХЭЭГЭЙН ДҮГЭ ЭНХЭЭГЭЙН ДҮГЭ	СТАНДАРТ АҮГА
1	gH	-	1.0	6.0	MNS 502 1023.200
2	Хөвөгч асар, CH ₂	н/с	-0.19	1.0	
3	Хурд хурдан, T20	н/с	100	100	MNS 402 1097
4	Хурд хурдан, T20	н/с	0.0	30	
5	Хурд хурдан "БМНУ"	н/с	0.6	20	
6	Хурд хурдан хурдан, T20	н/с	-0.00	30	MNS 502 1004.200
7	Хурд хурдан хурдан, T20	н/с	-0.0	30	MNS 502 1015.200
8	Хурд хурдан, T20	н/с	-0.10	0.1	MNS 101 1006
9	Хурд, C (CV)	н/с	-0.00	0.0	MNS 502 1000.200
10	Хурд, А	н/с	0.01	0.0	
11	Хурд, А	н/с	0.01	0.02	
12	Хурд, В	н/с	0.11	0.0	
13	Хурд, В	н/с	0.02	0.2	
14	Хурд, В	н/с	-0.00	0.0	
15	Хурд, С	н/с	0.00	0.02	
16	Хурд, С	н/с	-0.00	0.02	
17	Хурд, С	н/с	-0.00	0.3	
18	Хурд, С	н/с	-0.02	1.0	
19	Хурд, С	н/с	0.0	1.0	
20	Хурд, С	н/с	0.0	0.2	MNS 502 1000.200
21	Хурд, М	н/с	0.01	0.2	
22	Хурд, М	н/с	-0.00	0.2	
23	Хурд, Р	н/с	0.01	1.0	
24	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.1	
25	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.0	
26	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.02	
27	Хурд, Р	н/с	0.0	1.0	
28	Хурд, V	н/с	0.0	0.0	
29	Хурд, V	н/с	-0.10	0.0	
30	Хурд, V	н/с	0.0	0.0	
31	Хурд, CH ₂	н/с	-0.00	0.00	MNS 502 1015.200
32	Хурд, CH ₂	н/с	-0.00	0.00	MNS 502 1015.200
33	Хурд, Р, В	н/с	-0.00	0.00	MNS 402 1097

ХАЖИГА № 2020/08
 ДЭМЖИЙН ДУГААР "Арвин-Бонор" ур үйлдвэр
 ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР 8-1118

№	ЭЛЭМЭГТ	НӨГЖ	ЭХЭХЭЛЭГЭЙН ДҮГЭ	ЭНХЭЭГЭЙН ДҮГЭ ЭНХЭЭГЭЙН ДҮГЭ	СТАНДАРТ АҮГА
1	gH	-	1.0	6.0	MNS 502 1023.200
2	Хөвөгч асар, CH ₂	н/с	-0.19	1.0	
3	Хурд хурдан, T20	н/с	100	100	MNS 402 1097
4	Хурд хурдан, T20	н/с	0.0	30	
5	Хурд хурдан "БМНУ"	н/с	0.6	20	
6	Хурд хурдан хурдан, T20	н/с	0.0	30	MNS 502 1004.200
7	Хурд хурдан хурдан, T20	н/с	0.0	30	MNS 502 1015.200
8	Хурд хурдан, T20	н/с	-0.10	0.1	MNS 101 1006
9	Хурд, C (CV)	н/с	-0.00	0.0	MNS 502 1000.200
10	Хурд, А	н/с	0.01	0.0	
11	Хурд, А	н/с	0.01	0.02	
12	Хурд, В	н/с	0.11	0.0	
13	Хурд, В	н/с	0.02	0.2	
14	Хурд, В	н/с	-0.00	0.0	
15	Хурд, С	н/с	0.00	0.02	
16	Хурд, С	н/с	-0.00	0.02	
17	Хурд, С	н/с	-0.00	0.3	
18	Хурд, С	н/с	-0.02	1.0	
19	Хурд, С	н/с	0.0	1.0	
20	Хурд, С	н/с	0.0	0.2	MNS 502 1000.200
21	Хурд, М	н/с	0.01	0.2	
22	Хурд, М	н/с	-0.00	0.2	
23	Хурд, Р	н/с	0.01	1.0	
24	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.1	
25	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.0	
26	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.02	
27	Хурд, Р	н/с	0.0	1.0	
28	Хурд, V	н/с	0.0	0.0	
29	Хурд, V	н/с	-0.10	0.0	
30	Хурд, V	н/с	0.0	0.0	
31	Хурд, CH ₂	н/с	-0.00	0.00	MNS 502 1015.200
32	Хурд, CH ₂	н/с	-0.00	0.00	MNS 502 1015.200
33	Хурд, Р, В	н/с	-0.00	0.00	MNS 402 1097

ХАЖИГА № 2020/08
 ДЭМЖИЙН ДУГААР "Арвин-Бонор" ур үйлдвэр
 ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР 8-1118

№	ЭЛЭМЭГТ	НӨГЖ	ЭХЭХЭЛЭГЭЙН ДҮГЭ	ЭНХЭЭГЭЙН ДҮГЭ ЭНХЭЭГЭЙН ДҮГЭ	СТАНДАРТ АҮГА
1	gH	-	1.0	6.0	MNS 502 1023.200
2	Хөвөгч асар, CH ₂	н/с	-0.19	1.0	
3	Хурд хурдан, T20	н/с	100	100	MNS 402 1097
4	Хурд хурдан, T20	н/с	0.0	30	
5	Хурд хурдан "БМНУ"	н/с	0.6	20	
6	Хурд хурдан хурдан, T20	н/с	0.0	30	MNS 502 1004.200
7	Хурд хурдан хурдан, T20	н/с	0.0	30	MNS 502 1015.200
8	Хурд хурдан, T20	н/с	-0.10	0.1	MNS 101 1006
9	Хурд, C (CV)	н/с	-0.00	0.0	MNS 502 1000.200
10	Хурд, А	н/с	0.01	0.0	
11	Хурд, А	н/с	0.01	0.02	
12	Хурд, В	н/с	0.11	0.0	
13	Хурд, В	н/с	0.02	0.2	
14	Хурд, В	н/с	-0.00	0.0	
15	Хурд, С	н/с	0.00	0.02	
16	Хурд, С	н/с	-0.00	0.02	
17	Хурд, С	н/с	-0.00	0.3	
18	Хурд, С	н/с	-0.02	1.0	
19	Хурд, С	н/с	0.0	1.0	
20	Хурд, С	н/с	0.0	0.2	MNS 502 1000.200
21	Хурд, М	н/с	0.01	0.2	
22	Хурд, М	н/с	-0.00	0.2	
23	Хурд, Р	н/с	0.01	1.0	
24	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.1	
25	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.0	
26	Хурд, Р	н/с	-0.01	0.02	
27	Хурд, Р	н/с	0.0	1.0	
28	Хурд, V	н/с	0.0	0.0	
29	Хурд, V	н/с	-0.10	0.0	
30	Хурд, V	н/с	0.0	0.0	
31	Хурд, CH ₂	н/с	-0.00	0.00	MNS 502 1015.200
32	Хурд, CH ₂	н/с	-0.00	0.00	MNS 502 1015.200
33	Хурд, Р, В	н/с	-0.00	0.00	MNS 402 1097

“ВОЯЖЕР МИНЕРАЛ РЕСУРСЕС” ХХК-НИЙ “ХӨХ БУЛАГ” ҮҮРХАЙН
ХҮСЭР БАЙГАГУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН ХАЯН ДАЛ БОЛОВ УСНЫ ХАЯНЛАТ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ СОРЬЦООСОН ТЭМЦЭГЭЭЛ

MNS ISO 9047-10:2001

2023 оны 07 сарын 18-ны өдөр № 01НХ-2504 Хөх булаг уурхай

Сурталчилга бүтээгдэхүүн нэр: “Вояжер минерал ресурсес” ХХК
Дотоод нэр: “Хөх булаг” уурхайн аюул хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний үйлдвэрийн хэмжээний үйлдвэрийн хяналт шинжилгээний төлөвлөгөө

Дотоод үйлдвэрийн өгөгдөл: 2023.08.26, 11.50
Дотоод үйлдвэрийн өгөгдөл: 2023.08.26, 11.50

Сурталчилга төрөл: Хяналтын хяналт байгууллага
Дотоод нэр: *И.Б.Оюу*

Сурталчилга өгөгдөл: 1.0-1.0
Шинжилгээний үйлдвэрийн төлөвлөгөөний өгөгдөл: *(Хөх булаг уурхай)*

Сурталчилга өгөгдөл бүтээгдэхүүн нэр: Байгаль орчны хяналтын төлөвлөгөөний төлөвлөгөө
Сурталчилга өгөгдөл нэр: “Вояжер минерал ресурсес” ХХК-ийн
Байгаль орчны хяналтын төлөвлөгөө: *И.Б.Оюу*, *А.Г.Оюу*

Хяналтын үйлдвэрийн өгөгдөл: 0000918

Дотоод нэр	Дотоод нэр	Стандарт	Дотоод үйлдвэрийн өгөгдөл	Дотоод нэр	Дотоод нэр
Усны хяналтын сурталчилга					
№01	Хяналтын үйлдвэрийн өгөгдөл	MNS 4043:2013	Үйлдвэрийн хяналтын байгууллага	1.7	Цэвэр усны хяналтын үйлдвэрийн өгөгдөл
№02	Усны хяналтын үйлдвэрийн өгөгдөл	MNS 4141:2013	Байгууллага	1.3	

2023 оны 07 сарын 18-ны өдөр *И.Б.Оюу* *1.5* *Вояжер минерал ресурсес*
А.Г.Оюу *1.5* *Вояжер минерал ресурсес*

Сурталчилга өгөгдөл бүтээгдэхүүн нэр: *И.Б.Оюу*
Сурталчилга өгөгдөл нэр: *И.Б.Оюу*

Эндүү арванхоёр хоногийн туршиг ажиллаж байна

“ВОЯЖЕР МИНЕРАЛ РЕСУРСЕС” ХХК-НИЙ “ХӨХ БУЛАГ” ҮҮРХАЙН
ХҮСЭР БАЙГАГУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН ХАЯН ДАЛ БОЛОВ УСНЫ ХАЯНЛАТ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ СОРЬЦООСОН ТЭМЦЭГЭЭЛ

MNS ISO 9047-10:2001

2023 оны 09 сарын 18-ны өдөр № 01НХ-2504 Хөх булаг уурхай

Сурталчилга бүтээгдэхүүн нэр: “Вояжер минерал ресурсес” ХХК
Дотоод нэр: “Хөх булаг” уурхайн аюул хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний үйлдвэрийн хэмжээний үйлдвэрийн хяналт шинжилгээний төлөвлөгөө

Дотоод үйлдвэрийн өгөгдөл: 2023.08.26, 11.50
Дотоод үйлдвэрийн өгөгдөл: 2023.08.26, 11.50

Сурталчилга төрөл: Аюул хяналт байгууллага
Дотоод нэр: *И.Б.Оюу*

Сурталчилга өгөгдөл: 1.0-1.0
Шинжилгээний үйлдвэрийн төлөвлөгөөний өгөгдөл: *(Хөх булаг уурхай)*

Сурталчилга өгөгдөл бүтээгдэхүүн нэр: Байгаль орчны хяналтын төлөвлөгөөний төлөвлөгөө
Сурталчилга өгөгдөл нэр: “Вояжер минерал ресурсес” ХХК-ийн
Байгаль орчны хяналтын төлөвлөгөө: *И.Б.Оюу*, *А.Г.Оюу*

Хяналтын үйлдвэрийн өгөгдөл: 0000918

Дотоод нэр	Дотоод нэр	Стандарт	Дотоод үйлдвэрийн өгөгдөл	Дотоод нэр	Дотоод нэр
Усны хяналтын сурталчилга					
№01	Байгууллага	MNS 4043:2013	Хяналтын үйлдвэрийн өгөгдөл	1.5	Цэвэр усны хяналтын үйлдвэрийн өгөгдөл
№02	Байгууллага	MNS 4141:2013	Байгууллага	1.5	

2023 оны 09 сарын 18-ны өдөр *И.Б.Оюу* *1.5* *Вояжер минерал ресурсес*
А.Г.Оюу *1.5* *Вояжер минерал ресурсес*

Сурталчилга өгөгдөл бүтээгдэхүүн нэр: *И.Б.Оюу*
Сурталчилга өгөгдөл нэр: *И.Б.Оюу*

Эндүү арванхоёр хоногийн туршиг ажиллаж байна

Зураг 220. Усны шинжилгээний баримтууд

11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БОМТ-Г ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Ил уурхай болон баяжуулах үйлдвэрийн үйл ажиллагааны туршид байгаль орчинд хамгийн бага сөрөг нөлөөтэйгээр үйл ажиллагаа явуулах үүрэг хүлээж, мэргэжлийн боловсон хүчнээс бүрдсэн байгаль орчны асуудал хариуцсан байгаль орчны мэргэжилтэн ажиллуулах ба төслөөс үзүүлж байгаа сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах, арилгах, байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээг авч ажиллах боловч төслийн удирдлагын хэмжээнд онцгойлон анхаарч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүд байна. Байгаль орчныг хамгаалах, хяналт тавих, нөхөн сэргээлт хийх ажлыг байгаль орчны мэргэжилтэн хариуцан ажиллах бөгөөд жил бүр гүйцэтгэх ажлын хэмжээ болон зардлыг байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгаж ажиллана.

11.1. Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны талаар сурталчилгааны самбарыг үйлдвэрийн кэмп, төв хаалга, үүрхайд бүтээх, шинэчлэх

- ✚ Баяжуулах үйлдвэр болон засварын цехэд хөдөлмөр хамгааллын аюулгүй ажиллагааны сурталчилгааны самбаруудыг нүдэнд ил харагдахуйц газруудад байршуулан ажилчдад танилцуулан ажиллаж байна. Ажлын байр тус бүрээр аюулгүй ажиллагааны заавар болон самбарыг бүрэн байрлуулсан.

21 Oct 2023 16:40:55
 Bumbagog
 Bumbagog
 Bayankhongor

11.2. Байгууллагын ажилчдыг Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангах

✚ Уурхайн нийт ажилчдад хавар, намар, өвлийн нормын хөдөлмөр хамгааллын хувцсаар ханган ажиллаж байгаа бөгөөд хаврынх 1 хүнд 150000 төгрөг, өвлийн 1 хүнд 180000 төгрөгийн хувцсаар хангасан байна.

УМБ АЖЛЫН ХУВИРГАНЫ ХЭМЖЭЭ

№	Ажил	Ажилын төрөл	Тусгай	Утас	Хувцас	Тусгай	Хайр	Тусгай зурвалж
1	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	35	00	
2	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
3	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
4	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
5	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
6	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
7	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
8	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
9	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
10	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
11	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
12	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
13	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
14	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
15	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
16	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
17	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
18	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
19	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
20	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
21	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
22	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
23	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
24	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
25	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
26	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
27	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
28	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
29	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
30	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
31	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
32	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
33	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
34	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
35	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
36	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
37	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
38	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
39	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
40	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
41	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
42	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
43	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
44	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	
45	Уурхайн төлөө	Уурхайн төлөө			45	32	00	

Тусгай зурвалж	Тусгай зурвалж	Тусгай зурвалж	Тусгай зурвалж	Тусгай зурвалж	Тусгай зурвалж	Тусгай зурвалж	Тусгай зурвалж
1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32
33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56
57	58	59	60	61	62	63	64
65	66	67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88
89	90	91	92	93	94	95	96
97	98	99	100	101	102	103	104
105	106	107	108	109	110	111	112
113	114	115	116	117	118	119	120
121	122	123	124	125	126	127	128
129	130	131	132	133	134	135	136
137	138	139	140	141	142	143	144
145	146	147	148	149	150	151	152
153	154	155	156	157	158	159	160
161	162	163	164	165	166	167	168
169	170	171	172	173	174	175	176
177	178	179	180	181	182	183	184
185	186	187	188	189	190	191	192
193	194	195	196	197	198	199	200
201	202	203	204	205	206	207	208
209	210	211	212	213	214	215	216
217	218	219	220	221	222	223	224
225	226	227	228	229	230	231	232
233	234	235	236	237	238	239	240
241	242	243	244	245	246	247	248
249	250	251	252	253	254	255	256
257	258	259	260	261	262	263	264
265	266	267	268	269	270	271	272
273	274	275	276	277	278	279	280
281	282	283	284	285	286	287	288
289	290	291	292	293	294	295	296
297	298	299	300	301	302	303	304
305	306	307	308	309	310	311	312
313	314	315	316	317	318	319	320
321	322	323	324	325	326	327	328
329	330	331	332	333	334	335	336
337	338	339	340	341	342	343	344
345	346	347	348	349	350	351	352
353	354	355	356	357	358	359	360
361	362	363	364	365	366	367	368
369	370	371	372	373	374	375	376
377	378	379	380	381	382	383	384
385	386	387	388	389	390	391	392
393	394	395	396	397	398	399	400
401	402	403	404	405	406	407	408
409	410	411	412	413	414	415	416
417	418	419	420	421	422	423	424
425	426	427	428	429	430	431	432
433	434	435	436	437	438	439	440
441	442	443	444	445	446	447	448
449	450	451	452	453	454	455	456
457	458	459	460	461	462	463	464
465	466	467	468	469	470	471	472
473	474	475	476	477	478	479	480
481	482	483	484	485	486	487	488
489	490	491	492	493	494	495	496
497	498	499	500	501	502	503	504
505	506	507	508	509	510	511	512
513	514	515	516	517	518	519	520
521	522	523	524	525	526	527	528
529	530	531	532	533	534	535	536
537	538	539	540	541	542	543	544
545	546	547	548	549	550	551	552
553	554	555	556	557	558	559	560
561	562	563	564	565	566	567	568
569	570	571	572	573	574	575	576
577	578	579	580	581	582	583	584
585	586	587	588	589	590	591	592
593	594	595	596	597	598	599	600
601	602	603	604	605	606	607	608
609	610	611	612	613	614	615	616
617	618	619	620	621	622	623	624
625	626	627	628	629	630	631	632
633	634	635	636	637	638	639	640
641	642	643	644	645	646	647	648
649	650	651	652	653	654	655	656
657	658	659	660	661	662	663	664
665	666	667	668	669	670	671	672
673	674	675	676	677	678	679	680
681	682	683	684	685	686	687	688
689	690	691	692	693	694	695	696
697	698	699	700	701	702	703	704
705	706	707	708	709	710	711	712
713	714	715	716	717	718	719	720
721	722	723	724	725	726	727	728
729	730	731	732	733	734	735	736
737	738	739	740	741	742	743	744
745	746	747	748	749	750	751	752
753	754	755	756	757	758	759	760
761	762	763	764	765	766	767	768
769	770	771	772	773	774	775	776
777	778	779	780	781	782	783	784
785	786	787	788	789	790	791	792
793	794	795	796	797	798	799	800
801	802	803	804	805	806	807	808
809	810	811	812	813	814	815	816
817	818	819	820	821	822	823	824
825	826	827	828	829	830	831	832
833	834	835	836	837	838	839	840
841	842	843	844	845	846	847	848
849	850	851	852	853	854	855	856
857	858	859	860	861	862	863	864
865	866	867	868	869	870	871	872
873	874	875	876	877	878	879	880
881	882	883	884	885	886	887	888
889	890	891	892	893	894	895	896
897	898	899	900	901	902	903	904
905	906	907	908	909	910	911	912
913	914	915	916	917	918	919	920
921	922	923	924	925	926	927	928
929	930	931	932	933	934	935	936
937	938	939	940	941	942	943	944
945	946	947	948	949	950	951	952
953	954	955	956	957	958	959	960
961	962	963	964	965	966	967	968
969	970	971	972	973	974	975	976
977	978	979	980	981	982	983	984
985	986	987	988	989	990	991	992
993	994	995	996	99			

12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БОМТ-НИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах шатанд олон нийтийн оролцоо, төслийн сөрөг нөлөөлөлд өртөж болзошгүй нутгийн иргэд, орон нутгийн байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлэх, хууль тогтоомжид заасан хүрээнд тэдэнд аль болох ойлгомжтой бөгөөд үнэн зөв, бодит мэдээллийг өгч, зөрчигдөж болзошгүй эрхээ хамгаалах санал бодлыг судлан тусгах нь энэ шатны ажлын гол зорилт юм.

“Вояжерминерал ресурсес” ХХК-ийн Хөхбулаг алт-зэсийн үндсэн ордыг ил уурхайн аргаар ашиглах төслийн 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд **35 488.5 мян.төг** зарцуулахаар төлөвлөлөө.

12.1. БОМТ-ний тайлан, дүгнүүлсэн акт, холбогдох бичиг баримтын хамт хүргүүлэх

Хөхбулаг уурхайн 2023 оны БОМТ-ний тайланг хуулийн хугацаанд гаргаж, холбогдох хавсралтуудын хамт цахимаар болон цаасаар хүргүүлээд байна. Ажлын хэсгийн дүгнэлт гаргах хуулийн хугацаа болоогүй байна.

12.2. 2023 оны БОМТ-ний биелэлтийн тайланг хүргүүлж, ажлын хэсгээр дүгнүүлэх

БОМТ-ний тайланг ажлын хэсгээр дүгнүүлэх хүсэлтийг Баянхонгор аймгийн БОАЖ-ын газарт Захирлын 2023 оны 10-р сарын 31-ний өдрийн 01/103 тоот албан тоотыг BayankhongorBOAJGazar@gmail.com цахим хаягаар, мөн БОАЖ-ын яамны eis.mn мэдээллийн санд цахимаар илгээсэн.

12.3. Тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлтийн тайланг хэлэлцүүлэх

Багийн Засаг даргад тус уурхайн 2023 оны БОМТ-ний тайланг цахимаар илгээж, багийн ИНХ-д тайлагнах хүсэлт гарган, багийн ИНХурал 10-р сард зарлагдсан боловч ирц бүрдээгүйн улмаас хурал болоогүй. Ийм учраас Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа хариуцсан захирал Ю.Батаа болон багийн Засаг даргын хамт багийн иргэдээр явж БОМТ-ний гүйцэтгэл, дүйцүүлэн хамгаалалын нөхөн сэргээлтийн талаар танилцуулж ажилласан.

12.4. Орон нутгийн иргэдээс санал гомдол гарсан тохиолдол бүрт гомдлыг барагдуулан, бичгээр биелэлтийг тайлагнаж байх

2023 онд манай компанийн үйл ажиллагаа болон уурхайн үйл ажиллагаатай холбоотой санал гомдол, хүсэлтүүд бичгээр болон амаар ирээгүй болно.

ДҮГНЭЛТ

Вояжерминерал ресурсес ХХК-ийн 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний ажлын гүйцэтгэл нь ажилчдын эрүүл, аюулгүй орчинд ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэн, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааг мөрдлөг болгож, цаашид байгаль орчинд ээлтэй орчныг бий болгохоор зорин ажиллаж байна. Ил уурхай болон баяжуулах үйлдвэрийн үйл ажиллагааны хүрээнд шинээр хийгдсэн ажлуудыг нэгтгэн дараах байдлаар дүгнэж байна.

- ❖ Дүйцүүлэн хамгааллын техникийн нөхөн сэргээлт 10.0 га газарт
- ❖ Уурхайн техникийн нөхөн сэргээлт/5-р биетийн отвалын / 1.2 га
- ❖ Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны тэмдэг тэмдэглэгээ бүрэн хангагдсан.

- ❖ Уурхайн эдэлбэр газрын орчинд ногоон байгууламжийг бий болгон орчны тохижилтыг үе шаттай хийж гүйцэтгэж байна. Ногоон байгууламжийн усалгаа бүрэн хийгдэж ургалтын хувь нэмэгдсэн.
- ❖ ОХШХ-төлбөр бүрэн хэрэгжсэн.
- ❖ Ашиглалтын талбайн хэмжээнд ургамлын судалгааг хийж гүйцэтгэсэн.

Манай компани нь **2023 оны** Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэлд нийт **75,781,002.54** төгрөг зарцуулсан болно.

Тайлангийн бүлэг бүрийн хийж гүйцэтгэсэн ажлын зурган тайлан, дүйцүүлэн хамгааллын ажлын тайлан, техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлын тайлан, ногоон байгууламжийн тайлан, түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгалын тайлан, химийн бодис ашиглалтын тайлан, ОХШХ-ийн шинжилгээний дүгнэлтүүд, төлбөрийн баримтууд зэрэг бусад бичиг баримтуудыг тайланд хавсаргав.